

L I B E R I I I .

De Philosophia Græcanica .

Uamvis ex superius probatis satis superque nobis constet, Sapientiam, ipsamque Philosophiam omnium primò apud Hebræos floruisse, à quibus deinde ad omnes Mundi gentes derivavit; si tamen verum fateri velimus, nos Græcis Philosophiam, sicut & scientias omnes acceptas ferre debemus. Enimvero etiam si verum sit, *Philosophorum Græcorum plurimos, ut inquit Clem. Alex. 1. Strom. aut genere Barbaros, aut à Barbaris eruditos fuisse; &* ut idem Alex. loc. cit. ait, *Philosophia, res varie utilis, olim quidem apud Barbaros floruit, à gente ad gentem emicans, donec ad Græcos traducta est; rudis tamen ille Philosophiæ embryo, qui apud Barbaros, Ægyptios potissimum erat, à Græcis adeo illustratus, & auctus est, ut ad id Philosophicæ perfectionis eorum studio, & labore ventum sit, quo eam nunc esse conspicimus. Non equidem nego, Homerum, & Hesiodum, quos deinde Thales, Pythagoras, Plato, aliique secuti sunt, omnium primò anno ab Orbe condito 3000. in Ægyptum navigantes, Philosophiæ, scientiarumque omnium semina inde ad suos deportasse; verùm ea deinde ipsi adeo excoluerunt, illustrarunt, auxerunt, ut non immerito Philosophiæ, scientiarumque omnium inventores & dicti, & habiti sint. Accedit, quod Hebræorum, & Barbarorum omnium Philosophia tota fere circa Deorum cultum, vel mores componendos versabatur; Græcanica vero præter has Theologicam, & Ethicam Philosophiæ partes, Physiologiam potissimum exercuit. Sed antequam ad Philosophiam, quæ à Græcis Philosophis clare, & per præcepta tradebatur, accedamus; de Mythica, seu Fabulosa, quæ à Poëtis fictis fabulis tradita, pauca attingere placuit.*

C A P U T I .

De Philosophia Mythica .

Mythica Philosophia est, quam Poëtæ tractarunt, qui fictis plerumque personis, & gestis, non solum Moralem, sed Naturalem etiam Philosophiam

sophiam fictis *Mysis*, Fabulis involutam homines docuerunt; unde Mythica, & Poëtica Philosophia audit. Et profectò quædam in Poëtarum scriptis sunt, quæ ad utramque Philosophiam, Moralem scilicet, & Naturalem pertinent.

Hujusmodi Philosophiæ Antesignanus Doctor extitit Homerus, magnus ille Sapientiæ antistes, quem divinam sortitum naturam Democritus dixit, variorum carminum ornatum fabricatum fuisse; cum non insit ulli ea vis, ut sine divina, & geniali natura tam sapientes, & elegantes faciat versus. Et ab ipso quidem multa Philosophi didicerunt, à quibus magno semper in pretio habitus est: unde Zeno Citieates, Stoicorum Dux, Homericarum Quæstionum libros quinque composuit. Et Magnus ille Alexander Homeri libros non solum in pretio habuit, ita ut oblatam sibi de Darii supellectile arculam, & pretio, & opere incomparabilem, illorum custodiæ destinavit; sed etiam in deliciis; nam dormiens eos sub pulvinari una cum pugione reponebat. Et Divus Basilus, *Omnis Poësis Homeri*, inquit, *est laudatio virtutis, omniaque ad hoc refert, &c.* Et Plutarchus in Vita Alcibiadis notat de ipso hoc celebre factum: *Ubi ex pueris excessit, adiit ludimagistrum, postulavitque volumen Homeri. Qui cum nihil se diceret Homeri habere, inflicto colapso, reliquit eum. Cum alius se habere diceret Homerum, quem ipse emendasset: Et tu, inquit, literas doces, qui valet emendare Homerum? Quin juvenes instruis? Adeo verum est, veteres omnes magni semper Homerum æstimasse. Idem Plutarchus in Lycurgo hoc de Homeri Poësi judicium profert, cum de Lycurgo loquens, in Asiam profecto, ait: Ibi cum legisset primum, ut arbitror, versus Homeri, qui apud Cleophilis posteros asservabantur, ubi animadvertit in iis dispersam non minorem oblectamento illecebrarum, & crapulæ, quam civilem prudentiam, eruditionemque; descripsit, consarcinavitque eos ad deferendum domum studiose. Jam enim obscurum quoddam apud Græcos illius poëmatis erat nomen, & vari fragmenta habebant, quæ sparsim, & incondite circumferebantur. Primus autem omnium vulgavit ea Lycurgus. Et Johannes Ludovicus Vives de tradendis Disciplinis lib. 3. pag. 528. & 529. hoc de Homero judicium profert: *Primum quæ scripsit, non dicere videtur, sed ante oculos sistere; ea est quasi depingendi vis, & efficacia: qua virtute posteros omnes adhuc sine controversia superat: nec corpora expressit modo, sed animorum reconditos illos motus, qui sub sensus non veniunt; ut nihil esse aliud ejus poëma videatur, quam imago vitæ humanæ, &c.* Plura vide apud ipsum loco citato.*

Ab Homeri, & Hesiodi scriptis omnis Theogonia, quam ipsi ab Ægyptiis acceperant, ad Græcos derivavit. Verum quæ Poëtæ de Cocyto, Phlegetonte, Tartaro, & similibus commenti sunt, per quæ animi perturbationes intelligebant, Sapientes non sic credebant, ut narrabantur, sicuti vulgus faciebat. Unde Cic. 1. Tusc. Quæst. inquit: *An tu hæc portenta Inferorum esse credis?* Et id genus alia, quæ ipse retulit in libris de Nat. Deorum. Hæc enim, & similia ad Moralem Philosophiam spectantia, non secundum literam accipienda sunt.

Atque hinc facile educitur, non esse cujusvis fructum Sapientiæ, & Prudentiæ ex Homero carpere, sed ejus tantummodo, qui aliquantum in rerum natura, ac virtute profecit: quin moribus etiam periculum erit à scædis illis, quæ Poëta de Diis narrat, tanquam de suis. Idcirco Plato in Alcibiade putat, *Non debere eos, qui Sapientiæ nec dum sunt initiati, incidere in Homericæ Poëmata, ne Heroa illum arbitrentur scribere fabellas.* Imo quandoque tam obscurus Poëtæ sensus est, ut nec satis fabulas capiant ipsi Philosophi; unde alius hoc, alius illud significari conjectet, nec tam fabulas sententiæ ipsius Poëtæ adap-

ptet,

ptet, quàm suam fabulis, ut perperam aliquos fecisse notat Stobæus in Eclogis Physic. l. 2. c. 1.

Orpheus quoque insignis ille Poëta Thracius, qui magnus profanæ antiquitatis Theologus habitus est, cujus versus piissimis de Diis sententiis pleni sunt, Metaphysicam Philosophiæ partem optime per fabulas poëtice docuit. B. Justinus quosdam Orphei versus citat, in quibus ille de Abraham, & Tabulis Decalogi Mosis mentionem facit. Multi vero plurima, quæ Orpheo tribuuntur, opera, non Orphei, sed alius recentioris putant.

Notari dignum hîc est, quod habet Proclus in Theologia Platonis, de Orphica quadam secta, quæ per Symbola docere consueverat; ejus verba sunt: *Orphici per Symbola, Pythagorici per Iconas divina tradere statuerunt*. Potuit itaque ut à Pythagora Pythagorica, sic ab Orpheo Orphica secta derivare. Mythicam etiam Philosophiam soluta oratione per fabulas ad mores bene componendos multi Græcorum docuere; quod ex Græcis Fabulis non est, qui ignoret. Horum primum, & maximum commemorasse sufficiat, Æsopum Philosophum, genere Phrygem, conditione servum, qui tempore Cræsi, ultimi Lydorum Regis vixit, Olymp. scil. 56. an. U. C. 200. Mundi 3500. & ante Christum natum circiter 598. Corpore fuit deformis, visu turpissimus, mente tamen sublimis. Quare Divus Hieron. eum in nativitate, in vita, & in morte infelicem appellat; quia nasci deformis, vivere servus, mori à Delphis peremptus debuit. Ultimus Æsopi dominus Xanthus extitit, Philosophus Samius; qui cum in agrum, quò se oblectaret, ivisset, interrogatus ab agri colono fuit, cur terra herbas, quas sua sponte produxerat, sine cultu melius aleret, quàm ab ipso satas, & bene cultas? Xanthus respondit, sic divina Providentia factum. Æsopus verò agricolæ dixit, terram similem esse mulieri, quæ majori cura proprios filios, quàm filios sui viri enutrit, cum illorum mater, horum verò noverca sit. Sic terra suarum quidem herbarum mater est; earum tamen, quas agricola ipsi alendas tradidit, noverca. Deinde cum ipse Samiis consilium dedisset, ut Cræso, eorum libertati insidias tendenti, se opponerent; hoc consilio à Cræso cognito, ipsum accersiri jussit: quem loquentem admiratus, & magni semper fecit, & in deliciis habuit. Tunc Æsopus suas Fabulas conscripsit, quibus Moralem Philosophiam, melius quàm cæteri, docere homines studuit, ac Cræso dicavit. Has deinde Fabulas Socrates in metrum eleganter redegit, quarum Plato, Plutarchus, & Laërtius meminere. Plato etiam in sua Rep. Fabulis Æsopi locum dedit. Quæ autem nunc sub Æsopi nomine circumferuntur Fabulæ, à Planude conscriptæ dicuntur, à quo etiam Vita, sed fabulosa magis, quàm vera, scripta est: Historia tamen, & operis inventa, Æsopi sunt; ut notatur in Morery Supp. Plutarchus refert, Æsopum à Cræso missum ad Periandrum, Corinthi tyrannum; ac Solonem in Cræsi aula agnovisse; ac tandem à Delphis necatum, sive quia eos in Fabulis ludibrio habuit; vel quoniam pecuniam, quam Cræsus Oraculo exhibendam ei dederat, Cræso remiserat. Sed cum gravi peste ad Æsopi necis ultionem Delphi affligerentur, consulto Oraculo, quomodo à peste liberarentur, & responso accepto, ut Æsopi manibus litarent, ei Pyramidem erexerunt; quod Athenienses etiam fecerunt. Vide Maziriacum in ejus Vita, rectiùs, quàm alia unquam, concinnata.

C A P U T II.

De iis, qui Sapientes dicebantur.

Pervulgatum nimis jam illud est, quod Laërt. lib. 5. & Val. Max. 4. 1. habent de Tripode (sive Phiala, sive aurea Mensa ex aliorum sententia fuerit, ut cit. Laërt. ib. refert) illo, quem Jonici ex Apollinis Delphici oraculo Græcorum Sapientissimo donabant. Qui Thaleti (Theophrastus tamen Bianti primum datum fuisse refert) concessus, ab eo Bianti missus, & ab hoc rursus ad alium, & sic per singulos Græciæ Sapientes factum est, donec Thaleti rursus traditus est; qui Tripodem ad se reversum Apollini Didymæo misit cum hac inscriptione: *Thales, Examii filius, Milesius Apollini Delphico Græcorum hoc præmium bis nactus dicat.* Hæc communior, & vulgata magis de Tripode fama est, quam præter cit. Laërt. & Val. confirmat etiam Plutarchus in Vita Solonis, etiamsi aliis alia de hoc Sapientum præmio, & de ipsius traditione sententia sit.

Qui Sapientis nomen primum apud Græcos obtinuerunt, & Tripodis honore digni habiti sunt, septem à Laërtio numerantur; Primus Thales Milesius, secundus Pittacus Mitylenæus, tertius Bias Prienensis, quartus Solon Atheniensis, quintus Cleobulus Lindius, sextus Myson Chenæus, septimus Chilon Lacedæmonius. De his tamen in hac non Mythicæ Græcorum Philosophiæ Historia verba facturus, Thaletem consulto prætermitto; de ipso enim, qui Jonicæ sectæ caput est, paullo infra, ubi de Jonica secta agam, sermo erit. Hunc sequitur

P I T T A C U S.

Patriam Mitylenem, Lesbi Metropolim, Patrem Caicum, vel potius, ut Suidas habet, Cyrradium, Matrem Lesbiam nomine sortitus est Olympiade 32. vel, ex Laërtio, 42. Melanchrum Lesbi, & Mitylene Tyrannum interemit: quo facinore illustris magis redditus, à Mitylenæis Imperator factus, Atheniensibus, de Agri Achillitidis possessione cum Mitylenæis decertantibus, cum classe bellum intulit. Variam in hoc bello fortunam expertus, tandem Phrynonem Atheniensium Ducem, corporis mole, & robore præstantem, ad singulare certamen provocatum piscatorio rete, quod clypeo tangebatur, involutum, tridente, & hasta interemit, & agrum diu controversum, civibus suis servavit. Ex hoc Pittaci stratagemate Romani Gladiatores exemplum sumserunt, qui Retiarii appellabantur, quosque Lipsius Saturnal. II. 8. describit, ut observant Festus verbo Retiarii, & Polyænus Stratagem. l. 25. Hujus verò belli finem lege apud Strab. & Laërt. Agro demum Achillitide à Mitylenæis recuperato, ipsum civis Pittaco obtulerunt, ut de agro sibi, quantum vellet, acciperet. At ille, coniecta hasta, tantumdem accepit, quantum illa esset emetita, quod Apollini dicavit, ætate Plutarchi, & Laërtii Pittacium adhuc appellatum.

Mitylenæis decem annos præfuit, quandiu scilicet, ut notat Val. Max. bellum de agro Achillitide cum Atheniensibus duravit: ubi enim pax per victoriam parta, à Mitylenæis imperium deponere coactus est, ne civium dominus, ultra quam necessitas exegerat, permaneret. Alios decem annos privatam vitam egit. Reipublicæ dum præesset, varias fecit leges; quarum unam Cic. 2. de Leg. c. 26. memorat, qua vetavit, *Quemquam accedere ad funus aliorum*: alia ab Ari-

Aristotele, & Laërtio refertur: *Ebrius duplici pœna, dum peccat, afficiendus, non ebrius una*; eo quod Mitylenes Insula vino abundabat. Corpus sæpe exercitabat molendo triticum, hanc cantilenam ἐπιμύλιον dictam canens: *Mole ò mola mole, nam Pittacus, qui Mitylenæis imperat, molit*. Senex, ut belli dux esset, coactus, respondit: *Quam molestum est, virum probum esse*. Cræsum, bellum Insulanis suis civibus parantem, eloquentia sua è sententia dimovit. Herod. tamen lib. i. p. 4. id Bianti tribuit factum. Uxor, quia generis nobilitate ipsum excellabat, superbam nimis se ei præbebat; quæ cum novisset, Pittacum hospites convivio suscepisse, irata superveniens mensam subvertit; tunc Pittacus Convivis ex facto perturbatis ait: *Unicuique vestrum est mali aliquid, felicissimus is, cui hoc tantum*. Cræso ad se pecuniam mittente, accipere noluit, duplo plura quam vellet, se habere testatus. Vixit annos plus septuaginta, ex Suida octoginta, & mortuus est an. 3. Olymp. 52. Ejus sepulcro sequens Epitaphium inscriptum Laërtius notat:

*Condidit hoc tumulo lacrymis te, Pittace, Lesbos
Sacra suis, obitu languida facta tuo.*

Selectiora Pittaci Apophthegmata ex Laërtio: *Necessitati ne Deos quidem reluctari. Principatum virum declarare. Optimum id est, quod in præsentia occurrit bene agere. Quid maxime gratum? Tempus. Prudentium virorum esse, priusquam adversa contingant, providere ne eveniant: fortium verò, cum illa contigerint, æquo animo ferre. Adolescenti ipsum de ducenda uxore consulenti respondit, Tu tibi sume parem*. De quo extat Epigramma apud Callimachum l. r. Ep. p. 180. & Æschyli versus ad idem alludentes v. 886.

Moralia Pittaci præcepta hæc à Demetrio Phalereo traduntur: *Nosce tempus opportunum. Quod factururus es, ne prædixeris; frustratus enim spe irrideberis. Amicis utere. Quæ ægre fers in proximo, ea ipse ne feceris. Infortunato ne quid exprobres; his enim Deorum incumbit Nemesis. Deposita redde. Sustine parvas, quas proximi intulerint, molestias. Ama proximum: Si parum tibi decedat, non statim amico conviciaris, neque inimico bene preceris, hoc enim rationi adversatur. Difficile est prospicere futura. Quod præterit, certum est, futurum vero obscurum. Fida est Terra, infidum Mare, inexplebile lucrum. Honestatem acquire. Obsequium quære. Amato disciplinam, temperantiam, prudentiam, veritatem, fidem, experientiam, dexteritatem, societatem, diligentiam, œconomiam, artem, pietatem*. Ausonius in Sent. 7. Sap. alia ipsi tribuit, quorum primum est: *Loqui ignorabit, qui tacere nesciet, & reliqua, quæ apud cit. Autorem*.

Pittaci scripta hæc à Laërtio c. 78. numerantur: *Ἀἰθόμενα*; Elegi ad sexcentos versus, & soluta oratione; de Legibus ad Cives; Epistolas, quarum una ad Cræsum servata est.

B I A S.

PRiene natus est ex patre Tutami. Pauper, an dives vixerit, dubium apud multos. Duplici stratagemate Alyattem delusit, dum Pirenem obsideret; & primo quidem duos mulos ex arte saginatos è civitate in castra expellendo: secundo nunciis Alyattes ad pacem ineundam in civitatem missis ostendendo magnos arenæ acervos, frumentis coopertos; ex quibus admiratione affecti nuncii ut id Alyatti retulerunt, hic pacis magis cupidus Biantem ad se venire mandavit, qui respondit: *Equidem Alyatten cepas edere (hoc est flere) jubeo*. Interrogatus, cur omnibus suis concivibus, Priensem, hostibus obsessam, fugientibus, pretiosaque omnia secum portantibus, ipse solus nil boni reducens fu-

fugeret, respondit: *Ego vero bona mea mecum porto*; Sapientiam notans. Refert Plut. Symp. 7. Sap. p. 146. Amasin Ægyptiorum Regem, quicum Bianti amicitia erat, victimam ei misisse, ex qua exemptam partem pessimam simul & optimam ad se mitteret: cui Bias linguam misit; quod factum illi apud Regem magnam peperit gloriam. Idem Amasis, referente cit. Plut. 16. p. 151. epistolam ei misit, qua eum rogabat, ut propositum sibi ab Æthiopum Rege quaesitum solveret, quod est: *Ut mare ebiberet*, cujus solutionis merces urbes, & oppida multa proposita, si mare totum ebibere posset; cui Bias: *Jubeat Amasis, Æthiopum Regem fluvios in mare decurrentes detinere, donec illud, quod nunc est, biberit Amasis, nam id tantum, quod nunc est mare, ut ebibat poscitur, non id, quod postea erit.*

Ex Apophtegmatis à Laërtio relatis selectiora sunt: *Quid difficile? ferre mutationem rerum in deterius: Quid dulce hominibus? Spes.* Malle, dicebat, se inter inimicos, quàm amicos judicare; quippe ex amicis alterum futurum inimicum, ex inimicis autem alterum amicum. Ita vivendum esse, quasi & diu, & parum victuri simus. Ita amandum, quasi odio simus habituri, caute amicitiam colendo, ut quæ in inimicitiam verti possit. Refert Gell. 5. 11. eum à quodam interrogatum, *deberetne uxorem ducere? aut pulcram*, respondisse, *habetis, aut deformem: si pulcram ducas, habebis κοινὴν, communem; si deformem, habebis ποικιλὴν, pœnam.*

Auson. Sap. Sent. p. 110. alias quoque ipsi sententias tribuit, quarum præcipuæ sunt:

Quænam summa boni? mens quæ sibi conscia recti.

Quis dives? qui nil cupiat. Quis pauper? avarus.

Quod prudentis opus? cum possit, nolle nocere.

Quid stulti proprium? non posse, & velle nocere.

Ex moralibus Biantis præceptis, quæ ex Demetr. Phal. Stob. serm. 3. p. 46. refert, præcipua sunt: *Si pulcher tibi videaris, pulcra facito, sin deformis, naturæ defectum morum pulcritudine pensato. Celeritas in loquendo odio habenda. Audi multa, loquere tempestiva. Suadendo, non cogendo, impera &c.*

Summus Orator erat; hinc Hipponax: *Biante Priennensi causas egit præstantius.* Mortuus provecta Senectute hoc modo traditur à Laërt. 1. 84. Postquam diu perorasset, caput in sinu nepotis ex filia fessus reclinavit; finita adversarii concione, ubi eum excitassent, mortuum in nepotis sinu invenerunt; quem civitas magnifice sepelivit, tumuloque hæc inscripsit:

Petra Prienæum tegit hæc bene culta Biantem,

Ornamentum ingens qui fuit Ioniis.

Ad duo millia versuum de Ionia scripsit, quomodo felix esse possit.

S O L O N.

SAlamine, ex Laërtio 1. 46. nobili genere natus est ex Patre, ut Philocles à Didymo allegatus vult, Euphorione, vel, ex reliquis scriptoribus omnibus, Execestide; hinc morti proximus Salamina corpus suum deportandum cupiit: ex parentibus tamen, & domicilii loco Atheniensis dictus est. Ex patris liberalitate pauperie afflictus, mercaturæ, ut quidam volunt, operam dedit, sive potius, ut ex aliis, ad acquirendam sapientiam peregre profectus est. Et quidem 47. Olympiade postquam aliquamdiu secum Anacharsidem domi detinuisset, & secum multa philosophatus esset, legibus Athenis præscriptis, & venia ab Atheniensibus impetrata, ut sibi abesse decennio liceret, primò Ægyptum petiit, ubi cum Psenophe Sacerdotum tunc temporis literatissimo philoso-
pha-

phabatur. Sacerdotum antiquissimus Soloni de antiquitatibus percontanti respondere solebat: *O Solon, Solon, semper pueri Græci, Senex Græcorum est nullus*. Miletum quoque ad Thaletem se contulit, qui, ut habet Plut. Sol. p. 81. lepide eum decepit, ficto nuncio de Solonis filio Athenis mortuo, quem cum illacrymaretur Solon, quidam ei dicebant, ut referunt Laërt. 1. 83. & Stob. ferm. 121. *At nihil proficis*. Quibus ipse: *At propter hoc ipsum illacrymor, quia nihil proficio*. Reliquos Sapientes Delphis convenit, ex Laërt. 1. 40. & Plut. Sol. p. 80. Lydiam, Ciliciam, Cretam quoque Epimenidis amore lustravit; imò ab omnibus Sapientibus in suam cujusque domum, & à Croeso ipso invitatus est, & à Pisistrato Athenarum Tyranno per epistolam ad ipsum missam rogatus, ut Athenas rediret, quod facere renuit.

Solonis viventis, & mortui summa gloria extitit, cui supremi honores non fuere denegati, quod fortitudinis suæ monimentum Megarense trophæum, sapientiæ vero, Salaminis recuperationem statuisset. Demosth. Orat. de Fals. leg. p. 233. Solonis enim consiliis Salamine, aliæque Urbes in Atheniensium potestatem pervenerunt. Iphis enim ab Atheniensibus indicto bello, & Solone belli Imperatore constituto, de Salamine, aliisque victoria reportata est. Inde sedatis in Patria seditionibus anno 3. Olymp. 46. Archontis dignitatem obtinuit. Archon dum esset, ex Laërt. 1. 45. & Plut. Sol. p. 86. primùm *Συστάχθουαν* introduxit, corporum scilicet, possessionumque redemptionem; sive *Legem*, ut Hesych. definit, *qua publice, privatimque contractum æs remittebatur*; quæ ita appellata est ab excusa usurarum iniquitate; eo enim tempore super corporibus etiam fenerabantur; multique per inopiam mercede serviebant.

Deinde Reip. conditor, & Legislato, omni, absolutaque autoritate ipsi tradita, populum in Classes divisit: magistratus, & judicia instituit. Republica sic constituta, curiisque ordinatis, leges condidit æquissimas omnibus, & adeo mirabiles, ut Romani legatos Athenas miserint, teste Liv. 1. 3. c. 31. *Sp. Postumium Album, A. Manlium, P. Sulpitium Camerinum, jussertque inclytas Solonis leges describere*. Has ex Solonis libris translata 12. tabulis Decemviri exposuere. Hinc optime Ammian. Marcell. 1. 22. 16. ait: *Solon sententiis adjutus Ægypti Sacerdotum, latis justo moderamine legibus, Romano quoque juri maximum addidit firmamentum*. Ejus leges fusc nimis apud Laërt. Plut. Meurs. aliosque legere est, quibus æternam sibi famam Solon comparavit.

Tandem anno primo Olympiadis 56. ex Plut. Laërt. Suid. aliisque, in Cypro insula mortuus est annos natus 80. ut ex Laërt. vel 100. ut ex Luciano, suis mandans, ut ossa sua Salamina transferrent, & in pulverem redacta per totam Provinciam disseminarent. Ipsi jam mortuo Athenienses statuam æneam erexere in porticu, quam Variam vocant; aliam in Salamine, cui inscriptum, teste Laërtio, fuit:

*Quæ dudum insanas Medorum propulit iras,
Legiferum Salamis pulcra Solona parit.*

Philosophus, Poëta, & Orator insignis fuit: imò Cicero Brut. c. 7. docet, neminem ante ipsum eloquentia celebratum fuisse: & de Orat. 1. 13. Lycurgum, & Solonem in numero eloquentium posuit. Et Aristides Or. Plat. 2. t. 3. p. 461. *Oratoria utebatur dicendi forma, in omnibus iis egregie demonstrans, & Oratoris, & Philosophi existimationem sese mereri, utramque istam facultatem, utrumque titulum assecutus*. Plutarchus tamen hæc habet in Solone: *Ex Philosophia Ethica, præcipue Politica, sicut plerique sapientum, est sectatus. In Physicis mire est simplex, & antiquarius*. Scripsit Leges, quas, teste Plut. Sol. p. 80. aliqui eum in versus redegisse dicunt: Elegias, & alia Poëmata: Episto-

las quoque, quæ omnia apud citatos Laërt. Plut. Meurf. aliosque videre est.

Solon, teste Laërt. 1. 22. inter septem Sapientes Olymp 49. numeratus est propter insignem vitæ virtutem, & moralia bene vivendi præcepta. Inter Solonis Apophthegmata, quæ à Laërtio, Plutarcho, aliisque traduntur, hæc sunt præcipua: *Sermo imago est operis: Leges aranearum telis simillimæ; illis qui ppe si quid leve, & imbecillum inciderit, involvi ab eis, atque contegi; si quid majus, atque gravius, perrumpi, ac perire: Rempublicam duabus rebus contineri, præmio, & pœna.* Inter pocula tacitus existens interrogatus à Perianthro, an propter verborum inopiam, an ob stultitiam taceret, respondit: *Atqui stultus nemo inter pocula tacere potest.* Moralia ejus præcepta præcipua sunt: *Ne quid nimis. Ne judex sedeas; sin autem, damnato inimicus fies. Voluptatem fuge, parit enim tristitiam. Serva morum probitatem, vel jurejurando digniorem. Sermonem quidem silentio obsigna; silentium tempore opportuno. Amicos non citò comparabis; quos vero comparaveris, non statim rejicies. Cùm regi didiceris, regere scies. Quod videris, ne dixeris. Sciens taceto. Ignota ex notis conjice &c.* Ejus Symbolum juxta Laërtium, & Didymum: *Ne quid nimis.* Juxta Ausonium: *Nosce teipsum.*

C L E O B U L U S.

LIndi, quod est Rhodi Oppidum, natus est ex patre Evagora. Duris tamen, ipsum ex Caria fuisse, testatur. Genus ab Hercule ducens, forma, corporis viribus, & Sapientia cœvos omnes superabat, teste Suida in Cleobulo. Tyrannus Lindiorum fuit, ex Plut. Templumque Minervæ, à Danao olim fundatum, restauravit.

De Eumetidis Cleobuli filix virtutibus, quæ de Patris nomine vulgo Cleobulina appellabatur, mira memorantur à Laërtio 1. 89. & Plut. in Conv. 7. Sap. p. 148. Hæc enim ob sapientiam suam, & acumen Ænigmatum, Hexametros, & Ænigmata componebat, ad Ægyptum usque provecta. Ingenium ipsi civili prudentia præditum, animusque sublimis erat, & humanus. Ejus etiam Grætinus meminit in Comœdia, quæ Cleobulus inscribitur.

Senex obiit anno 70. ex Laërt. 1. 93. ejus tumulo inscriptum:

*Extinctum luget Cleobulum patria Lindus,
Patria, quæ medio est undique cincta mari.*

Scriptit Carmina, & griphos ad 3000. versuum, in quibus hoc Ænigma de anno:

*Est genitor, proles cui sit bissena, sed horum
Cuivis sunt natæ triginta, ast dispare forma.
Hac niveis penitus, fuscis sed vultibus illac.
Atque immortales cum sint, moriuntur ad unum.*

Extat & ejus Epistola ad Solonem. Vid. Laërt. in Cleob.

Ex Cleobuli sententiis, & præceptis ad mores spectantibus, hæc ex Laërt. 1. 91. Plut. Symp. 7. Sap. p. 153. & Stob. Serm. 3. potiora sunt: *Inanis, & ingratus ne sis. Filias nuptui locari oportet ætate virgines, sed prudentia, & sensu mulieres. Amicum beneficiis cole, ut amicior sit, inimicum, ut amicum facias; cavendæ enim sunt reprehensiones amicorum, & inimicorum insidiæ fugiendæ. Antequam domo quis exeat, quid acturus sit, apud se pertractet, rursus, cum redierit, quid egerit, recogitet. Beatus princeps, qui familiarium nemini fedit. Modus optimus (quod Symbolum habuit). Audiendi magis, quam loquendi studiosum esse oportet. Lingua ut benedicat assuefacienda. Linguam fræna. Per vim nihil age. Liberos institue. Inimicitias solve. Uxori neque*
ira-

irascere, neque blandire, presentibus aliis, hoc enim stulti, illud insani est. Famulos ebrios ne castiges, ne & ipse ebrius videaris. Aequalem ducas uxorem, ne meliorem ducens, Dominos tibi compares pro affinibus. Dives superbus, Pauper abjectus esse noli. Felix criminibus nullus erit diu. Ignoscas aliis multa, nihil tibi &c.

M Y S O N.

STrymonis filius fuit, teste Hermippo, patria Cheneus ex Vico Oetæo, si-
ve Laconico. Fertur Anacharsis, oraculum ubi consulisset, quis se sapien-
tior esset, responsum tulisse, Mysonem Oetæum sapientiorē ipso esse. Un-
de Anacharsis ad ipsam visendum se contulit, quem Æstate stivam aratro
aptantem invenit, cui dixit: *Atqui, ò Myson, nondum aratro vacandi nunc
tempus est.* Cui Myson: *Tempus tamen, ut ad illud nos componamus.* Myso-
nis meminit etiam Hipponax dicens: *Et Myso, quem virorum sapientissimus
Apollo prædicavit.* Hominum osor, ut refert Aristoxenus, non secus ac Timon,
& Apemantus, cum esset, Lacedæmone in loca deserta se subduxit. Eum
inter 7. Sapientes multi cum Laërtio ponunt, inter quos Plato, qui Periandri
locum ipsi tribuit. Morales Mysonis sententias multi Pisistrato adscribunt. Præ-
cipua Mysonis sententia traditur hæc: *Non ex verbis res, sed ex rebus verba
esse inquirenda.* Defunctus traditur anno ætatis suæ nonagesimo septimo.

C H I L O.

CHilonem Lacedæmonium ex Patre Damageto (qui corrupte à Stobæo Pa-
ges appellatur) natum, circa Olymp. 52. floruisse testatur Laërt. 1. 72.
quo tempore Æsopus Fabularum scriptor vixit. Ephorus, qui Latinis Inspector
diceretur, fuit Olymp. 56. ex eodem Laërt. 1. 68. Ephoria Magistratus erat
apud Lacedæmonios correspondens Trib. Pleb. Romanorum. Justitiam in om-
nibus sic excoluit, ut jam senex morti proximus, teste Laërt. 1. 71. & A. Gell.
N. A. 1. 3. dixerit, sibi conscius haud esse, quod in tota vita præter rationem
egerit quicquam; una tamen re aliquantum moveri, quod amicum, contra le-
gem, capite non damnaverit, sed aliquo modo fecisse, ut legem, & amicum
servaret.

Sententiæ, & Præcepta Moralia præcipua sunt: *Difficile est arcana retice-
re, otium recte dispensare, & injurias tolerare posse: Optimam esse Rempubli-
cam, in qua maximè leges, minime oratores audiantur: Nosce teipsum: Inter
pocula non multum loquere; delinques enim: Ad amicorum convivia tardus ac-
cedas, cito ad calamitates: Rerum ad se nihil pertinentium curiosum odio ha-
beto: Jaclura turpi lucro præferenda, nam id semel tantum dolori est, hoc
semper: Fac, ne lingua tibi mentem præcurrat: Comitē alieni æris, atque
litis esse miseriam: Lydius lapis probat aurum, aurum vero mentis præstan-
tiam: Æsopum interroganti Chiloni quid faceret Jupiter, ille respondit: Ex-
celsum humiliat, humilem extollit.* Hæc ex Laërt. Plut. Stob. Plin. Hist. N.
& Gellio excerpta.

Mortuus est, teste Laërtio 1. 72. Pisæ, dum filium amplexaretur ex Olymp.
ludis victorem in cæstum certamine factum; ibique honorificentissime sepul-
tus, ejusque imagini hæc addita inscriptio est:

*Hic Sapiens forti natus Lacedæmone Chilon,
E numero septem maximus unus erat.*

In loquendo brevis. Scripsit Elegiam ad versus circiter ducentos, & Epistolam.

Sed antequam de Græcorum Philosophorum Sectis agamus, de aliis, qui præter hos septem à Græcis & dicti, & habiti sunt Sapientes, Sermo instituendus est.

P E R I A N D E R.

CYpselo, Corinthi Tyranno, natus est, matre Cratea. Periander in Tyrannide Patri successit; atque in ipso familiæ suæ regnum desiit. Natus est, teste Laërt. 1. 95. postremo anno Olymp. 29. Regnare cæpit anno quarto Olymp. 37. regnavitque annis 44. ex Arist. Polit. 5. 12. Quomodo autem Cypselus ortus sit, & regno potitus, lege apud Herod. 1. 5. p. 202.

Sapientibus additus non tam propter sapientiam, quæ illi non magna fuit, quam propter potentiam, & amicitiam, quam cum Sapientibus colebat; ipsos enim semel ad se accersitos in Conclavi amplissimo, conviviiisque solemnibus dicato, humanissime excepit, ac quibusdam moralibus sententiis prolatis, Sapiens videri potius voluit, quàm esse. Quæ ab aliis reliquorum sententiis quia non differunt, meritò prætermittuntur. Præter has sententias scripsit, ex Laërtio 1. 97. Admonitiones ad duomillia versuum.

Barbarum, & scelestum se gessit in subditos, in uxorem etiam Lysidem nomine, atque ab ipso Melissam appellatam, quam prægnantem interemit; & in filium, quem propriis laribus ejectum, & exulem patria in Corcyra peremptum testantur Herod. 1. 3. p. 114. & seq. & Laërt. 1. 95. Tandem mortuus est anno ultimo Olymp. 48. ætatis vero suæ anno 80. à suis, ipso sic mandante, necatus. Laërt. ib.

E P I M E N I D E S.

CRetensem, & proprie Gnossum eum facit Laërt. 1. 109. Phæstum natalem ejus urbem fuisse credit Strabo 1. 10. p. 479. De parentum nomine quæstio est apud autores. Laërt. 1. c. narrat, eum adhuc juvenem ex perditæ ovis investigatione fessum in spelunca obdormiisse annos, juxta Theopompum 57. juxta Varronem vero, Plutarchum, & Tertullianum, 50. juxta Pausaniam 40. experrectumque ovem perditam iterum quæsiuisse, suorum multis jam defunctis, multis vero senibus inventis. Sunt tamen, ex eodem Laërt. 1. 112. qui eum in spelunca non dormivisse, sed tot annos in plantarum radicibus effodiendis in solitudine impendisse.

Primus fertur domos, & agros carmine expiasse. Quamobrem Athenienses Olymp. 46. peste afflicti, & ab Oraculo edocti, ut urbem lustrarent, Epimenidem à Creta advocarunt, qui pestem hac expiatione compescuit: Sumtis ovibus albo, ac nigro vellere, & in Arcopagum actis, illas libere quò vellent ire permisit, viris, qui illas libere sic errantes sequebantur, mandans, ut ubicumque accubuissent, ibi eas illius loci Deo maçtarent; quo factò lues quievit. Unde & Laërtii etiam tempore Aræ per Atheniensium pagos sine nomine inspiciebantur in ejus, quæ tunc facta est, expiationis memoriam.

Ex hoc benefactò Atheniensibus præstito, magno semper in honore apud ipsos fuit, qui, præter alia dona, talentum, & navim, qua domum rediret, ei decrevere; ipse vero donis omnibus repudiatis, tantùm sacræ oleæ furculum, ex arce sumtum accepit, quem manu tenens, federe inter Athenienses, & Cretenes Gnosios conciliato, domum rediit, ac paullo post mortuus est annum agens 157. ex Laërtio, vel 150. ex Apollonio. Cretenes eum annos 299. vixisse jactant. Xenophanes eum se audivisse ait annos natum 154.

Tem-

Templa condidisse primus creditur. Prædictionibus, quas Cretenſibus, Athenienſibus, & Lacedæmoniis fecit, clarus, ac celebris ita fuit, ut Cretenſes illi ſacrificia tanquam Deo obtulerint, ex Plut. in Sol. & Græci eum Divinum, Deoque cariffimum exiſtimaverint, & in Sapientum ſuorum numerum retulerint, ex Laërtio l. c. & Plat. de Leg. 2. p. 642. Imo eum Paulus etiam Apoſtolus Cretenſem Prophetam appellavit in Ep. ad Tit. 2. c. 2. dum inquit: *Dixit quidam ex ipsis proprius Prophetæ: Cretenſes ſemper mendaces; malæ beſtiæ; ventres pigri.* Vid. Hieron. in Ep. Pauli.

Multa ſcripſit proſa oratione, & metrica, Myſteria ſcilicet, Luſtrationes, & Ænigmatica, Curetum, & Corybantum generationem, Theogoniam, Argus fabricam, & Jaſonis in Colchos expeditionem, de Sacrificiis, de Rep. Cretenſium, de Minoë, & Rhadamantho, & de Oraculis, & Reſponſis. Extat quoque ejus una, vel altera Epiſtola ad Solonem, qui ad leges conſcribendas ejus doctrina uſus eſt, teſte Plut.

P H E R E C Y D E S.

IN Syro, vel ut alii malunt, Scyro inſula Olymp. 46. ex Suida, vel 59. ut ex Laërtio 1. 116. natus eſt. Cic. ad Servii Tullii ætatem refert 1. Tuſc. dum ait de Pherecyde loquens: *Antiquus ſane: fuit enim meo regnante gentili.* Multi eum *αυτοδιδάκτρον*, à ſe ipſo edoctrum faciunt; comparatis ſcilicet arcanis Phœnicum libris; teſte Suida; alii Pittaci diſcipulum tradunt. Hic, non tamen ex divina virtute, ſed ex naturalium rerum ſcientia, multa prædixiſſe fertur, quæ maximam illi gloriam compararunt, ut Cic. 1. de Div. ait. Præcipua autem hæc ex Laërtio l. c. habemus: Aquam à diſcipulorum quodam petiit; quam ut è puteo hauſtam bibit: terræ motum poſt diem tertium futurum prædixit; quod ſic evenit: Samum ad Junonis templum profectus, navem plenis velis portum ſubeuntem videns, adſtantibus dixit, ipſam intra portum non perventuram; ipſo autem adhuc loquente, tempeſtas ſubito orta navem perdidit. Perilao hoſpiti ſuo ſuaſit, ut cum tota familia domo migraret; quo conſilio à Perilao neglecto, paullo poſt capta ab hoſtibus ſua patria Meſſana fuit.

Hic omnium primus animorum immortalitatem ſtatuit, ex Cic. in Tuſc. l. c. his verbis: *Sed, quod literis extet, Pherecydes Syrus primum dixit animos hominum eſſe ſempiternos.* Clem. Alex. 6. Strom. notat, quod quæcumque Pherecydes allegorice in ſua Theologia dixit, è Chami Prophetia deſumpta fuerint. Pythagoræ præceptor fuit. Aquam cum Thalete rerum omnium principium dixit. Primus etiam ſoluta oratione ſcripſiſſe traditur ab Apul. in Flor. Philoſophus, & poëta Tragicus dictus à Strab. 1. 10. Mortuus eſt *φθαγγεία*, hoc eſt, pediculari morbo conſectus, ut ait Ælian. Var. Hiſt. 4. 28. Plin. 1. 7. & communiter fere omnes. Quod ſic optime his verſibus Q. Seren. expreſſit:

*Sed quis non paveat Pherecydis fata tragædi,
Qui nimio ſudore fluens, animalia tetra
Eduxit, turpi miſerum, quæ morte tulerunt.*

Septem Sapientum ætate floruit, quibus à multis adnumeratus eſt. Plura qui cupit, adeat Laërtium l. c. Suidam in Pherecyde, alioſque.

De Secta Ionica.

QUæ in vastissimo Græciæ Imperio florere Philosophorum Sectæ, duæ à Laërtio in Proœmio numerantur, Ionica scilicet, & Italica; quam deinde sententiam omnes historici secuti sunt. Verùm quamvis certum sit, eas initio duas fuisse, postea tamen in plures adhuc divisæ sunt; itaut Vossius eas usque ad duodeviginti Sectas numeret; Ionicam scilicet, Italicam, Eleaticam, Epicuream, Cyrenaicam, Eliacam, Megaricam, Academiam Veterem, Academiam Secundam, Academiam Tertiam, Peripateticam, Academiam Quartam, Platonicos Juniores, Academiam Quintam, Cynicam, Stoicam, Pyrrhoniã, & Potamonicam.

Nos igitur hac in re communem ordinem sequentes, de Singularum Græcicæ Philosophiæ Sectarum Institutioribus, eorumque successoribus agemus, ac brevissimis verbis optima quæque, & potiora, quæ de eorum vita, moribus, & doctrina ab antiquis, & recentioribus Selectissimis Philosophiæ Historiæ scriptoribus sparsim notata invenimus, in Epitomen redacta trademus.

Ionicam Sectam à Thalete, qui ex Ionia erat, ortum duxisse, omnes fere confessi sunt. Ex hac autem omnes deinde Græcorum Sectæ originem habere. Jure igitur Philosophiæ, Scientiarumque omnium apud Græcos, ex quibus ad nos, autor extitisse fertur

T H A L E S.

DE ejus patria quæstio est apud autores. Laërtius 1. 22. hæc habet: *Thales, ut Herodotus, Thuris, ac Democritus ajunt, patre Examio, matre Cleobulina natus est ex Thelidarum familia, qui, Phœnicum nobilissimi, à Cadmo, & Agenore originem ducunt, Platone quoque teste. Et paullo post: Sed, ut pluribus visum, indigena Milesius, & claro genere natus est. Et Clem. Al. 1. Str. p. 300. Quinetiam Thales, ut referunt Leander, & Herodotus, erat Phœnix: ut autem nonnulli existimarunt, Milesius. Natus dicitur, Apollodoro in Chron. teste, anno 2. Olymp. 35. Milesium tamen cum Plutarcho omnes fere fatentur; quod confirmat Hermippus apud Laërt. 1. 33. qui refert, Thaletem gratias fortunæ egisse, quod Græcus natus esset, non Barbarus.*

Thaletem multi *Αυτοδίδακτος* faciunt. Verùm, ut ex ipsius Thaletis epistolis colligitur, ipse ad Philosophiam, & Mathematicas potissimum disciplinas addiscendas, Cretam, Phœniciam, & Ægyptum peragravit; ubi à Sacerdotibus Memphisicis, ut testatur Jambl. in Vit. Pythag. eruditus, Philosophiam, & Geometriam, Laërtio, & Plutarcho testibus, didicit.

Mileti privatam vitam agens, & in cœlibatu vivens, urgenti matri, ut nuptias iniret, respondit, non dum tempestivum esse. In senectutem vero ætate inclinante, matri acrius in id insistenti respondit, jam intempestivum esse. Quomodo autem Thales Solonem, Mileti apud se degentem, & mirantem, quod ipse connubium negligeret, ficto nuncio de Solonis filii morte, deluderet, lege apud Plut. in Vit. Solon. p. 81. Sapientis titulum non ob solas morales sententias, & vitæ integritatem, sicut & cæteri Sapientes, obtinuit, sed ob magnos in scientiis, quas Contemplativas vocant, profectus, uti observant Plut. in Vit. Solon. p. 80. & Divus August. de Civ. D. 8. 2.

Hæc de Thaletis Philosophiæ præstantia Scriptorum testimonia habemus.
Laërt.

Laërt. 1. 24. de Thalete ait: *Primus de Natura differuit, secundum nonnullos.* Cic. de Nat. Deor. 10. Thaletem primum de talibus rebus quæsiuisse dixit; Strabon l. 14. p. 635. *Ante alios Græcos omnes causas rerum naturalium, & Mathematica eum rimatum esse.* Plutarchus eum Philosophiæ Inventorem appellat; Justinus Martyr Philosophorum antiquissimum; Tertullianus Principem Physicorum; Lactantius demum primum, qui de causis naturalibus quæsiuit. Et Galen. Hist. Philos. hæc habet: *Constat igitur inter quamplurimos, Thaletem Milesium primum Philosophiam apud Jones invexisse: unde & ejus ætatis sapientiam omnes Jonicam appellarunt.*

Thales igitur rerum materialium Principium, *Ἀρχὴν*, ex quo existant primo, & in quod resolvantur, Aquam statuit. Quam sententiam his potissimum probat argumentis, à Plut. de Plac. Phil. 3. & Stob. Ecl. Phys. 13. relatis. Semen animantium humidum est. Alimentum, plantarum præcipue, humiditate plenum est. Ipse solis, & stellarum ignis exhalationibus aqueis alitur, atque adeo ipse Mundus, &c. Imo & aquas Terræ motuum causam esse dicebat, ex Laërtio; quibus aquis Orbis sustinetur, & tanquam grande navigium, ut ait Sen. Nat. Quæst. 6. 6. portatur. Fortasse autem Aquam rerum Principium esse Thales didicerat ab Ægyptiis, atque hi à Judæis. Moses enim in Gen. ait. *Spiritus Domini ferebatur super Aquas. Et: Producant Aquæ reptile.* Hujus etiam sententiæ, præter Pindarum, qui cecinit: *Ἄριστον μὲν ὕδωρ, Optima quidem Aqua,* Homerus fuit, qui dixit:

Ὠκεανὸς δ', ὅσπερ γένεσις πάντεσσι τέτυκτο.

Oceanus cunctis factus primordia rebus.

Mundum Dæmonum esse plenum dicebat, ut habet Stob. I. c. Aristot. de Anim. 1. 8. Cic. de Leg. 2. 11. Laërt. atque alii. Quam sententiam Pythagoras quoque, & Plato, affirmante Plut. secuti sunt: sed omnes fortasse ab Ægyptiis acceperunt. Mundum etiam unicum dixit, pulcherrimum, ut qui à Deo factus sit. Animatum quoque Mundum assererat, ipsiusque animam esse Deum per omnes ejus partes diffusum: in Mundo vacuum non dari: Stellis esse terrestris substantiæ, sed ignitas: Animam immortalem, atque *αὐτοκίνητον*, hoc est, naturam seipsam moventem docuit.

Quoad Geometriam, Apul. in Florid. 4. Thaletem Geometriæ penes Græcos primum dixit inventorem. Et Proclus in Euclid. *Thales autem in Ægyptum delatus, primus inde hanc scientiam ad Græcos derivavit.* Hanc autem Geometriam ab Ægyptiis acceptam variis inventis, & propositionibus, Proclo, & Laërtio testantibus, auxit. Pyramidis altitudinem per ipsius umbram metiri primum instituit.

Sicut Geometriam ab Ægyptiis, ita & Astronomiam à Phœnicibus edoctus, in Græciam primus invexit, & auxit. Sphæram Cœlestem Thales primus, deinde Pythagoras, & Successores, in quinque circulos, sive Zonas, ut Stob. refert ex Plut. de Plac. Philos. 2. 11. divisit. Duos libros, ex Laërtio 1. 23. composuit de Conversionibus, & Æquinoctio, annique tempestates partitus est. Primus Ursæ minoris sidus invenit, eique *Ἄρκτου* nomen, ex Hygino Poëtici. Astron. c. 11. tribuit. Laërt. l. c. ex Eudemo in Hist. Astrol. refert, Thaletem primum Eclipses prædixisse, quarum præcipua fuit, quæ accidit Lydis, & Medis bellum gerentibus. *Quam diei immutationem*, verba sunt Herod. l. 1. p. 19. *Thales Milesius Jonibus prædixerat, anno quoque, quo eventura ea esset, indicato.* Quod accidit circa Olymp. 50. Annuam periodum, Ægyptiis primum inventam, & 12. mensibus distinctam, Græcos docuit. Sideribus observandis nocte intentus in puteum cecidit, unde exire cupiens, querulus Thressam ancillam suam compellabat; cui illa respondit: an putas, ò Thales, cœlestia te posse asse-

assequi, qui vel ea, quæ ante pedes sunt tuos, ignoras? Similiter & amici ei improperabant, quod hæc sterilia studia opibus anteponeret. Unde ille, ut refert Arist. Polit. 1. 11. Astrologiæ beneficio prænosces, dum adhuc hyems esset, uberrimam fore olearum messem, dato pignore, omnia Mileti, & Chii oliveta parvo pretio emit; ex quibus dato tempore multum lucri capiens, ostendit, quàm facile Philosophis sit opes parare, si velint.

Celebriora Thaletis Apophthegmata sunt: *Quid Antiquissimum? Deus; initium enim non habet. Quid Maximum? Locus, sive Spatium; omnia enim Mundus, Mundum Spatium continet. Quid Pulcherrimum? Mundus: quicquid enim concinne ordinatum, pars ejus est. Quid Sapientissimum? Tempus; omnia enim hucusque inventa detexit, detegetque invenienda. Quid Communissimum? Spes; nam & iis etiam relinquitur, quibus pereunt omnia. Quid Utilissimum? Virtus; nam ipsa, ut reliqua utilia sint, efficit. Quid Noxium? Vitium; omnia namque bona corrumpit. Quid Potentissimum? Necessitas; sola namque hæc vinci nequit. Quid Facillimum? Quod libenter quis facit, sive, quod naturæ est consentaneum.* Hæc Amasi, Ægyptiorum Regi, cum Æthiopum Rege de Sapia certanti scripsit. Plura addit Laërtius, Plutarchus, & Stobæus, ex quo antedicta retulimus. Potiora sunt: *Velocissimum mens est, nam per omnia discurret. Nox die prior una. Difficile seipsum noscere. Felix qui corpore sanus, fortuna locuples, animo non ignarus.* Reliqua vid. apud cit. Autores.

Moralia præcepta plurima à Stob. ex Dem. Phal. recensentur; potissima vero: *Sponsor si fias, noxa præsto est. Ne sis dives improbe. Qualia tu contuleris in parentes, talia à tuis liberis, cum senex fueris, expecta. Ociosus ne fueris, ne si locuples quidem fias. Domestica mala cetera. Ne facias, quæ in aliis reprehendis.* Ausonius p. 112. hæc Thaletis nomine metro exposuit:

Turpe quid ausurus, te, sine teste, time.

Vita perit, mortis gloria non moritur.

Quod facturus eris, dicere sustuleris.

Crux est, si metuas, vincere quod nequeas.

Quum vere objurgas, sic inimice juvas.

Quum falso laudas, tunc & amice noces.

Nil nimium satis est, ne sit & hoc nimium.

Ejus Symbolum apud Laërt. Γνωθὶ σεαυτὸν, *Nosce teipsum*: juxta Didymum, & Hyginum ex Clem. Alex. 1. Strom. *Sponsor fias, noxa præsto est.* Fortunæ, ex Hermippo in Laërtio, gratias agebat ob hæc tria; *Quod Homo, non brutum; Quod vir, non mulier; Quod Græcus, non Barbarus natus sit.* Inter Thaletis *πρόμνημα* hoc præcipuum: *Non multa verba prudentis animi indicium sunt.* Vid. Laërt.

Multi putant, Thaletem nihil scripsisse, inter quos est Themistius Orat. 26. qui nec ipsum, nec ejus ætatis quempiam scripsisse affirmat, πρῶτον δὲ Ἀναξίμανδρον, ὃν ἴσμεν ἐπιλιῶν λόγον ἐξενεργῆσαι περὶ φύσεως συγγεγραμμένων. Sed Divus August. de C. D. c. 11. ait, Thaletem, rerum naturas scrutatum, de Naturali Philosophia disseruisse, suasque disputationes, ut successores propagaret, literis mandavisse. Laërtius quoque ipsum de Astrologia nautica, de punctis Tropicis, & Æquinoctialibus tractatus concinnasse refert. Suidas metricum opus de Meteoris ipsi adscribit. Et Plutarchus in Lycurgo de Thalete hæc notat: *Habebatur hic poeta lyricus, atque hujus specie artis utebatur, revera præstantissimorum legislatorum implebat munus.* Galenus de Humor. allegat Thaletis librum 2. περὶ ἀρχῶν. *Temporum suorum Historiam scripsit, si fides Joh. Antiocheno præstanda.* Duæ tandem ejus extant Epistolæ apud Laërt. 1. 43. Quas tamen Epistolæ, sicut & cæteras passim à Laërtio vel Thaleti, vel Soloni, vel Democrito adscri-

adscriptas, falsitatis suspectas dicunt Huet. Dem. Evang. p. 77. & Jos. Scal. Epist. 306. atque alii.

Senex tandem mortuus est anno æt. suæ 90. ex Sosier. dum Olympicos ludos spectaret Olymp. 58. De cuius morte sic Laërt.

*Gymnicon adspiceret cum rursus agona, Thaletem
Eleus traxit Jupiter è stadiis.*

*Hunc laudo, cælo propius quod duxerit, ultra
E terra astra senex cernere non poterat.*

Sepultus est in tenui Mileti agello, qualem ipse præscripserat, tumuloque inscriptum:

*Exiguus valde hic tumulus, verum astra Thaletis,
Principis Astronomi, gloria summa tenet.*

Statua quoque ei erecta est, ex Laërt. 1. 39. cum hac inscriptione:

*Hunc, quæ nutrit, Milesia terra, Thaletem,
Astronomum primi nominis ipsa tulit.*

A N A X I M A N D E R.

A Naximander Thaletis sodalis, & discipulus, patria Milesius, & in doctrinæ propaganda successor, Praxiadæ, vel ut alii legunt, Praxidami filius, natus est anno tertio Olymp. 42. ex Clem. Strom. 1. Hic in rerum omnium Principio assignando à Præceptore secessit; Thales enim Aquam, ipse vero *Infinitem* rerum omnium statuit Principium. Hinc Cic. Acad. Qu. 4. 37. *Thales, qui omnia ex Aqua subsistere ajebat, Anaximandro hoc, populari, & sodali suo, non persuasit. Is enim Infinitatem naturæ dixit esse, à qua omnia gignerentur.* Ex hac igitur cuncta oriri, & in eam omnia definere dicebat, ejusque partes moveri, & mutari, totum verò immutabile esse: infinitos generari mundos, qui tamen corrupti in Infinitum redeant. Hos verò infinitos mundos esse Deos nativos, longis intervallis orientes, & occidentes, assererat, ex Cic. de Nat. D. 1. 10. Plut. tamen de Plac. Phil. 1. 7. & Stob. Ecl. Phys. 1. 1. ea de Cælo, & Stellis dicta intelligunt. Infinitum igitur laudavit, & Infinitati Mentem præfecit.

Cælum statuit calido, & frigido mistum; stellas vero centones aëris globosos, ignis plenos, & flammam quadam ex parte exspirantes, & à circulis, & sphaëris, quibus inhærent, agitari: Solem supremo loco collocavit, deinde Lunam, tum deinde fixas, & errantes posuit. Solis magnitudinem terræ æqualem putabat, sed ejus orbitam terra vicies octies, vel, ut Theodoretus ait, vicies sexies majorem; Lunæ tamen orbitam terra novendecuplo majorem dicebat, Solisque, & Lunæ Eclipsin ex obstructione meatuum, per quos lumen ad nos mittebant, procedere. Terram figura rotundam hic primus in universi centro locavit; terræ, marisque circuitum descripsit, sive tabulam Geographicam invenit; nec non Zodiaci Obliquitatis, Gnomonis, Solstitiorum, Æquinoctiorum, aliorumque inventor dicitur. Cic. 1. de Div. 50. & Plin. Hist. N. 2. c. 79. referunt, Anaximandrum Lacedæmonis suasisse, ut, urbe, & tectis relictis, agros incolerent, quod terræ motus instaret: quod ita, ut prædixerat, evenit.

Ventum aëris fluxionem dixit, motis, vel colliquatis in eo partibus fluidissimis, & tenuissimis; reliqua vero Meteora à vento in densa nube comprehenso gigni. Vid. Seneca Nat. Qu. 2. 18. De hominis verò generatione ita sentivisse habemus ex Plut. Symp. 1. 8. qu. 8. in piscium scilicet ventribus primum genitos fuisse homines, ibique nutritos, donec vires acquirerent majores, idoneique fierent, qui suis prospicere necessitatibus possent; tum exclusos fuisse, ac terra

potitos. Prima denique animalia in humore nata esse, dicebat, corticibus contenta spinosis, adultiora autem facta in siccitatem descivisse, ruptoque cortice non multum temporis supervixisse. Vid. Plut. de Plac. Phil. 5. 19. Suid. in Anaximandro, Stob. aliique. Nonagenarius tandem anno 2. Olymp. 58. mortuus est.

A N A X I M E N E S

Milesius fuit, Eurystati filius, Anaximandri vero sodalis, discipulus, & successor. Floruit, juxta Suidam, Olymp. 55. juxta Eusebium Olymp. 56. Perperam autem Apollodorus natum putavit Olymp. 63. Parmenidis etiam discipulus à nonnullis creditus est; & Jonica, simplicique locutione usus. Duas scripsit Epistolas ad Pythag. quæ apud Laërtium.

Universale rerum Principium Aërem statuit, nostramque animam aërem esse, quæ nos temperet; totumque mundum aërem, & Spiritum continere: Spiritus vero, & aër idem sunt ex sui sententia. Aërem Deum esse, eumque gigni, immensum, & infinitum, & semper in motu existere. Hinc de iplo Divus August. l. 8. de C. D. c. 2. *Iste omnes rerum causas infinito aëri dedit, nec Deos negavit, aut tacuit; non tamen ab ipsis aërem factum, sed ipsos ex aëre ortos credidit.*

Exteriorem Cœli superficiem terrestrem statuit; Solem, Lunam, & Stellas igneæ substantiæ, cui admixta sint terrestria corpora; moveri autem circa terram, & à condensato aëre impelli: Solem vero, & Lunam eclipsin pati, obturato foramine, per quod ignem mittunt.

De Meteoris ita sentire visus est. Nubes ex aëre maxime condensato generantur; pluvia ex iisdem magis compressis; nix fit, quando aqua delabens congelatur; grando vero, si humido vento comprehendatur. Iridem, ait, fieri sole illuminante nubem densam, crassam, & nigram, in qua cogantur solis radii, cum non possint ultra progredi. Terræ concussionis causam dicebat ejusdem siccitatem nimiam ab æstu profectam, vel ejusdem nimiam raritatem à frequenti pluvia productam, ex utraque enim causa, ut notat Aristot. in Met. terra rumpi solet, & ex concidentibus fragmentis ingentibus concuti. Frigus materiæ condensationem, & contractionem docuit; calorem verò ejusdem laxationem, & raritatem. Atque sic rationem dedit, cur ex hominis ore halitus labiis compressus, & densatus, frigidus emittebatur, aperto tamen ore calidus. Vid. Plut. Suid. Stob. Laërt. aliique. Inter alios ejus discipulos Diogenes fuit Apolloniates, vir physicus, eloquentia, & sapientia clarus, qui iisdem Præceptoris principiis philosophatus est; &

A N A X A G O R A S

Clazomenius, Hegesibuli, seu Eubuli filius, natus est, juxta Apollodorum, anno 1. Olymp. 70. Genere clarus, & opibus, clarior tamen ex earundem generoso contemptu fuit; iis namque relictis, *Divina delectationi*, ut Cic. Tuscul. 5. 39. ait, *toto se animo ut dederet*, Platonis irrisionem ob patrimonium ita neglectum incurrit. Vigesimo ætatis anno Athenas Philosophiæ studio profectus est, ubi eum 30. annos commoratum tradunt. Vide Laërt. 2. 7.

Ipse primus duo rerum Principia statuit, Materiam, & Mentem, quorum primum ut Principium Passivum, secundum vero ut Activum agnoscebat. Sic enim in operis sui initio scribit: *Omnia simul erant, deinde accessit Mens, eaque composuit.* Unde & Νῆς, Mens ab Atheniensibus dictus est, quod primus fuerit,

rit, qui hoc cum Materia principium junxerit; uti est apud Laërtium 2. 6. De quo sic Timon:

*Nunc ubi Anaxagoras, Mens, est fortissimus Heros,
Qui Mentem subito, nam mens non defuit illi,
Composuisse putat, fuerant quæ incondita quondam.*

Hanc autem Mentem infinitam Deum esse, dicebat, quæ Mens per se moveatur, & corpori non inclusa, omnium rerum sit autrix, ex infinita materia cuncta componens. Vid. Lactant. 1. 5. Cic. de N. Deor. 1. 11. & Aug. de C. D. 8. 20. Unde Clem. Alex. in Admon. ad Gentes: *Anaxagoras Clazomenius, & Atheniensis Archelaus: atque hi quidem Mentem præfecerunt infinitati.*

Passivum vero, seu materiale rerum principium dixit unum simul, & multiplex, hoc est *ὁμοιομεπέρας*, sive partium similitudinem. Cuncta namque ex partibus sibi ipsis similibus constare, docebat; sic ex. gr. ossa ex partibus osseis, aurum ex auri partibus similibus, constare, assererat. Homogenea igitur materiæ corpuscula omnium rerum principium sunt. Quam sententiam sic optime Lucret. 1. 1. v. 830. & seq. expressit:

*Nunc & Anaxagoræ scrutemur Homæomeriam,
Quam Græci memorant, nec nostra dicere lingua
Concedit nobis patrii sermonis egestas.
Sed tamen ipsam rem facile est exponere verbis,
Principium rerum, quam dicit Homæomeriam.
Ossa videlicet è paucillis, atque minutis
Ossibus: sic & de paucillis, atque minutis
Visceribus viscus gigni, sanguenque creati
Sanguinis inter se multis coeuntibus guttis:
Ex aurique putat micis consistere posse
Aurum, &c.*

Idem credidit, superas mundi partes igne plenas esse, & vim, quæ ibi est, æthera vocavit, teste Aristot. Meteor. 1. 3. Ætherem autem circumfusum igneæ esse naturæ, & circumvolutionis vehementia lapides è terra abripuisse, qui, ignis ejus vehementia candentes, in stellas conversi fuerint; omnesque ab Ortu in Occasum ferri, ex Plut. Plac. Ph. 2. Solem candentem, & penitus ignitam, massam esse, & Peloponneso majorem. Lunam esse corpus opacum, ignitum, à sole illustratum, habitabile, vallibus, montibus, atque aquis distinctum. Viam Lacteam esse terræ umbram in parte cœli, cum sol infra terram delatus totum non illuminat. Vid. Plut. 1. c. sive, ut Laërt. ait, viam lacteam esse reflexum solaris luminis non intermicantibus astris.

De Meteoris docuit, cometas esse errantium stellarum concursum, flammam ex se emittentiam; Stellas cadentes veluti scintillas ab aëre vibrari, atque propterea statim extingui. Ventos fieri, cum aër à Sole attenuatur. Tonitrua nubium collisionem; Coruscationes verò earundem confricationem. Iridem oriri ex refractione lucis solaris in nube densa, è regione austri speculi instar posita: qua etiam ratione Parhelios explicabat in Ponto conspectos. Terræ motuum causam dixit esse *ἀπὸ νόσισσι*, successionem aëris in terram; sive, ut Aristot. Met. 2. 7 Plut. Plac. Phil. 3. 15. & Senec. Nat. Qu. 6. 9. interpretantur, cum aër, vel æther in terræ cavernis inclusus, & difficilem inde exitum inveniens, terram agitat, & succutit.

Mentem omnis motus causam esse asseruit, ex quo motu factum sit, ut levia corpora in suprema mundi regione sita sint, ut ignis; quæ media mediam, ut aër, & aqua, quæ vero gravia, infimam regionem petiisse, ut terra, dixit: Animalia primùm ex humore, calore, & terra manasse, deinde vero per ge-

nerationem, & mares quidem à dextris, feminas vero à sinistris: omnia animalia habere mentem agentem: fel esse acutorum morborum causam: fieri echo, cum sonus repercutitur, & similia, quæ fusiùs apud Laërt. Plutarch. & Aristot. Anaxagoræ Prædictiones lege sis apud Suidam, Laërtium, Plinium H. Nat. atque alios. Lampfacum tandem exilio ab Atheniensibus damnatus venit, ibique mortuus est; cui defuncto Lampfaceni iusta honorifice perfolverunt, addito epitaphio, cujus sensus:

Hic situs ille, cui rerum patuere recessus,

Atque arcana Poli, magnus Anaxagoras.

Ipsi quoque duas aras dicatas memorat Ælian. H. V. 8. 19. alteram Menti, alteram Veritati inscriptam. Ex Æliano etiam habemus, Anaxagoram risisse, vel subrisisse nunquam. Anaxagoras primus de Naturali Philosophia librum à se scriptum edidit, ex Laërtio, & Cl. Alex. cujus verba 1. Strom. sunt: *Alii autem Anaxagoram Hegesibuli filium Clazomenium primum librum scriptum edidisse, referunt.* Vitæ finem posuit Contemplationem, & quæ ex ea procedit, Libertatem, ex cit. Alex. Str. 2. Traditur etiam à Plutarcho, eum de Circuli quadratura librum in carcere scripsisse.

Inter discipulos ejus traduntur fuisse Pericles, qui ipsum accusatum defendit, Euripides, qui deinde ad Tragicam Poësim animum appulit, Socrates, & ut quidam volunt, Democritus, atque

A R C H E L A U S.

ATheniensis, sive Milesius, Anaxagoræ discipulus, & successor fuisse traditur, & Physicus appellatus, quod primus ex Jonia Physicam Philosophiam Athenas transtulit. Vossius tamen in Tract. de Sect. Philos. & Musantius in Fac. Chronolog. tab. 1. Anaxagoram primum fuisse ferunt, qui ex Asia Athenas Scholam invexit: quod etiam sentire videtur Clem. Alex. 1. Strom.

Erat autem hæc Archelai sententia de rebus Physicis, ut ex Laërt. Stob. & Plut. duo esse rerum Principia, Corporeum scilicet, infinitum, & dissimulare, Aërem nempe, ejusque raritatem, & condensationem, quarum hæc terram, illa ignem absolvat; & Incorporeum, seu Mentem. Unde Divus August. 8. Civ. 2. *Anaxagoræ successit auditor ejus Archelaus: etiam ipse de particulis inter se dissimilibus, quibus singula quæque fierent, ita omnia constare putavit, ut inesse etiam Mentem diceret, quæ corpora dissimilia, idest, illas particulas conjungendo, & separando, ageret omnia.*

Universum esse infinitum, dicebat, & infinitos esse mundos: duas esse generationis causas, calidum, & frigidum: homines, & animalia omnia ex limo nata: Ventos terræ cavis inclusos, & ipsam, ut exitum sibi inveniant, agitantem, terræ motuum causam assignabat: Stellæ terreas ignitas laminas esse: Solem stellarum maximam: Vocem esse aëris percussionem: justum, & turpe non natura, sed lege fieri. Vixisse traditur nonnullis circa seculum ab O. G. 37. & ab U. C. an. 338.

S O C R A T E S

AThenis, & proprie in Alopece, quod unum erat ex oppidulis per Atticam sparsis, natus est anno 4. Olymp. 77. ex Apollodoro, Suida, & Laërtio; patremque habuit Sophroniscum Atheniensem lapidarium, matrem verò Phæ-naretam obstetricem, generosæ tamen, & imperterritæ indolis. Primam ætatem statuariæ, quam pater exercebat, arti ex victus necessitate impendit. Deinde

Deinde vero Critonis divitis Philosophi ope, qui ipsi filios instituendos tradidit, Philosophiam didicit, aliasque liberales artes, Eloquentiam præcipue, in qua promptus, & acer adeo erat, ut Idomeneus refert, ut Aristophanes in Comœdia, quæ Nebulæ inscribitur, eum agitet, quod deteriore causam oratorie loquendo meliorem efficeret. Sed cum triginta Tyranni, qui Athenis regnabant, eum dicendi artem, ut ait Xenophon, exercere prohibuissent, ipse ad Philosophiæ studia se convertit.

Ejus in Philosophia præceptor primus Anaxagoras dicitur; ubi verò Athenis excessisset Anaxagoras, ad Archelaum se contulit, teste Aristoxeno, cui & in deliciis fuit, & in Schola successor, quicum Samum etiam profectus est. Damonis etiam suavissimi Musicæ præceptoris discipulus fuit. Prodicum Sophistam, patria Chium, se audivisse fatetur idem Socrates, Diotimam, atque Aspasiam, singularis eruditionis feminas. Poësin edoctus est ab Eveno, Æconomiam ab Ischomacho, Geometriam à Theodoro, & tandem Senex à Conno, qui nobilissimus fidicen à Cicerone appellatur, hanc artem didicit.

Socrates mitis semper, & humilis in docendo fuit, ac clara methodo usus; omnes enim physicorum sententias refellebat, suam nunquam pro certa statuens; dicebat enim: *Solum scio, me nihil scire*. Confusas Philosophorum, qui ipsum præcesserunt, ideas certa methodo composuit; unde Cic. l. 2. de Fin. inquit: *Socrates, qui Philosophiæ parens jure dici potest, &c.* Xenophon vero in Ep. ad Æsch. negat, Socratem unquam de cœlis, causisque naturalibus disseruisse, neque de aliis disciplinis, quæ *μαθημάτων* nomine Græcis veniunt, atque eos, qui de talibus disciplinis eum disseruisse affirmant, impudentissime mentiri, Platonem significans, ut observat Gellius, in cujus libris Socrates de rebus naturalibus, musicis, & geometricis disputans repræsentatur. Sed Physices scientiam Laërtius, & Cicero ei tribuunt, quicquid cum Porphyrio cæteri Socratis detractores affirmant.

Animadvertens tamen, Naturalis Philosophiæ contemplationem nihil ad vitam recte instituendam conferre, Ethicam Philosophiam invexit, de qua & in officinis, & in publico semper philosophans, ea potius inquirenda hortabatur, quæ mores instruerent, & quorum usus domi esset necessarius. A Physica ad Ethicam transiens dicere solebat: *Quæ supra nos, nihil ad nos*. Hinc Cic. Acad. Qu. 1. 5. ait: *Primusque à rebus occultis, & ab ipsa natura involutis, in quibus omnes ante eum Philosophi occupati fuerunt, avocavit Philosophiam, & ad vitam communem adduxit: ut de virtutibus, & vitiis, omninoque de bonis, & malis rebus quæreret*. Et 3. Tusc. *A Socrate omnis, quæ est de vita, & moribus, Philosophia manavit*.

Omnis igitur Socratis Philosophia vel ad Dei, Animæque contemplationem, vel ad hominis cum hominibus conversationem, præcepta tradebat. Ipsam vero Philosophiam veram ad felicitatem viam esse dicebat. Tria rerum omnium principia statuit, *Deum, Materiam, Ideas*. Deus est intellectus universalis, Mens mundi, τὸ ὄν, αὐτὸ ἕκαστον, αὐτὸ τὸ καλόν, αὐτὸ τὸ ζωῆς εἶδος, in se ipso perfectus, omnibus creaturis & ut sint, & ut bene eis sit, largitus. Docebat Deum, non Casum mundi autorem esse, ejusque Providentia cuncta gubernari; ac talem postremo Deum esse, ut unico actu omnia videat, omnia audiat, omnia gubernet, ubique existat. Materiam dixit esse id, quod generationes subit, & corruptiones; Ideam vero substantiam esse corporis expertem, in mente, & conceptu Dei. Animam dixit divinam esse, & immortalem, quæ à corpore dissoluta in cœlum, unde venerat, redibit, vel ad fruendum beatitudine cum Deo in loco jucundissimo, vel ad pœnas luendas. Hanc autem Animam ante corpus existere, æternarum idearum cognitione imbutam; quam cognitionem dum
cor-

corpori jungitur, amittit, quasi stupefacta, donec ex stupore suo excitetur per ratiocinationem, à rebus sensibilibus initium ducentem. Hinc educit, quicquid Anima inde discit, esse potius reminiscantiam, atque amissæ scientiæ recuperationem. Vid. Plat. in Phædon. atque alibi passim, Xenoph. Cic. Læl. c. 4. atque alios. Et de Socratis Metaphysicis satis.

Ad Ethicam vero quod spectat, quæ omnem fere Socraticam Philosophiam absolvere videtur; in hac ipse de Virtute, & Vitio, de Amore, Invidia, & Tristitia, de Fortitudine, & Imbecillitate, de Temperantia, Continentia, & Animo sua sorte contento, de Liberalitate, Prodigalitate, & Avaritia, de Magnanimitate, & Superbia, de Patientia, Veracitate, & Adulatione, de Urbanitate, & Comitatu, de Justitia, & Amicitia, aliisque virtutibus tractat; verum de his particulatim agere, tum quia Synopses limites hæc Historia transcenderet; tum potissimum quia hæc fusiùs à Xenophonte in Mem. Socr. Plutarcho, Platone, Stobæo, Clemente Alex. Laërtio, aliisque, & ex his omnium novissime à doctissimo Stanlejo memorantur, consulto prætermittito, pauca tantum adnotasse contentus, ex quibus quæ, & qualia sint ejus de Ethica Philosophia vere aurea dicta, & præcepta, cognosci possint.

Docebat igitur, eundem esse virum justum, & beatum, & non esse utile, nisi quod justum est, veramque felicitatem non in bonis, fortunæ obnoxiiis, sed in virtutis possessione sitam esse. Hortabatur juvenes, ut jugiter se in speculo intuerentur, ut si formosi essent, digni ea specie fierent, si deformes, eruditione deformitatem tegerent; virtus namque animæ pulcritudo est. Ut ignis vestimento, sic sædum facinus tempore occultari non potest. Illi beate, & tranquille vivunt, qui nullius sibi conscii criminis sunt. Nobilitas non est aliud, nisi animi, & corporis bona temperies.

Malo consilio spem superstruere est infirmæ anchoræ navim committere. Invidia ulcus est animæ. Eorum quærenda familiaritas, quorum candor sit conspicuus. Unicum bonum scientia, malum unicum inscitia est. Quid Prudentia? Animi concinnitas. Qui Prudentes? qui non facile oberrant. In bello quidem ferrum auro præstat ad sese defendendum, in vita vero Sapientia divitiis. Maximum est vitium, ingratum se præbere beneficiis. Id solum nos precari oportet, ut Dii bona largiantur; quæ autem bona nobis sint, optime nosse ipsos Deos. Religiosius, & rectius Deos colere non possumus, quam faciendo, quæ jubent. Patri aspero, sicut legi duriori parendum; patris autem increpatio suave remedium est, plus enim utilitatis, quam mordacitatis habet. Vir fortis est, cui, quod necessitas imponit, non invito, sed lubenti accidere videtur. Corinthiorum portas valide clausas vident, num, dixit, mulieres hæc habitant? Præstat honeste mori, quam turpiter vivere.

Cum nimium formosis conversari est incontinentiæ occasionem quærere. Corporis sanitas diligenter tuenda, ex ea enim animæ quoque salus pendet (unde etiam vulgatum illud: *Animi mores corporis temperiem sequuntur.*) Bene convivari, si neque animum lædunt, neque corpus, neque inventu difficilia sint, quæ comeduntur. Ditissimus, qui in minimis contentus, nam contentum esse, naturæ continet divitias. Homines, dicebat, vivere, ut ederent, se verò edere, ut viveret. Mulier timenda magis quam te amat, quam cum conviciatur. Qui diviti largitur, aquam in mare profundit. Viam ad gloriam meliorem nullam esse, quam ut quis bonus sit, videri nolit. Fideles sunt non qui dicta, & facta tua laudant omnia, sed qui peccata reprehendunt. Bonos viros iis oportet moribus esse, ut major sit iis, quam juramento, fides. Ignem quidem vento, amorem vero conversatione accendi. Qui, fratribus præteritis,

tis, alios sibi amicos acquirunt, iis esse similes, qui, suo agro relicto, colunt alienum. Medicos ægrotis, amicos infortunatis consulere oportere.

Œconomica Socratis Philosophiæ pars, ab Ischomacho accepta, optime narratur à Xenophonte in speciali de hac re tractatu. Addam tantum, quod interrogatus utrum melius esset, uxorem ducere, an non, respondit: *Utrumque egeris, pœnitentia duceris*. Viros, dicebat, oportere civitatis legibus obedire, uxores vero maritorum ingeniis.

Politicam Socratis, quæ eadem cum Platonis, vide apud Hefychium Illustrium, Addam ex Xenophonte, quod, Reges, & Principes non eos esse, diceret, qui sceptrum tenent, sed qui imperare sciunt. Regem item esse, qui voluntibus imperet; Tyrannum vero, qui invitis non ex lege, sed ex arbitrio præsit. Boni civis officium esse, opulentiorum reddere Remp. tempore pacis, victricem tempore belli, hostes ei conciliare in legationibus, in seditionibus plebem concionibus coercere. Interrogatus, quæ munitissima esset civitas? respondit, quæ viros bonos habet: quæ rectissime constituta? in qua magistratus conjuncti sint animis: quæ optima? in qua plurima virtuti proposita præmia sint: in qua optimum sit habitare? ubi secundum leges vivatur, & iniusti puniantur. Vid. Stob. Serm. 4. p. 247.

Maximam semper animi æquabilitatem in omni vita servavit tum in prosperis, tum in adversis rebus. Hinc Plin. l. 7. *Ferunt, Socratem clarum sapientia eodem semper visum vultu, nec aut hilari magis, aut turbato*. Duas habuit eodem tempore uxores, Xanthippem, & Myrtonem, quæ cum sæpe de ipso inter se altercarentur, ipse deridebat, quod propter se fœdissimum hominem, fimis naribus, recalva fronte, pilosis humeris, repandis cruribus disceptarent; sed tandem impetum in ipsum vertentes & male mulctarunt, & in fugam versus diu persecutæ sunt. Socratem aliquando cum amicis domo exeuntem Xanthippe, ut sæpissime solebat, irata, post aspera verbera in eum affatim congesta, ex conclavi superiore aquis sordidis perfudit: quo facto, ipse ad amicos conversus ait: *Nonne dicebam, Xanthippem tonantem mox pluituram?* Interrogatus ab Alcibiade, cur mulierem tam acerbam domo non exigeret? respondit: *Quoniam dum talem domi perpetior, exerceor, quò foris petulantium injuriam facilius feram*. Dicenti iterum Alcibiadi, intolerabilem esse Xanthippes maledicentiam, respondet: *Tu nonne toleras anseres clamore obstrepentes?* ipsi vero respondent: *Non mirum, nam mihi ova, & pullos pariunt*; subdit: *Et mihi Xanthippe filios gignit*. Socratis erga Alcibiadem amorem, Alcibiadis vitam, & facta, vide apud Platonem in Alcibiade primo, & Plutarchum in vita Alcibiadis.

Ne dum ipse Socrates Genium, sive Dæmonem se habere dicebat, qui sibi de ipso, & amicis futura prædiceret; sed plane hoc ipsum ore fatentur Plato, Xenophon, & Antisthenes, Socrati cœvi, quorum testimonia firmant Laërtius, Plutarchus, Maximus Tyrius, Dio Chrysostomus, Cicero, Apulejus; & ex Patribus Tertullianus, Clemens Alexandrinus, Origenes, & alii. Hujus vero rei argumenta, Cicerone de Divin. l. 1. 54. referente, ab Antipatro collecta fuere. De qua re passim etiam alii; novissime verò in Academia Lipsiensi Gottfr. Olearius anno 1702. nobilem de Genio Socratis Dissertationem habuit, quam eruditissimus Joh. Cler. Stanlei operibus inseruit.

Temperantiam, Prudentiam, Frugalitatem, Patientiam, Justitiam, reliquasque animi virtutes, quas ipse unice amandas, & sectandas docebat, tales in eo, ex communi scriptorum consensu, fuisse constat, ut impii quidquam, ac nefandi nec patrantem ipsum viderit quisquam, nec dicentem audiverit. Munera, & honores æque ac injurias, & verbera contemnebat; Munera enim, ma-

gna præcipue, non accipiebat, & illatas sibi five verbis, five manibus injurias hilari vultu tolerabat: Cuidam enim sibi dicenti, quod alter male de ipso absente loqueretur, respondit: *Absentem vel verberet*. Et alteri nuncianti, quendam eum maledictis incessere, respondit: *Bene loqui non didicit*. Colapho percussus hoc tantum dixit: *Quàm permolestum est, nos homines ignorare, ubi galeatis in publicum sit prodeundum*. Summa tandem Socratis sapientiæ, & virtutis laus est, quam ipsi Apollo Delphicus dedit, dum à Chærephonte Socratis sodale interrogatus, quis hominum esset Sapientissimus? respondit Oraculum: *Ἀνθρώπων δεινότητος Σωκράτης σοφώτατος*, *Omniū hominū Socrates sapientissimus*.

Tandem ex invidia apud Senatū ab inimicis accusatus est, quod Athenarum Deos contemneret, novosque Deos introduceret. Cujus accusationis libellus talis à Laërtio 2. 40. traditur: *Melitus, Meliti filius, Pittbensis Socratem, Sophronisci filium, Alopeciensem defert. Socrates, præter jus, & æquum, Deos, quos Civitas esse censet, ipse non censet, novaque Deorum numina introducit: præter jus, & æquum item juventutem corrumpit: pœna illi, mors*. Cum autem Hermogenes, Lylas, aliique Oratores disertissimi, omnesque sodales, qui ditissimi erant, verbis, & opibus defendere, & liberare eum vellent, nullo modo hoc fieri voluit, dicens: *Bis defensionem ad iudices meditari volenti numen adversatum est mihi*. Plato etiam, aliique discipuli, & Amici pecuniam Socrati jam damnato obtulerunt, qua vitam redimeret; ipse verò hoc facere nec voluit. Unde Cicutam ex iudicum decreto hilari vultu, fortique animo bibens, & philosophica cum amicis disputans mortuus est anno 1. Olymp. 95. ætatis vero suæ 70.

Cicero, Plutarchus, Dio Chrysoftomus, Aristides, Origenes, & alii Socratem nihil scriptis mandasse testantur. Sed ipsos de Philosophicis scriptis intellexisse, certum est: ignorare enim non poterant, Socratem præter Epistolas, à Leone Allatio editas, & ab Arriano, & Athenæo memoratas, Æsopi Fabulas eleganter in metrum redegisse, quarum Plato, Plutarchus, & Laërtius meminere; ut supra quoque in vita Æsopi dictum; Hymnum in Apollinis, & Dianæ honorem scripsisse; & Dialogos composuisse, quos Æschini dedit jam nimis pauperi, ut ex ipsis quæstum faceret. Socratis autem dicta, facta, & doctrinam ejus discipuli Xenophon, Plato, aliique scriptis tradidere. De scriptis Socratis vide Dissertationem Gottfridi Olearii contra Leonem Allatium, ab eruditissimo Joh. Clerico Stanleji Historiæ additam.

SOCRATIS DISCIPULI.

QUAMVIS omnes, qui è Socratis Schola prodire, Socratici dici vellent, & ambirent; non omnes tamen ejusdem conditionis extitere. Cum enim, ut Cic. Orat. 3. 16. ait, ex illius variis, diversis, & in omnem partem diffusis disputationibus alius aliud apprehenderet, profeminatæ sunt quasi familiæ dissentientes inter se, & multum disjunctæ, ac dispares; de quibus infra. Alii contra vel nullius, vel parum memorabilis Sectæ autores extitere, sed ejus doctrinam vel integram, vel parum immutatam secuti sunt; de quibus in præsentī capite. Nullius Sectæ autores

XENOPHON.

ATheniensis, Grylli filius natus, ut ex Luciano de Longæv. a. 1. Olymp. 82. mortuus vero nonagenarius Corinthi a. 1. Olymp. 105. Hac autem

occasione cum Socraticis adnumeratum fuisse, narrat Laërt. 2. 48. Cum Xenophon in angiportu quodam Socratem obvium habuisset, porrecto baculo transire prohibuit, eumque interrogavit, *Ubi venirent, quæ humanis usibus sunt necessaria?* Cui Socrates serium dedit responsum, ac vicissim interrogavit; *Ubinam boni, & probi homines fierent?* Quo audito cum hæreret Xenophon, dixit Socrates: *Sequere ergo, & disce.* Atque ex eo tempore Socratis discipulus factus est.

Xenophontis corporis, & animi descriptionem ex Laërt. Athen. & aliis, hanc habemus: Verecundus erat, coma promissa, &, ut Laërtius ait, ultra quam dici possit formosus. Præstans in omnibus, præcipue tamen equorum, venationis, & exercitus instruendi peritus. Religiosus, & sacrificiis intentus, quorum interpretes erat egregius. Socratis imitator, sive contemplationem, sive sapientiæ studia, sive quæ ad rem gerendam, consummatæ virtutis. Solus enim, ut Eunapius in Proœmio ait, in Philosophis fuit, qui actionibus non minus, quàm verbis Philosophiam illustraret. Neque Alexander Magnus celebraretur, nisi Xenophon dixisset: *Tralatitias quoque fortium virorum actiones memoriæ mandandas esse.* Ipse primus Socratis magistri sui scripta, notis excepta, in publicum edidit, nullis adsutis de suo laciniis, ut Plato fecit, ab eo propterea, Gellio 14. 3. observante, reprehensus. Platoni inimicus semper extitit, ut ex Laërt. Athen. Gell. & Voss. habemus, quem criminis hujus damnat, quòd Socratis doctrina non contentus, Pythagoreis, & Ægyptiis Sacerdotibus se adjunxerit. Aristippo quoque contrarius fuit, ut ex ejus scriptis. Laërtii duo in ipsum Epigrammata sunt:

Non tantum ad Persas Cyrus Xenophonta vocavit,

Sed virtus etiam limina ad alta Jovis.

Dumque ejus virtute stetit res Hellados, ipse,

Quàm sapiat clare Socrates, ecce docet.

Quod Epigramma ejus cum Cyro expeditionem in Asiam spectat. Alterum, vero, quod spectat exilium, sic habet:

Sis quamquam ingratis Xenophon ejectus Athenis,

Ob gratiam gratus Cyri minus tuis.

Te tamen exceptit fugitivum grata Corinthus,

In qua hospes urbe nosti lætus vivere.

Plura scripsit, in quibus verbis, & sententiis Herodotum imitatus est, ut notat Dionys. Halicarnass. de Vot. script. cens. p. 125. & Epist. ad Pomp. p. 210. Oratione usus est leniore, & melle dulciore, & à forensi strepitu remotissima, ut observat Cic. Orat. 19. Unde Attica Musa, & Apis Attica dictus est, ejusque voce Musæ quasi locutæ. De ejus dictione, & eloquentia videatur Aristides Adrianensis in peculiari Tractatu, qui Hermogeni adscribitur. Xenophontis libri 40. à Laërtio recensentur, quos omnes Cic. ad Quintum studiose legendos suadet, & Scipio Africanus assidue in manibus habuisse dicitur. Sunt autem: *Κύρου παιδεία*, *Cyropædia*, in qua Cyri vitam, & disciplinam non ad historiæ fidem, sed ad effigiem justî imperii, ut Cic. ait, libris 8. scripsit. *Κύρου ἀνάβασις*, *Cyri adscensus*, scilicet in Asiam, lib. 7. *Ἐπιμύχια*, *Historia Græca*, lib. 7. descripta, & ubi Thucydides texere desierat, prosecuta, & annorum 48. res gestas proponens. *Ἀγέσθων*, in quò Regis hujus laudes profecquitur. *De Rep. Lacedæmoniorum*, & *Atheniensium. Socratis Apologia*, & *memorabilia ejus*, quæ forte est Philosophorum Historia à Suida commendata. *Oeconomicus*, qui ultimum Socratis memorabilium librum absolvit; quem librum Cic. latinè vertit, & in deliciis habuit. *Symposium. Hiero*, sive liber de Regno: *De Administratione Domestica: De Equis: De Re Equestri. De Venatione: Epistola* denique 10. quas vide apud Allat. aliosque.

Charini, lucanicarum fartoris, five, secundum alios, Lyfaniæ Athenienfis filius, à pueris φιλόπονος, laborum patiens fuit. Hic Socratem fequi conftituens, ut notat Senec. de Benef. 1. 8. dixit: *Pauper sum, neque munus, quod tibi offeram, habeo, meipsum tamen trado totum*. Qui Socrates: *Nonne verò animadvertis quantum mihi munus obtuleris?* A Socratis latere nunquam difcefsit; unde Socrates dixit: *Solus nos novit honorare δ τὸ ἀλκωντοποιῦν, fartoris lucanicarum filius*. Pauperrimus cum effet, Socrates ei Dialogorum fuorum quofdam dedit, ut ex ipsis lucrum faceret. Pauperie item adactus in Siciliam ad Dionysium tyrannum concessit tempore, quo Plato, & Aristippus ibi degabant; à quorum ultimo commendatus Dionysio fuit, ut ex Laërtio, & Epistolis Socraticorum habemus, cum quo Dialogos quofdam ipse communicavit, quos liberaliter ille remuneratus est; vixitque cum eo, donec illi, tyrannide pulso, Dion successit. Quo facto Athenas reversus, cum Philosophiam publice docere non auderet, quod maxima ibi Platonis, & Aristippi fama effet, privatim mercede accepta docebat. Deinde caussis in foro dicendis se addixit, in quo munere obeundo, ut Timon testatur, summa ipsi facultas fuit ita, ut Lyfias ex invidia Orationem adversus eum contumeliis plenam scripferit, cui titulus Περὶ Συκοφαντίας, *de Sycophantia*, five de calumniatoria accusatione.

Scripsit Dialogos 7. ex Laërtio, in quibus Socraticum exprelsit ingenium, & quibus magnam temperantiæ, humanitatis, & integritatis laudem consecutus est; Orationes, summa dicendi facultate insignes, in quibus Leontinum, Gorgiam imitatus est; Et Epistolas, quarum unam ad Dionysium tyrannum Laërtius memorat; altera in Epist. Socraticorum habetur.

C R I T O

Atheniensis Præceptorem suum Socratem adeo dilexit, ut ipsum necessariis egere nunquam passus fit. Is quòd pacato effet ingenio, animique quietem diligeret, consilium à Socrate quæfivit, quomodo contentiosos homines, qui litibus ipsum continuo affligebant, eludere posset: cui Socrates, *si*, inquit, *similis cum adversariis ingenii hominem tibi adjunxeris, qui adversariorum injurias depellat*. Hinc ipse Archidamum juris peritissimum, sed pauperem elegit, qui donis ejus, & liberalitate devinctus, acerrime omnes insectabatur.

Scripsit Dialogos 17. quos sic Laërtius recenset: *Non ex disciplinis constare probitatem. Quid sit abundare. Quid idoneum, seu Civilis. De Honesto. De Maleficio. De Felicitate. De Lege. De Divino. De Artibus. De re Venerea. De Sapientia. Protagoras, sive Civilis. De Literis. De Poëtica. De Bono. De Disciplina. De Scientia, sive quid sit scire*. Est præterea Apologia pro Socrate. Quatuor ejus filii Critobulus, Hermogenes, Epigenes, & Ctesippus, Socratis discipuli fuere.

S I M O N

Atheniensis, coriarius, Socratem ad suam officinam ventitantem attente audiens, & quæ differeret, adnotans, ejus discipulus factus est; unde & ejus Dialogi, quos Laërtius ad 33. editos refert, Σκυρτικοί, Coriacei dicti sunt. Fertur primus discipulorum Socratis Sermones recitasse. Pericli ipsum ad se invitanti, & victum omnem promittenti, respondit, *se libertatem in dicendo vendere nolle*. Est inter Socraticorum Epist. ejus una, qua Aristippo respondet.

GLAU-

GLAUCO Atheniensis, qui 9. Dialogos scripsit; SIMMIAS Thebanus, qui 23. & CEBES etiam Thebanus, qui Dialogos tres, Historiam Inferorum, atque alia scripsit, omnes veri Socratis discipuli fuere, qui Scholam in Sectas non distraxerunt. Sequuntur nunc Socratici, qui Sectarum autores fuere; sed quibus brevissimi temporis ætas concessa fuit, sive quod ratione solida nulla niterentur, reliquorum vi, & disputationibus fracta, & extincta, ut Cic. de Or. 3. 17. ait; sive quod non in totius Græciæ florentissima Athenarum urbe, sed in obscurioribus orbis partibus sedem habuerint. Et primo

ARISTIPPUS CYRENAICÆ SECTÆ AUTOR

Socratis quidem discipulus, sed non imitator, Cyrene, quæ Africæ est, natus, inde Athenas ad Socratem, cujus fama invitabatur, perrexit. Hic, quem illæ magis voluptariæ Socratis disputationes delectabant, ut Cic. de Orat. 3. 17. ait, Voluptatem ultimum esse hominis finem, quo omnis contineatur felicitas, docuit. Et sane huic doctrinæ vita, & mores ejus respondebant; & quidem luxui, unguentis, vestibus preciosis, vino, & mulierculis indulgebat, ut notat præ cæteris Athen. Dipn. 12. Quamvis opibus afflueret, & tria prædia possideret, primus tamen Socraticorum mercedem docendo exegit, & quæstu philosophatus est. Hinc Socrates ipsi ait: *Quid est, quod tam magna possideas?* Cui Aristippus: *Quid est, quod tam exigua tibi suppetant?* Cum 20. minas ipse ad Socratem misisset, hic statim remisit, inquiring, Dæmonem prohibere, quo minus recipiat. Ut autem continuas Socratis reprehensiones vitaret, & genio in venerem indulgeret magis, Socrati valedicens Æginam profectus est, ubi usque ad Socratis obitum vitam luxu diffluentem duxit, Laidis, famosissimi Corinthiorum scorti familiaritate fruens, quæ Æginam quotannis, Neptuni festo, ventitabat; in cujus etiam gratiam Corinthum Aristippus ire non dubitavit.

Tandem Cyrenem in patriam reversus, Philosophiam docuit, quæ à loco Cyrenaica, & à fine, quem sibi proponebat, *ἡδονική*, Hedonica, sive Voluptuaria dicta est. Cyrenaici Physicam respuebant, quod nulla ad ejus cognitionem via pateret; Logicam tantum excolentes: quamvis Meleager, & Clitomachus, ipsam pariter neglexisse, affirmant, quod nullius esset usus.

Veritatis Criterium penes Sensum Interiorem ponebant, per quem animi quidem *παθήματα*, Affectiones percipi possint, non autem ea, à quibus procedunt. Sic me dolorem, voluptatem &c. sentire verum est; sed an existant, vel talia sint objecta, à quibus hæ affectiones producuntur, affirmari non posse, dicebant. Nam fieri potest, ut albi à non albo, dulces à non dulci &c. efficiamur; sicut qui oculum compresserit, gemina videt objecta, qui regio morbo laborat, flava; cibus uni dulcis, alteri amarus dicitur, & his similia; ex quibus educebant, Sensum Interiorem recte de Passionibus illis, prout percipiuntur, judicare; non tamen veritatem ullam de externis rebus affirmare, vel saltem cognoscere posse.

Finem, seu Summum Bonum, ut diximus, Voluptatem statuebat, hoc ductus argumento, quod à pueris hanc appetere, natura docuit: Dolorem contra Summum malum esse, quod omnes ipsum ab ortu timeamus. Hinc duas tantum passionem esse dicebat, Voluptatem, & Dolorem; & Voluptatem quidem definiebat, esse motum lenem, Dolorem verò motum asperum; & illam animantia cuncta expetere, hunc formidare, dicebat; nec Voluptatem voluptate majorem, nec aliud alio volupe magis esse. Per Voluptatem autem non eandem cum Epicuro sentiebat, quæ in corporis indolentia, & animi tranquillitate consistit, & quam ipse *Stantem* appellabat, sed corporis Voluptatem, eam-

que præsentem ; cum omnis Voluptas *μνοχρονος* fit ; præterita enim Voluptas jam modo non est , & futura an advenerit , incertum est . Voluptatem insuper bonam esse , etiam si à turpissimis rebus proveniat , quòd Voluptas in se spectata semper bona fit , ut notat Hippobolus in libro de Sectis . Præstantiores esse corporis , quàm animi Voluptates , deteriores vero dolores corporis , quàm animi . Finem denique Vitæ à Beata Vita differre , quòd Vitæ Finis sit Voluptas particularis , Vita vero Beata particularium Voluptatum collectio sit ; & particularem quidem Voluptatem per se expetendam , Beatam vero Vitam non nisi propter particulares voluptates .

Virtus laudanda , si voluptatem efficiat . Natura nihil honestum , aut turpe , nihil justum , vel injustum , sed lege , & consuetudine . Amicum necessitatis causa amplectendum ; nam corporis partes , quandiu adsunt , amantur . Vide Laërt. Athen. 12. Cic. Acad. qu. 4. 7. & de Off. 3. 33. Sext. Emp. adu. Matham. p. 173. & seq. Ælian. Var. Histor. 19. 20. atque alios .

A Dionysii Siciliæ tyranni profusa liberalitate invitatus , ipsum adivit ; à quo interrogatus , *Cujus rei gratia venisset ?* respondit : *Ut quæ habeo impertiar, & quæ non habeo, accipiam.* Vel, ut ex aliis : *Quando Sapiencia egebam, Socratem adivi, nunc pecunia opus habens, ad te veni.* Aristippus , cui ingenium facile , ut se loco , tempori , & hominibus aptare nosset , Dionysii animum captavit , nam

Omnis Aristippum decuit color, & Status, & res. Hor. 1. Ep. 17.

Cum à Dionysio , quod pro amicis suis petebat , impetrare non posset , id tandem ad pedes provolutus impetravit : quod cum ei exprobraretur , respondit : *Non ego culpandus eram, sed Dionysius, qui aures in pedibus habebat.* Dionysio ipsum percontanti , *cur divitum limina Philosophi frequentarent, non vero contra divites limina Philosophorum ?* respondit : *Quia norunt illi, quibus opus habeant, at isti ignorant.* Vide Laërt. 1. 2.

Ejus Apophthegmatum , quæ plura à Laërtio , Plutarcho , Stobæo , aliisque recensentur , pauca hic adnotabo . Interrogatus , quid à Philosophia homines consequantur ? respondit : *Quod si omnes leges intereant, æquabiliter tamen sint vituri.* Quærenti , quid docti ab indoctis differant ? ait : *Quod equi domiti ab indomitis.* Conviciis laceffitus subitò abivit ; convicianti autem , cur abiret ? dicenti , ait : *Quia tu maledicendi, ego non audiendi potestatem habemus.* Rogatus , quid emolumentum ab eruditione filius suus expectaret ? dixit : *Si non aliud, hoc saltem, ne in theatro lapis lapidi insideat.* Simus , Dionysii Quæstor , genere Phryx , homo pessimus , eum in domum suam , ex marmore magnifice ornata duxit , in cujus faciem Aristippus conspuens ait : *Locum magis opportunum video nullum.* Meretrici dicenti , uterum ex eo gestare , ait : *Non hoc magis nosti, quam per spinas densissimas quis ambulans dicere potest, ista me sauciavit.* Cum prædium amisisset egregium , condolenti ob jacturam dixit : *Unicum habes agellum, mihi tres adhuc relinquuntur.* Annon igitur tibi potius condolendum ? Mulierem statura parva , sed forma emendatissima videns , ait : *Parvum malum, sed magnum bonum ; pulcritudinem intelligens.*

Socrates , atque alii affirmant , eum nihil scriptum reliquisse . Alii contra ajunt , scripsisse Historiam Lybicam , tribus libris contentam , & Dionysio inscriptam . Dialogos 23. partim Attica , partim Dorica Dialecto ; quorum titulos habet Laërt. 1. 2. Præterea Exercitationum libros tres ; de Voluptate librum unum , à Laërtio in Vita Epic. memoratum . De Physiologia . De Veterum Luxu lib. 4. Et Epistolas 4. quas in Collectione Epist. Socraticorum , ab Allatio publici juris facta , legere est .

Postremo cum in patriam ad Aretem filiam redeundi potestatem à Dionysio

sio accepisset, in itinere morbo correptus Lyparæ stetit, ubi & diem obiit. Adhuc tamen infirmus inde epistolam ad Aretem scripsit, quæ extat in cit. Epist. Socr. Collect. Præter hanc filiam, quam magna cura in Philosophicis instituit, filium habuit, quem ob ingenii stuporem exhæredavit, & familia expulit. Uxori autem arguenti, quòd hic filius ab ipso esset, respondit: *Pituita quoque, & pediculi à nobis sunt, quæ tamen velut inutilia à nobis longissime projicimus.*

Discipulos præter dictam filiam Aretem, quæ ei in Schola successit, plures habuit, inter quos præcipui fuere Ptolemæus Æthiops, Ptolemaide ortus, & Antipater Cyrenensis. Arete Philosophiam à parente acceptam filio suo, ex avi nomine, Aristippo communicavit, qui ideo *Μητροδιδάκτρος* dictus, quòd à matre institutus esset. Hic Theodori Athei magister extitit. Antipater Epitimidem docuit; hic Paræbatam; hic Hegesiam, & Anniceridem. De quibus singulatim.

H E G E S I A S

Paræbatæ discipulus, *Παριδάκτρος* dictus, quòd *mortem suaderet*, non solum non timendam, sed optandam, quòd nos multis malis subducat, quod Cic. Tusc. l. 34. & Val. Max. 8. 9. affirmant, eum per enumerata humanæ vitæ incommoda feliciter probasse; atque eo eloquentiæ apparatu fuisse vitæ miserias insecutum, ut earum miseranda imagine audientium pectoribus inserta, multi voluntariæ mortis amatores facti sint: unde à Rege Ptolemæo ulterius hac de re differendi facultas non permessa ei fuit.

Ejus discipuli à Præceptoris nomine Hegesiaci dicti sunt; qui idem cum Cyrenaicis de Summo Bono, ac reliquis sentiebant; statuentes insuper, neminem beatam vitam perfecte consequi posse propter corporis, animique afflictiones, quibus quisque tenetur: natura jucundum, & injucundum nihil: divitias, & paupertatem, servitutem, & libertatem, & reliqua cuncta nihil inter se differre; atque alia his similia risu digna, quæ sunt apud Laërtium.

A N N I C E R I S

CYrenæus, Paræbatæ & ipse discipulus, quem Suidas Epicureum fuisse, & Alexandri ætate vixisse affirmat, equis, curribusque regendis maxime excelluit. Hic Platonem, Æginæ inter mancipia Dionysii jussu venditum, 20. vel ut alii scribunt, 30. minis redemit, & Athenis amicis suis reddidit, à quibus pecuniam reddere volentibus accipere noluit, dicens: *Non solos ipsos esse, quibus Platonis curam susciperent.*

Ejus discipuli, Annicerii ab autore dicti, cum Hegesiæcis consentiebant, omne bonum in Voluptate ponentes; amicitiam tamen colendam, & pro amicis, patria, & parentibus labores omnes etiam suscipiendos, dicebant: & quamvis ultimus finis in voluptate consistat, hac tamen pro amicis privari, bonum esse: Sapiens enim omni voluptate privatus, & in laboribus constitutus, beatus etiam esse poterit.

T H E O D O R U S

ANniceridis, Dionysii Dialectici, Zenonis Cittici, & Pyrrhonis Ephectici discipulus, Atheus dictus, quòd Deos negaret, rationesque, quibus alii Deorum existentiam probant, in scriptis suis refutaret, ut refert Suidas; ex quibus plura ab Epicuro desumpta sunt; inde vero per abusum *Θεός*, Deus dictus est; cujus nominis occasionem lege apud Laërt.

Cyrenæis ipsum relegantibus ludens dicebat : *Male facitis Cyrenæi ex Lybia in Græciam me expellentes* . Inde Athenas delatus , Areopagi iudicio obnoxius , ad mortem damnatus esset , nisi Demetrii Phaleræi auxilio evasisset . Athenis eiectus ad Ptolemæum se contulit , à quo ad Lysimachum legati munere missus est ; Lysimacho autem ob impia quædam prolata ipsi crucis mortem sæpe minante , postremo Cyrenem rediit , ibique magna cum Mario autoritate vixit . Amphicrates tamen ait , ipsum lege damnatum ob Atheismum , hausto veneno , periisse . Multa ad suam Philosophiam pertinentia , & alia non pauca scripsit .

Sectæ autor fuit , quæ ab ipso Autoris nomine Theodoria dicta est : omnis tamen eruditionis genere , ut Suidas *Συναγογ.* ait , suos instituit , docens *Indifferentiam* ; hoc est , omnes res nihil invicem differre , ac turpe naturam nihil statuisse , modo vulgaris de his opinio tollatur , stultorum continendorum gratia concinnata . Hinc sapiens , si res postulat , publice operam Veneri dare sine pudore , furto , sacrilegio , adulterio uti , & quæ vellet , patrare poterit , omnia cum sint indifferentia . Finem statuit Gaudium , & Mœrorem . Bona esse Prudentiam , & Justitiam : mala vero contrarios habitus : media Voluptatem , & Dolorem . Amicitiam neque in Sapientes , neque in insipientes cadere posse , dicebat ; hi enim amicitia uti nesciunt , illi non indigent , cum sibi ipsis sufficiant : sapientem etiam nec pro patria mortem subire debere , cum fas non sit , sapientiam perire , ut stultis bene sit : Communem patriam mundum esse . In quibus omnibus probandis , non rationibus , sed argutiis utebatur .

B I O N

Borysthenita , Cratetis Academici primum auditor , deinde Cynismo addictus , ex quo constantiam omnis perturbationis expertem hausit ; postea Theodori Athei , ex quo Theodorus dictus est , & Theophrasti Peripatetici discipulus fuit . Antigono petenti ab ipso :

Ede tuum nomen , patriam , genus , atque parentes .

respondit , patrem suum fuisse libertum , cubito se tergentem (hoc est Salsamentarium) matrem , Olympiam dictam , meretricem Lacedæmonem . Fuit pater meus ob crimen in Remp. commissum cum universa familia venundatus . Ego ab oratore emtus , ejusque post fata hæres factus , ejus libris crematis , & discerptis , Athenas concessi , ibique Philosophiæ studiis dedi operam .

Hujus me esse patris , generis me gloriator hujus .

Tu vero meipsum intueri ; nam cum tibi , ò Rex , sagittarios comparas , non de eorum genere quæris , sed proposito scopo ipsos experiris ; sic de amicis non unde , sed quales sint , videndum erat . Fuit igitur Sophista callidus .

Mortuus est Chalcide , omnibus ægroto necessariis destitutus , donec ab Antigono cum servis ad ipsum veniente adjutus est . Antequam diem obiret , supersticiosas ligaturas sibi applicari passus est , sicque impietatis in Deos pœnitentiam egit .

Inter ejus Apophthegmata hæc præcipua : *Quis hominum maxime inquietus ? Qui se felicem maxime cupit esse , & beatum . Ad senectutem tanquam ad portum mala cuncta confugiunt . Magnum malum ferre non posse malum . Facilis ad inferos via , nam clausis ad ipsos oculis pervenitur . Alcibias , adolescens cum esset , viros ab uxoribus , maturæ ætatis existens , uxores à viris abstraherat . Roganti cuidam loquaculo , ut opem sibi in negotio ferret , dixit : Faciam quod petis , si per internuncios mecum agere , nunquam ipse venire volueris . Dives avarus , dicebat , non nummos habet , sed ab ipsis habetur . Prudentia tantum cæteras virtutes , quantum reliquos sensus visus superat . Invidio subtristi dixit :*

Vel

Vel tibi aliquod malum, vel alteri bonum evenerit. Amicos, qualescumque sint, servare oportet, ne videamur aut malis usi, aut contempsisse bonos. Qui adulatoribus delectantur, similes sunt amphoris, quæ auribus prehensæ facile circumducuntur. Avaritia omnis mali metropolis est.

EUCLIDES MEGARICÆ SECTÆ AUTOR

Megarum, urbe ad Isthmum sita, ortus est, licet alii ipsum Gelæ ortum, quæ Siciliæ urbs est, dicant. Hic Parmenidis librorum studio initio delectatus est; deinde Athenas ad Socratis Scholam venit. Sed cum ex Atheniensium decreto, ut notat Gell. 6. 10. & Thucyd. 1. 1. Megarensibus, ne vel pedem Athenis imponerent, sub capitis pœna sancitum fuerit; Euclides sub noctem muliebri veste indutus Megaris Athenas ad Socratem audiendum ventitabat, rursusque sub lucem domum eadem veste tectus redibat, millia passuum amplius viginti quavis ferme nocte iter faciens. Mortuo Socrate, Platonem cum reliquis Philosophis Megara, tyrannorum metu, ad ipsum venientem humanissime excepit.

Sectam instituit, quæ à loco Megarica primum dicta est, deinde Eristica, Contentiosa, quod litigiosis disputationibus ex propria indole Euclides addictus fuerit; hinc Socrates eum reprehendens dixit, ipsum cum Sophistis potius contendere, quàm cum hominibus disputare posse: unde Diogenes non Σχολῆν, Scholam, sed κολῆν merum Fel, Megaricam esse dicebat. Et Timon:

*Hos ego nugarum nolim curare patronos,
Seu Phædona mihi narres, seu litibus aptum
Euclidem, Megaram rabidis qui litibus implet.*

Tandem Dionysius Carthaginensis ipsam primum Dialecticam vocavit, quod interrogationibus, & responsionibus in discursu uteretur. Plut. refert, ipsum in Scholis celeberrimum fuisse. Fratri in ira dicenti: *Peream, nisi vindictam exposcam*, respondit: *Et ego peream, nisi banc tibi iram verborum lenitate extorsero, ac me perinde ac antea ames effecero.* Dialogos, atque alia scripsisse fertur.

EUBULIDES

Milesius, Euclidis successor, Demosthenis oratoris præceptor fuit, juxta quosdam, qui eum literæ R pronunciationem assiduo exercitio docuit. Aristotelis inimicus, & obrectator semper extitit. Dialecticas argumentationes plures invenit, quales sunt Sophismatum species, quas Aristoteles, Syllogismos Eristicos, sive Contentiosos vocavit, & ex hac Schola in suam Stoici derivarunt, ψευδόμενος scilicet, Mentiens, Διαλανθάνων, Occultus, Ηλεκτρα, Electra, Εγκαλυμμένος, Velatus, Σωρίτης, Acervalis Ciceroni de Divin. 1. 2. c. 4. dictus, Κερατίνη, Cornutus, & Φαλακρός, Calvus.

ALEXINUS

Eliensis, Ebulidis discipulus, ejusque Eristicæ Sapientiæ æmulator, Zenonis, Menedemi, & Ephori Historici adversarius, & in scribendo maledicus fuisse traditur. Hermippus refert, ipsum Olympiam ad Sectam condendam, quam à loco Olympiacam appellant, ivisse; sed discipulis omnibus ipsum ob aëris intemperiem relinquentibus, ibi solus cum esset, in Alphæi aquis natando se exercens, arundinis acumine læsus diem obiit.

EU-

E U P H A N T U S

Olynthius, Alexini discipulus, Demetrii pater, & Antigoni Regis præceptor fuit. Suorum temporum Historiam, Tragœdias multas plausu exceptas, & librum de Regno ad Antigonom scripsit. Grandævus mortuus est.

A P O L L O N I U S C R O N U S

Eubulidis discipulus, Cyrenæus, & proprie ex Apollonia, urbe Cyrenai-ca, unde Strabo ipsum Cronum Apollonium vocat.

D I O D O R U S

AMiniaë filius, Jaso ortus, quæ Cariæ civitas est, Eubulidis discipulus, ex Laërtio, Croni Apollonii disciplina usus est, ex Strab. l. 17. unde & Croni cognomen habuit. Cum Ptolemæo Sotere vixit, quo præsentem à Stilpone interrogatus de rebus, quibus ex tempore explicandis cum satis non esset, discedens è convivio, & oratione de eo argumento scripta, mœrore confectus obiit. Dialecticus, & Sophisticus fuit insignis, ut refert Laërtius, & Strabo. Sophistici argumenti exemplum habemus apud Sext. Emp. quo Diodorus probabat, nihil moveri, & ex consequenti, nihil nasci, vel interire posse; quod sic habet: *Si quid movetur, aut in eo, in quo est, loco movetur, aut in eo, in quo non est. At neque in quo est movetur, manet enim in eo, si in eo est. Nec vero in quo non est, ubi enim aliquid non est, ibi neque agere quidquam, neque pati potest. Non ergo movetur quidquam.* Rerum Principia, ut refert cit. Emp. esse dicebat corpora minima, & infecabilia, quantitate finita, numero vero infinita.

Inter Euclidis successores numerantur etiam à Laërt. ICHTHYAS, Metallii filius, cui Diogenes Cynicus Dialogum dedicavit; atque CLINOMACHUS Thurius, qui primus de Axiomatibus, Categorematibus, & similibus scripsit. Præter hos

S T I L P O

Megarum Hellados oppido natus, Ptolemæi prioris ætate vixit, habuitque præceptores Trasymachum Corinthium, Diogenem Cynicum, Pasiclem Thebanum, & Dioclidem Megarenses. A Cic. de Fato c. 5. auctus homo, & probatus, à Sen. ep. 9. vir fortis, & strenuus appellatur; additque Cic. l. c. ejus familiares non ad vituperationem, sed ad laudem de eo scripsisse, fuisse vinolentum, & mulierosum, vitiosamque naturam doctrina domuisse. Et quidem præter uxorem, Nicarete etiam pellice utebatur. Plutarchus quoque ipsum laudat. Civilium rerum studio addictissimus fuit. Filiam habuit, quam Symmias Syracusanus ex conjunctissimis ejus duxerat, pessimæ famæ feminam. Quam infamiam cum Metrocles, aliique Stilponi exprobrassent, respondit, *Non esse eam majori sibi dedecori, quam ipse sit decori ei.* Et aliàs; *Hoc non meum est peccatum, sed filia.* Ejus cum Metrocle, & Cratete Cynico contentiones legere est apud Plut. Laërt. & Hesych. in vit. Stilp. Magna ejus apud Ptolemæum Soterem & Demetrium, Antigoni filium, gratia fuit, à quibus, Megaris expugnatis, & restitutæ res fuere, & opes traditæ. Plutarchus in Demetrio: *Ita, præsidio ejecto, reddidit Demetrius illi civitati (Megaræ) libertatem. Dum hæc agit, Philosophi in mentem venit Stilponis, qui existimabatur vitam sectari*

vi tranquillam . Hunc accitum rogavit , nunquid rerum ipsius quisquam cepisset? Cui Stilpon ; Nemo , inquit . Neminem enim vidi , scientiam qui eriperet . Ingenium ei simplex fuit , neque ulla simulatione fucatum . Athenis hominum animos ita ad se vertit , ut ad eum videndum ex officinis confluerent . Cumque dixisset quidam , Te , ò Stilpo velut belluam admirantur , respondit : Minime , sed velut verum hominem .

In Philosophicis Summum Bonum Mentem esse , dicebat , nullis passionibus obnoxiam . Universalia plane tollebat , dicens , eum , qui hominem e. g. dicat , neminem dicere , quod non hunc , vel illum vox significet . Unum de alio prædicari posse negabat , nec etiam per accidens , nisi prædicata cum subiectis idem sint . Eristico igitur dicendi genere , doctrinæque , & disputationum subtilitate potentissimus cum esset , Megaricæ Scholæ princeps fuit , sibi que , & patriæ magnum decus conciliavit .

Discipulos habuit frequentissimos , quos ex aliis quoque Sectis , imo & ex tota Græcia sibi addixit ; eloquentia enim , & inventionem longe alios antecessit : unde Oratores etiam celeberrimi , & ex aliis Scholis Philosophi ad ipsum audiendum confluebant . Et Heraclides ipsum etiam Zenonem Stoicæ Sectæ autorem ejus discipulum fuisse , refert . Senex tandem mortuus est , ut ait Hermippus ; scripsitque Dialogos 9 . ut ex Laërtio , 20 . ex Suida . Filium Philosophum post se reliquit , quem Laërtius Drysonem , Suidas Brysonem vocat .

PHÆDO ELIACÆ SECTÆ AUTOR

ELiensis , nobili genere ortus , à piratis captus lenoni venundatus est . Quem ad fornicis limen sedentem Socrates transiens cum vidisset , ejusque ingeniam faciem notasset , Alcibiadi , & Platoni , referente Laërtio , vel , ut Gell. 2 . 18 . habet , Cebet persuasit , ut emeret eum . Ex illo igitur tempore assiduus Socratis auditor fuit , Platonique ita dilectus , ut Dialogorum suorum excellentissimum de Animæ Immortalitate ipsius nomine inscripserit . Sectam Philosophus jam factus instituit , quæ à loco Eliaca dicta est . Dialogos scripsit , quos Laërtius numerat .

P L I S T A N U S

ELiensis , Phædonis in Eliaca Schola regenda successor extitit . Huic vero successit

MENEDEMUS ERETRICÆ SECTÆ CAPUT .

ERetriensis hic fuit , Clisthenis , nobilis quidem , sed ex paupertate Architectonicæ operam dantis , filius , in qua arte ipse etiam à patre institutus est . Ab Eretrienibus Megaras missus , ut præsidio ibi esset , inde Athenas ad Platonem audiendum profectus est . Postea ab Asclepiade Phlasiæ familiari suo Megaras ductus est , ubi Stilponem simul audivere . Tandem in Elidem profecti Archiphyllum , & Moschum , Phædonis discipulos , præceptores habuerunt .

Philosophiam edoctus in patriam reversus est , quam etiam , Schola adaper-ta , docuit ; sicque Eliaca secta , à Menedemo Eretriam translata , deinceps Eretrica dicta est . Menedemi eloquentia contentiosa maxime , teste Antisthene in Success. nam & ingenium ei versatile erat , ac tanta in orationis compositione vis , ut ipsi occurrere difficile foret . Propositiones Negantes tollens , Affirman-

tibus tantum locum dabat ; & ex his Simples solum admittebat , rejectis iis , quas Conjunctas , & Complexas vocabat ; itaque licet Platonis discipulus , Dialectices tamen contemtor ab Heraclide dicitur . In disputando adeo vehemens fuit , ut livida sæpe facie visus fuerit . Nihil scripsit , teste Antigono Carystio , neque certum quidquam definivit .

Asclepiadis , ætate majoris , semper in vita , & post mortem etiam amicissimus fuit ; itaut quidam Asclepiadis catamitus post ejus mortem Menedemi domum comessabundus ingressus , & à servis foras expulsus , ab ipso introductus fuerit , dicente , se Asclepiadem etiam mortuum admittere . Ambo pauperes cum essent , ab Areopagitis primum , deinde ab Archepoli , Hipponico , & Agatore pecuniam magna liberalitate susceperunt ; & præterea ab Hipponico Menedemus duo millia drachmarum in dotem filiarum , quas tres ab Oropia uxore susceperat , teste Heraclide , accepit .

In patria initio pauper cum esset , ad contemptum *Canis* , & *stultus* appellabatur . Deinde magna omnium admiratione Remp. administravit ducentorum in annum stipendio . Legatione etiam ab Eretrienfibus magno cum honore apud Ptolemæum , Lyfimachum , & Demetrium , Macedoniæ Reges , defunctus est ; quorum Antigonus se ejus etiam discipulum profitebatur .

Ejus corporis , & animi hæc descriptio . Staturæ erat mediocris , haud parum obesus , adusta facie , corporis robore , etiam in senectute , plane athletico , ut ex ejus statua affabre concinnata , & nudi corporis proportionem referente , ab Eretrienfibus in veteri stadio posita , constare , Laërtius affirmat . Magno animo fuit , & ingenuæ indolis , semper gravis , & in objurgando amarus , & vehemens , moribus cætera placidissimus ; amicitias vero pie , ac sancte coluit . De Bione , poëtas infectante , dicebat : *Ille mortuos jugulat* . Dicenti , maximum esse bonum potiri desideratis , respondit : *Multo majus est ea solum , quæ deceat , desiderare* . Tandem mortuus est apud Antigonom fame septem dierum præ mœrore , teste Antigono Carystio , quod à Rege perfectam patriæ libertatem impetrare non posset . Vixit an. 84 .

His breviter de Socratis discipulis , qui ejus doctrinam vel integram servaverunt , vel parum mutantes sectarum quidem , sed parvi momenti , autores fuere , adnotatis ; de iis , qui sectas magni nominis condidere , agendum est .

C A P U T I V .

De Academia Veteri .

E Socratis Schola tres illæ prodiere celeberrimæ Philosophorum Familiæ , Academicorum scilicet , Stoicorum , & Peripateticorum . Academica autem Familia , sive secta sic dicta est à loco quodam suburbano , nemoroso , mille passus ab Athenis distante , qui ab Heroe Ecademo Ecademia dicta est , deinde vero , litera mutata , Academus appellatus , & locus Academia , & sectatores doctrinæ , quæ in hoc loco tradebatur , Academici vocati . Plutarchus in Theseo , ex Hermanni Cruserii conversione , ait , Heroem illum vocatum , fuisse Echedemum , & nomen ab illo quæsisse Echedemiam , quæ nunc appellatur Academia ; additque , Academum à Theseo manifestatum Castori , & Polluci , ipsum ad Helenæ sororis raptum ulciscendum quærentibus . Hinc Lacedæmones , beneficii ab Academo accepti memores , dum Atticam incursarent , Academia abstinerunt . Non pepercit tamen Sylla , qui ipsam devastavit . Notat Laërtius , Platonem in Academiæ limine inscripsisse : *Αἴτωμαίτην ἁδὲς εἰσῆτω*

ἀσέβητος : Geometriæ signarius nemo intret . Quod tamen alii Pythagoræ tribuunt . Hæc tamen Aristoteli secula à Platone instituta secundum varias temporis successiones distincta est in Veterem, Mediam, sive Secundam, Novam, sive Tertiam, Quartam, & Quintam . Sed à Veteri initium sit, cujus Princeps

P L A T O .

Magnus hic Philosophus Athenis nobili genere natus est Olymp. 88. ex Laërtio, ex patre Aristone, & matre Perictione, sive, ut aliis dicitur, Potona, quæ à Solone ducebat originem . Fabula fuit vulgata nimis apud Athenienses, ut Suidas, alijque referunt, Platonem Apollinis filium fuisse, ex Perictione conceptum . Hinc de Platone Tyndarus:

*Non est mortali genitus, mihi crede, parente,
Sed genitore Deo Satus prodixit in auram .*

Ælianus V. H. 10. 21. Olympiodorus in Vita Plat. & Val. Max. 1. 16. narrant, apes in Platonis adhuc infantis labellis in Hymetto monte mel fabricasse, dum pater, & mater ibi Musis, & Nymphis sacra facerent, eximiæ futuræ infantis facundiæ præfagium . Prima literarum rudimenta à Dionysio Grammatico didicit . Aristocles ex avi nomine primum vocatus, deinde, sive ob humeros latius patentem, sive ob frontis latitudinem, sive ob eloquii amplitudinem à patre Plato vocatus est . Picturæ etiam, & Poëseos instructus fuit; plurima namque, & varia Poëmata concinnavit .

Vigesimo ætatis anno Socratem audivit, cujus dignus discipulus, & successor extitit, postquam octo annorum spatio Philosophiam ab ipso edoctus est; quo tempore, sicut & reliqui Socratis discipuli fecerunt, quicquid à Præceptore audiverat, scriptis tradidit . Verum tamen est, Platonem multa, quæ Socrati nunquam dicta, de suo addidisse, itaut lecto Lyside, Platonis Dialogo, coram Socrate, hic exclamaverit: *Quam multa, ò Hercules, de me mentitur adolescens* . Apulejus, Laërtius, & Suidas narrant, Socratem nocte præcedente diem, qua Plato ipsi à parte suo Aristone commendatus est, per somnum vidisse Cycni pullum ex altari, Cupidini in Academia consecrato, provolantem, & in gremio suo residentem, inde Cælum petentem, & cantu hominum, Deorumque aures mulcentem . Socrate autem sequenti die amicis somnium narrante, oblatus ei est Plato adolescens ab Aristone, & in discipulum traditus; cujus corporis naturam, & animi indolem contemplatus Socrates dixit: *Hic Cycnus est, amici, Cupidinis in Academia* .

Socrate tamen defuncto, *Parum putans*, ut August. 8. de C. D. 4. ait, *perficiendæ Philosophiæ sufficere seipsum, & Socraticam disciplinam, quàm longe lateque potuit, peregrinatus est, quaquaversum eum alicujus nobilitate scientiæ percipiendæ fama rapiebat* . Hinc in Heracliti, & Pythagoræ doctrina institutus, Cyrenas etiam ad Theodorum se contulit ad Geometriam addiscendam, & Megaram ad Euclidem è primis Socratis discipulis unum . Inde Ægyptum petiit, ut à Sacerdotibus Astrologiam, Numeros, Deorum doctrinam, & Prophetarum ritus acciperet . Ibi Præceptorem habuit Sechnuphidem Heliopolitanum, ut ait Clem. Alex. vel, ut ex Plutarcho, Chenuphim Memphitam . Mansit in Heliopoli annos 13. Mosen legendo, ex quo de Deo doctrinam didicit, unde & Divini nomen sortitus est . Quod probatur ex convenientia, quæ in plerisque Mosen inter & Platonem est . Hinc & illud Numenii Philosophi Pythagorei: *Τί ἐστὶ Πλάτων, ἢ Μωϋσῆς ἀττικίζων*; *Quid est Plato, nisi Moses atticissans?* ut refert Clem. Alex. 1. Strom. Probatur etiam autoritate Aristobuli Judæi, ut ex Euseb. Præp. 9. 6. qui ait: *Plato nostras leges in haud paucis secutus est,*

à quo curiose eas excussas fuisse, allegationes ejus sunt arguuntur. Et Josephi 1.2. c. Apion. ubi: *Plato nostrum maxime legislatorem est secutus*. Similia sunt apud Just. Martyr. Clem. Alex. Eusebium, & alios.

Libros etiam tres in Sicilia emit, quorum primus de naturali Philosophia erat, quosque Philolaus Pythagoreus primus omnium suæ sectæ fecerat, & evulgaverat. Ex his autem libris non pauca eorum, quæ in Timæo habet, Platonem hausisse, Laërtius, & Gellius affirmarunt. Multa ex Epicharmi Comici scriptis excerpfit, ut ait Alcimus in 4. ad Amyntam libris. Reipublicæ formam ex Protagoræ Antilogicis; Moralem ex Sophronis mimographi libris; magis autem à Socrate Platonem accepisse, fatendum est. Vid. Laërt. 3. 18. & 37.

Ex Heracliti igitur, Pythagoræ, & Socratis doctrinis suam Plato Philosophiam composuit. Hinc August. de Civ. D. 8. 4. ait: *Socrates in Activa excelluisse memoratur: Pythagoras vero magis Contemplativa, quibus potuit, intelligentiæ viribus, instituisse. Proinde Plato utrumque jungendo Philosophiam perfecisse laudatur, quam in tres partes distribuit, unam Moralem, quæ maxime in actione versatur: alteram Naturalem, quæ Contemplationi deputata: tertiam Rationalem, qua verum determinatur à falso, &c.* Vid. Cic. Acad. Qu. 1. 5. & 6. & 8. Plut. Laërt. Apul. &c.

Plato Analyticam Methodum, Methodorum optimam, quæ rem, de qua quæritur, ad sua principia reducit, invenisse dicitur Laërtio 3. 24. Cubi duplicationem invenit; cujus inventi occasionem, & modum tradidere Plut. in Socratis Genio, & Philoponus in Analyt. Multa etiam Mathematica primus excogitavit. Primus quoque inventor dicitur vocum *Antipodes*, *Poëma*, *Dei Providentia*, aliarumque; nec non *Principium* inter, & *Elementum* distinctionem primus posuit, ut *ἄρχη* Principium sit, quo prius nihil existit, ex quo generetur; *στοιχεῖα* vero Elementa (quam vocem ante ipsum nemo Philosophorum unquam usurpaverat) sint composita.

Sed ut de Platonis doctrina, qua nulla unquam celebrior aut visa, aut credita est, pauca hic ex ejus scriptis collecta proponam; sciendum in primis est, quòd, Socratis methodo ipse insistens, omnia per Dialogos docuit, definitione, & divisione cuncta explicans. Imo in Cratylo ait, eum esse bonum Dialecticum, qui bene interrogare, & bene respondere noverit.

Physicam Philosophiæ partem non penitus, ut Socrates, aspernatus est; sed *Deum*, & *Materiem* pro rerum Principiis ponens, omnia per Simples, Æternas, & Immutabiles Ideas (quas plurimi SS. PP. cum Aristotele, & Peripateticis impugnant) explicat. Et de Aristotele quidem hæc Cic. Acad. Qu. 1. 1. *Aristotelem primum labefactasse species, quas mirifice erat amplexatus Plato, ut in his quiddam divinum esse diceret.* Quid autem per Ideas Plato senserit, non adhuc bene constat. Videri potest Syrianus de Ideis contra Aristotelem, & inter Recentiores, qui Platonicas Ideas propugnarunt, Joannes-Franciscus Picus Mirandulanus, & Franciscus Venetus lib. de Harmonia Mundi. Id tamen in Phædro ex ipso Platone habetur, *Veritatem esse Ideam: Ideam vero Ἐνώμητα τῶ Θεῷ, Dei scilicet Intelligentiam, seu, quod Barbari dicunt, Λόγον τῶ Θεῷ, hoc est Dei Verbum, & Rationem. Eum vero, qui Ideas contemplatur, victurum esse Deum inter homines. Idearum locus per Platonem Mens est, Mentis vero Deus; quem vocat Χώραν Ἰδεῶν, Regionem Idearum. Deum etiam Mentem, & Causam appellavit. Materiem dixit esse informem, & infinitam, ex qua concreciones fiant: quæ Materies, quum temere & inordinate moverentur, à Deo in locum unum coacta est; atque ex ejus motu, Terra, Aqua, Aër, & Ignis producta sunt.*

Præcipuæ ejus in hac Philosophiæ parte sententiæ sunt: Immortalis est Anima, quæ de corpore in corpus perpetuis vicibus migrat; & quæ initium habet à numeris. Hæc radius Divinitatis est, qui si suo principio, Deo scilicet, adhæreat, omnia cognoscere valet: corpori vero adhærens, ejus contactu inscitiam, & impuritatem acquirit. Ipsam rerum judicem, sensus vero ejus ministros dixit. Philosophiam ὁρεξίν τῆς θείας σοφίας, Appetitum divinæ sapientiæ; Philosophiæ vero Finem ὁμοίωσιν τῷ Θεῷ κατὰ τὸ δυνατὸν, Assimilationem Deo, quoad possibile, statuit. Mundum unum esse, genitum, nam & sensibilis est, à Deo conditum, sed animatum, quod præstantius sit quod animatum est, quàm non animatum, & quod animato motui esset devinctus, & alligatus; non infinitum, sed immortalem, eo quod non dissolvatur in id, quod non est. Tempus nil aliud esse, quàm motus Cœli, &c.

In Morali hæc potissima Platonis sunt: Virtus sufficit ad bene, beateque vivendum, indiget tamen instrumentis tum internis, ut sanitate, robore, idque genus bonis aliis; tum externis, ut opibus, generis claritate, & cæteris hujusmodi: ea autem etsi non adfuerint, sapientem tamen esse beatum. Improbis delictorum pœnas post mortem luunt. Boni omnes inter se amici sunt. Justitiæ tria sunt genera, circa Deum, circa homines, & circa defunctos.

Agnovit Plato, unum esse Deum, eumque Spiritualem, & Invisibilem esse credidit, quem Τάγατον, Bonum ipsum, Patrem, & Causam omnium, dixit. Ab hoc autem genitum fuisse Ἐγγονον, ὃν Τάγατον ἐγέννησεν ἀνάλογον ἑαυτῷ, Filium, quem Bonum sibi genuit analogum, hoc est; similem sibi ipse. Quod etiam ipse testatur l. 6. de Rep. Et in Timæo quidem plures numerat post Summum Deos, à quibus humana sunt efficta corpora. Dæmonas idem statuit, & Heroas, quibus ipsis sacra fieri jussit. Alibi vero duos, & tres distinguit diverse Deos, è quibus primus est *Parens cæterorum*: Secundus Δημιουργός, καὶ Αἰτίας, *Opifex, & Autor omnium, quæ sunt, & à primo genitus*: Tertius denique obscure ab ipso significatus, à secundo gignitur, ejusque Λόγος, καὶ Νῆς, *Ratio, & Mens, & Anima Mundi* dicitur.

Duo autem sunt, præter Timæum, Platonis loca, quæ ab antiquis Ecclesiæ PP. ad explicandam ex Platonis sententia *Sanctissimam Triadem* sunt usurpata. Alter locus est in Epist. 2. ad Dionysium, ubi δι' αἰνιγμάτων, ænigmatice, ut ipse loquitur, ad illum scribens ait: *Est autem ita: Circa omnium Regem cuncta sunt: ipse causa omnia: ipse pulchriorum omnium causa: circa Secundum secunda: tertia circa Tertium*. Alter locus est in Ep. 6. ad Hermiam, &c. ubi duos Deos, Patrem scilicet, & Filium disertius significat, sic loquens: *Testando Deum, rerum omnium Ducem, quæ sunt, & quæ futuræ sunt; ac Ducis, & Principii Patrem Dominum*.

Sed in tribus illis Platonis Diis constituendis nonnihil invicem Platonicis dissentiant. Non enim facile est intelligere quid senserit Plato in illis tribus Diis, quia pauca, & obscura de illis loquitur. Sed num veram, aut saltem aliquam Sanctissimæ Triadis doctrinam habuerit, quam ex Veteri Testamento apud Ægyptios accepisse multi cum antiquis Ecclesiæ PP. tradunt, videri potest fufius apud Petavium l. 1. de Trinit. c. 1. & Rudolphum Cudworthum in Vet. System. Intellectual. Universi c. 4. Dignum, quod hinc notetur, est, quod habet Clem. Alex. 5. Strom. Platonem scilicet veluti prophetice Christi Passionem prædixisse 2. de Rep. ubi hæc ait: *Qui autem sic est affectus justus, flagris cædetur, torquetur, vincietur, & postremo omnia mala perpeffus suspendetur*.

Platoni magnam gloriam attulit tum quod diserte adeo Philosophiam tractaverit, ut Jovem Platonis lingua usurum, si Græce loqui vellet, Val. Max. l. 8. c. 7. dixerit; tum etiam quod Dialogos primus methodo conscripserit. *Quicquid*

quid contra sentiat Vossius, qui hæc illi vitio vertit. Primo, quod ejus dictio minus sit idonea ad philosophandum, quia metaphoris audacibus, ac plane Poëticis gaudet, quod præter alios testantur etiam, referente Vossio, Aristoteles, Dionysius Halicarnassensis, & Cicero in Bruto. Secundo, quod Pythagoreo, Ægyptioque more Symbolica sæpe utitur Philosophia. Tertio, quod non aperte in Procœmiis proponit qua de re sit dicturus; quæ res ipsum obscuricrem facit. De ejus tamen doctrina ita sentit Hesychius Illustris: *Plato quæ percepit, dissevit, ac falsa diluit, ac de incertis definire supersedet*. At Cic. 1. Acad. Qu. in fine de Platone loquens ait: *Cujus in libris nihil affirmatur, & in utramque partem multa differuntur; de omnibus quæritur, nihil certi dicitur*.

Omnia, ut diximus, per Dialogos scripsit, qui sunt: In Physica, *Timæus*. In Logica, *Politicus*, *Cratylus*, *Parmenides*, *Sophista*. In Ethica, *Apologia Socratis*, *Crito*, *Phædo*, *Phædrus*, *Symposium*, *Menexenus*, *Clitophon*, *Epistole*, *Philebus*, *Hipparchus*, *Rivales*. In Politica, *De Republica*, *de Legibus*, *Minoës*, *Epinomides*, *Atlanticus*. Mæuticos Dialogos scripsit, *Alcibiadem*, *Theagem*, *Lysidem*, *Lachetem*. Pirasticos, *Eutyphronem*, *Menonem*, *Jonem*, *Charmidem*, *Theætetum*. Endicticum, *Protagoram*. Anatrepticos, *Euthydemum*, *Hippiam primum*, *Hippiam secundum*, *Gorgiam primum*, *Gorgiam secundum*. In his igitur omnis Philosophia Platonis traditur; cujus doctrinam legere est apud cit. Autores Cic. Laërt. Plut. Apul. atque alios. Doctrinæ Platonis Lineamenta scripsit Alcinoüs; Dissertationem etiam Platoniam edidit Johannes Picus, Comes Mirandulæ, qua explicavit Hieronymi Benivieni Florentini Hymnum in Amorem, quam ex Italico in Latinum versam vide apud Stanlejum in Hist. Philos. in vita Platonis; ubi etiam Alcinoi, Platonis discipuli, Compendium Platonice Philosophiæ, quod Marsilius Ficinus latinum fecerat, & Jacobus Charpantier correctum, & Commentariis lectu dignis illustratum publici juris fecit, videre est.

Platonis Philosophiam præ cæteris, qui fere innumeri priscis, recentioribusque temporibus memorantur, veteres Ecclesiæ PP. tanquam Fidei nostræ dogmatis magis conformem, sectati sunt. Imo S. Justinus dixisse fertur: *Pauca à Platone deme, & Christianum habebis*.

Virtutes, quas docuit, mire semper coluit, Cœlibatum præcipue ad mortem usque. Mitis, gravis, prudens, sobrius, & patiens ita fuit, ut servum verberaturus, manum suspensam detinens, verberanti similis, & non percutiens, interrogatus ab amico illic præsentem quid ageret, responderit: *Exigo pœnas ab homine iracundo*. Aliàs etiam, servo iratus, dixit: *Tu, Speusippe, servulum istum verberibus objurga, nam ego irascor*. Vid. Senec. de Ira 3. 12. Agrigentinos in ædificiis magnificos, in conviviis luxuriosos videns ait: *Ædificant quasi semper victuri, & comedunt quasi statim morituri*. Juvenes ad virtutes his verbis excitare solebat: *Momentaneam in hoc Mundo voluptatem æterna mox sequitur tristitia, & pœnitentia; virtutis vero exiguum laborem æterna voluptas excipit*. Interrogatus, *Quæ optima liberis relinquenda hæreditas?* respondit: *Ea, cui neque tempestas metuenda, neque hominum vis, neque Jupiter ipse*. *Quid doctus, & indoctus differunt?* interrogatus, respondit: *Quod medicum inter, & ægrotum*. Dicebat, *Prudentiam Principi, ut Animam corpori, necessariam esse: Felicissimam Rempublicam esse, ubi vel Philosophi imperent, vel imperantes philosophentur: Nil noxium magis, quam opes, & arrogantiam cum ignorantia conjunctas*.

Tandem senio confectus obiit anno primo Olymp. 108. ætatis vero suæ 81. Ipsi statuum in Academia cum hac inscriptione posuit Mithridates Persa, teste Pha-

Phavorino : *Mitbridates, Rhodobate filius, Persa, hoc Signum Platonis à Silanione factum Musis dedicavit.*

S P E U S I P P U S

Platonis successor natus est Athenis ex Eurymedonte, & Potona Platonis sorore. Platone Olymp. 108. anno primo jam vita functo, Academiæ scholam suscepit, cui præfuit annos octo, Avunculi sui Platonis dogmata secutus. Quia φιλοχρηματῶν erat, διδάκτρον à discipulis, secus ac Plato fecerat, exigens, mercede semper docuit. Hinc Dionysius ad eum mordaciter scribens ait : *Et Plato quidem gratis sua limina terentes docuit; tu vero tributa & à volentibus, & à nolentibus accipis.* Iracundus, ac voluptati deditus fuit. Beatitudinem dicebat esse perfectum habitum in iis, quæ sunt secundum naturam. Cum autem paralyti corpus illi omne resolutum esset, accersitum Xenocratem Platonis discipulum, oravit, ut sibi in docendo succederet. Tandem mortuus est sive ex morbo pediculari, ut ait Laërt. sive ex mœrore, quo voluntariam sibi mortem conscivit, ex Plutarcho; multa de rebus Philosophicis Commentaria, sive Dialogos relinquens, de quibus Laërt. Ejus vero libros Aristotelem tribus talentis emisse, Phavor. Coment. 2. refert.

X E N O C R A T E S

Chalcedonius, Agathonis, sive Agathenoris filius, natus est anno 4. Olymp. 95. Severa fronte, & subtristi facie fuit, ingenio hebes, & adeo tardus, ut cum Plato Aristoteli illum conferret, diceret : *Cui equo quem asinum jungo!* alter enim fræno, alter calcaribus egebat. Speusippo condiscipulo suo in Academiæ Schola successit, ubi fere semper morabatur meditationi, & silentio deditus. Aristoteles ex Macedonia redux, referente Laërt. 5. 3. & Xenocratem Academiæ Præfectum inveniens, scholam ei in Lyceo opposuit, dicens : *Silere turpe me, & Xenocratem loqui.*

Vixit summe continens, ut & nobile scortum à discipulis ad probandam suam continentiam in lectulo positum non agnoverit : imo sunt, qui narrant, eum sæpius verenda secari, & uri passum esse, cum se ad libidinem incitari sentiebat. Tanta ejus verbis fides habebatur, ut cum injurati nullius testimonium admitteretur, huic soli jusjurandum Athenienses remiserint : imo & Plato jurantibus non credidit, Xenocratem ei maledixisse. Divitiarum contemtor ed fuit, ut donum 50. talentorum ab Alexandro sibi missum, 30. minis Atticis acceptis, reliquum ad Alexandrum remiserit, ut qui plures enutrire deberet; pecuniam vero, quam Antipater, alique miserunt, penitus non suscepit. Missus cum aliis legatis ad Philippum, solus ex omnibus incorruptus mansit. Gloriæ item, & fastus summe contemtor fuit.

Platonem in Philosophicis secutus est; nisi quod ex Stob. Ecl. Phys. 1. 3. habemus, ipsum dixisse, Monadem, & Binarium Deos esse, primumque marem, ac parentem Cœli tenere imperium, quem Jovem, Imparem quoque, & Mentem appellabat. Alterum femininum, & matrem omnium, quæ sub Cœlo sunt, præsidem; quem Universi Mentem vocavit. Et ex Clem. Alex. Str. 5. habemus, ipsum brutis etiam animalibus aliquam Dei notitiam tribuisse. Beatitudinem definit propriæ virtutis possessionem, & ejus, quæ inservit, facultatis. Scripsit plurima, quorum Elenchum habet Laërt. in ejus vita; præcipue vero *De non petendo ex animalibus alimento.*

Xenocrates scriptum reliquit, in templo Eleusiniæ tria hæc præcepta inscri-

scripta fuisse: *Venerandos Deos; Honorandos Parentes; & Abstinendum à car-nium esu*. Hanc deinde edulii puritatem Porphyrius, Pythagorici omnes cum multis Græcorum, Brachmanæ, & Gymnosophistæ servarunt, & defenderunt. Xenocratem audivit præter alios Crantor Solensis, qui Commentaria ad plura versuum millia scripta reliquit. Venditus dicitur Xenocrates ab Atheniensibus, quod tributum solvendo non fuerit; sed à Demetrio Phalereo emtus, tributo pro ipso soluto Atheniensibus, libertate donatus est. Academiae præfuit annos 25. ex Laërtio, & mortuus est noctu, cum in pelvim forte incidisset, ibi submersus, anno ætatis suæ 82.

P O L E M O

ATheniensis ex patre Philostrato, sive, ut ex Suida, Philocrate, ex prima-riis civibus uno, natus, vix adolescens impudicus, & lubricus adeo fuit, ut ne dum illecebris, omnique venere, sed ipsa quoque infamia gauderet. Fa-ctum autem, ut aliquando vino gravis, unguentis delibutus, capite fertis redi-mito, pellucida amictus veste, Xenocratis scholam intraret. Tum Xenocra-tes, omissis iis, de quibus loquebatur, de Modestia, & Temperantia loqui cœ-pit: cujus gravitate sermonis resipiscere coactus, Veneris insignia ibi deponens, & saluberrima unius orationis medicina sanatus, ex infami ganeone maximus Philosophus evasit; Xenocratis enim Philosophiæ addictus studiis, cæteris su-peratis, illi in Scholæ regimine successit anno 1. Olymp. 116.

In omnibus igitur mutatus, urbanus cum adjuncta severa constantia factus est. In Philosophicis Præceptorem sequebatur; ad moralem tamen potius, quam Dialecticas speculationes incumbendum dicebat: Mundum esse Deum, ex Stob. Ecl. Phys. 1. 3. Summum bonum, ex Cic. de Fin. 4. 6. esse vivere secundum naturam. Tandem ex phthisi mortuus est senex, variis relictis opusculis.

C R A T E S

Polemonis discipulus, amator, & in Academiae schola successor, Athenis ex patre Antigene natus est. Ita quidem invicem Xenocrates, & Crates si-bi profuere, ut ne dum viventes eadem studia sint secuti, similesque mores ex-presserint, sed mortui etiam eodem tumulo sint repositi. Libros reliquit philoso-phicos; de Comœdia; & Orationes. Quia circa Homeri grammatica, & poëti-ca nimis occupabatur, Homericus dictus est. Mortuus dicitur circa annum ab U. C. 526. non multo ante Christum natum.

Atque hæc de Veteri Academia, quæ Platonis vestigiis insistens, quæ ca-peret, definiebat, quæ vero non caperet, incerta relinquebat.

C A P U T V.

De Academia Media.

Ubi Zeno Polemonis discipulus, qui Arcesilao ætate præibat, Platonis doctrinæ nimia in differendo subtilitate se opposuit; Arcesilaus, Zenoni contradicere volens, prudenter Academiae placita dissimulavit, ne Platonis mysteria publicata apud vulgum vilescerent prostituta. Hinc Secta illa ortum duxit, quæ à loco Academia, sed Secunda, & Media ad distinctionem Primæ, seu Veteris, & Tertiæ, seu Novæ, de qua infra. Cic. tamen Acad. Qu. 1. 12. Mediam hanc Academiam Novæ nomine appellavit.

Longe tamen alia mens erat Academiae Mediae ab ea, quae Veteris fuerat. Haec enim duo rerum genera statuebat, Sensibilem scilicet, quae sensibus, & Intelligibilem, quae intellectu percipiuntur; posterius quidem genus scientiam parere; prius vero opinionem: solamque mentem cernere id, quod semper esset simplex, & uniusmodi, & tale, quale esset, hoc est ideas. Contra vero illa, Media scilicet Academia, Ἀκαταληψίαν, καὶ Ἀποχλήν, hoc est Incomprehensibilitatem, & Assensus retentionem, ut Cic. ait, induxit. Omnes itaque huic Sectae addicti nihil percipi posse dicebant, ne illud quidem, quod Socrates dicebat, *Se nihil scire*; sic omnia in occulto latere censebant, neque esse quidquam, quod cerni, aut intelligi possit; quare in omnibus assensum negabant, unde Ἀκαταληπτικοί, καὶ Ἐφεκτικοί dicti sunt.

Hoc tamen inter hos Academicos, atque Scepticos discrimen erat, quod illi quidquam comprehendi posse negabant; sed verum, & falsum à rebus ipsis non tollebant, & alia quidem vera, alia vero falsa esse defendebant; at Sceptici ad utrumque res indifferentes esse, & utramque partem ratione defendi posse statuebant. Notandum tamen hic est, ex Divo Augusto l. 3. adv. Acad. hujus Mediae Academiae assecclas omnia Platonis dogmata retinuisse, & defendisse, atque cum iis postremo communicasse, quibus in ea Secta consensescere visum esset; Incomprehensibilitatem vero, & Assensus retentionem potius affectasse, ut Platonis doctrina occultaretur. Hujus autem Mediae Academiae caput, & inventor fuit

A R C E S I L A U S

Pitanæus, quia Pitane Æolica civitate ortus ex patre Seuto, ut Apollod. Chron. 3. ait, vel Scytho, ut aliis dicitur. Hic idem est, qui à Cic. Arcefilas passim appellatur. Natus traditur anno 1 Olymp. 134. Ex Pitane Sardes primum venit cum Autolyco, suo in Mathesi præceptore: deinde vero Athenas veniens Musicam à Xantho, Geometriam ab Hipponico, aliasque ibi cum Rhetorica disciplinas, edoctus est. Philosophiæ tandem se addixit, in qua Polemonem, Crantorem, & Cratetem præceptores habuit.

Hic omnem Philosophiam evertisse dicitur Ciceroni 5. de Fin. quod genus Philosophiæ ἀσύστατον, hoc est quod subsistere non potest, induxit, asserens; nihil sciri posse, nam nihil certum in rebus, nec verum cognoscitur; ac proinde omnem opinionem in illis sustineri posse. Hic omnem spem, ut Seneca ait, scientiæ eripuit, æque de omnibus sententiam suspendendo. Et Cic. Acad. Qu. 4. de ejus sectariis dixit: *Obsistere visi, assensusque suos firme sustinere*. Socratis methodum docendi per interrogationem, & responsionem, quæ fere jam in desuetudinem abierat, restituit. Semper hoc verbo utebatur in disserendo: *Arbitror equidem*. Et: *Non assentietur istis ille*. Præcipua illi erat inventionis felicitas; magna in persuadendo, quæ vellet, acrimonia; in reprehendendo asperitas; & in suis rebus communicandis summa facilitas. Atque hinc factum est, ut ad eum audiendum confluerent quamplurimi. Omne fere tempus in Academia vixit, Reip. negocia fugiens. Plutarchus in Arato ait, hujus discipulum fuisse Ecdelum; cujus verba sunt: *Ecdelus Arcas, Megalopolitanus Philosophus, & impiger, Arcesilai Academici quondam Athenis auditor*.

Uxorem nunquam duxit, aut filios genuit. Erat autem amoribus deditissimus, nam & meretrices publice adamabat, & adolescentum commercia ambiebat. Unde hoc illi vitio vertere solebat Aristo Chius, secta Stoicus, quod Παιδεραστῆς, Κιναιδολόγος, καὶ φθορεὺς τῶν νέων, hoc est *juvenum amator, & corruptor, & disertus impudicus esset*.

Liberalissimus, & ad beneficia ferenda promptissimus cum esset, hæc late-
re magis, quam divulgari curabat. Hinc sæpe amicos ægrotos, & inopes visitans,
nummos sub pulvinar reponebat: à gloria enim, & fastu abhorrebat. Dicere so-
lebat; *Ubi medicamentorum, & Medicorum copia, ibi plurimos morbos esse con-
tingit; & ubi plurimæ leges, ibi summa iniquitas est.* Et Stob. Serm. 81. & 93.
hæc Arcefilai dicta notavit: *Dialecticam fuge, susque deque confundit omnia.
Similes item Dialectici sunt ludentibus alea, qui decipiuntur quidem, sed non
sine delectatione. Paupertas ut Ithaca aspera est, sed optima proles nutrix, ut
quæ assuefaciat frugalitati, & abstinentiæ, & omnis virtutis optima sit palæstra.*
Tandem mortuus est, ut Hermippus ait, in delirio post immodicum meri
haustum anno æt. 75. Olymp. 135. anno 4.

L A C Y D E S.

CYrenæus, Alexandri filius, Arcefilai discipulus, & successor fuit. Ab ado-
lescentia bonarum artium studiis addictus, pauper quidem, sed studiosus,
eximia exemplum gravitatis, venustatis, & urbanitatis dedit. Arcefilao mor-
tuo, Academiæ successit Lacydes, à quo discipuli Lacydeani dicti sunt. Nu-
menius, ut est apud Euseb. Præp. 14. 7. refert, Lacydem Mediæ Academiæ
sententiam, quòd nihil sensu assequi possit, hoc probare argumento conatum
esse: *Quomodo certo sensibus quippiam comprehendere posse existimem, qui to-
ties bis meis sensibus deceptum me norim? Domo enim si quando egredior, ocu-
lis meis videre me puto ea in cella mea relinqui, quorum rediens invenio nihil,
quod fieri haud posset, nisi fallerent sensus, atque incertitudine laborarent.* Ipse
tamen non deprehendebat, servos clanculum domum spoliasse.

Adhuc vivens, postquam Scholæ 26. annos præfuit, hoc docendi munere
se abdicavit, discipulisque suis Telecli, & Evandro Phocensibus ipsam Acade-
miam regendam tradidit anno 2. Olymp. 141. quo anno etiam in paralytin ex
vini excessu incidens mortuus est. Et quidem ipsum, & Timonem philosophos,
ambos potentissimis accenset potatoribus Ælian. Var. Hist. 2. 41. Unde Athen.
1. 10. jucundum hoc de Lacyde narrat, quòd cum in Timonem uno haustu pocu-
lum fizzare imparem incidisset, ac illud secunda vice ori admoveere cum vidis-
set, Homericò hoc versu sic luderet:

Quàm miseri nostris opponunt viribus arma.

Novæ Academiæ inventorem Lacydem faciunt Laërt. & Suid. sed Cic.
Clem. Alex. Sext. Empir. & alii rectius non hunc, sed Carneadem, quartum
ab Arcefilao, affirmant. Numenius apud Euseb. Præp. 14. 7. refert, Lacydem
Philosophicos libros, & de Natura scripsisse. Lacydi, ut dictum est, successit
discipulus ejus Evander; Evandro suus discipulus Hegesinus Pergamenus, quem
Vossius Hegesippum, & Clem. Alex. Hegesilaum vocat: Hegesino denique
Carneades Novæ Acad. institutor.

C A P U T VI.

De Academia Nova.

NOva hæc Academia à Media in hoc differt, quòd Media quidem à rebus
verum tollebat; Nova vero aliquid verum esse, falsumve fatebatur; sed
negabat esse in nobis *Κερτιεον*, sive artem judicandi, verumque à falso dicer-
nendi: nihil enim absolute verum esse, dicebat. Hinc Cic. qui Novæ huic
Aca-

Academiæ addiæctus erat, ut videre est in Acad. Qu. l. i. ait: *Veri esse aliquid non negamus, percipi nosse negamus.* Et idem alibi: *Non enim sumus ii, quibus nihil verum esse videatur; sed qui omnibus veris falsa quædam adjuncta esse dicamus tanta similitudine, ut nulla insit certa judicandi, & discernendi nota.* Vide Cic. Acad. Qu. 4. Numen. apud Euseb. Præp. 14. Sext. Empir. adversus Mathematicos, atque alios. Hujus autem Academiæ autor fuit

C A R N E A D E S

CYrenæus, quartus, ut diximus, ab Arcesilao, Hegesino successit, Novamque condidit Academiam. Patrem habuit Epicomum, sive Philocomum. Tam violenta, & rapida fuit facundia præditus, ut quod semel ratione probaverat, contraria posset ratione suadere. Quod potissimum tunc ab eo factum, memorat Lactant. cum Romam legatus ab Atheniensibus missus una cum Critolao, & Diogene Philosophis, copiose de Justitia disputavit, audiente Galba, & Catone Censorio, maximis tunc oratoribus: quam suam de Justitia disputationem postridie contraria disputatione subvertit, & Justitiam, quam pridie laudaverat, sustulit; quod ille facere solebat, ut alios quidlibet asserentes posset refutare. Quam disputationem contra Justitiam L. Furius apud Cic. narrat. Vide etiam Plutarchum in M. Catone Majore, ubi hæc de Carneade, dum legatus Romæ esset, & una cum Diogene conciones haberet. *Hos illico studiosissimi quique adolescentes adibant, frequentesque audiebant, & celebrabant. Carneadis lepos præcipue, cujus magna vis, & ea vi non inferius erat nomen, cum insignes, & benignos auditores nactus esset, instar venti urbem sonitu complevit, vulgatumque fuit, virum Græcum ad miraculum usque eximium omnia delinientem, & allicientem, mirum infudisse juventuti ardorem, per quem reliquarum voluptatum, & oblectamentorum obliti, quasi fanatici raperentur ad Philosophiam. Cum ea res cæteris placeret Romanis, atque adolescentiam libenter viderent literis Græcis imbui, & excellentibus viris uti; Cato à primo, ubi influxit in Urbem Græcarum disciplinarum admiratio, stomachabatur, veritus, ne juventus eò converteret studium, atque eloquentiæ gloriam rebus gerendis, atque disciplinæ militari anteferreret. Ut vero in Urbe nomen increvit horum Philosophorum &c. censuit, omnes Philosophos ab Urbe honesta specie ablegandos: atque &c.*

Hic Physicam parum curans, Ethicæ magis se devovit, cui tanta diligentia vacabat, ut comæ, unguiumque cura neglecta, squalorem utraque parte contraheret, ut ait Laërt. 4. 62. Imo tam fortiter quandoque mens suis cogitationibus inhærebat, ut manum, referente Val. Max. ad mensam, cui assidebat, apponere oblivisceretur. Adeo tamen hic summæ industriæ vir Philosophia valebat, ut oratores etiam, scholis dimissis, ad ipsum audiendum convenirent. Vox illi plane stertorea, unde monenti cuidam, *ne clamaret tantopere*, respondit: *Da vocis modum, orationem quo metiar.* Acriter invehebatur, atque in quæstionibus erat insuperabilis. Convivia ob studii assiduitatem vitabat.

Refert Gellius 17. 15. Carneadem contra Chrysippum disputaturum helioboro animum deterfisse, ut ad inventionem valeret, & ne corrupti stomachi humores animi vim, atque constantiam extinguerent. Nihil molestum magis esse dicebat, quam quod inexpectatum eveniat. Morti proximus indignabundus dicere solebat: *Ea ne, quæ constituit natura, & compegit, eodem & dissolvit.* Unde sumto veneno, ultimum diem obiit an. ætatis 85. ex Laërt. 90. ex Cic. anno 4. Olymp. 162. ex Apollodoro insigne tunc Luna passa deliquium, ut narrat Laërt.

De Carneade hæc Cic. Acad. Qu. 4. Reliquit Carneades hujusmodi visa (*paradoxa*) quibus ad actionem excitemur : item ea , quæ in utramque partem interrogati respondere possimus , sequentes tantummodo , quod ita visum sit , dum sine assensu . Et Acad. Qu. 2. Duo placent esse Carneadi visorum genera ; in uno banc divisionem : alia visa esse , quæ percipi possint , alia , quæ non possint : in altero autem alia visa esse probabilia , alia non probabilia &c. Epistolas ad Ariarathem Cappadociæ Regem scripsit .

C L I T O M A C H U S

Carthaginensis , Diogneti filius , annos natus 40. Athenas venit , ubi Carneadem audivit , cum quo usque ad senectutem , teste Cic. Acad. Q. 4. fuit , cujus opera tantum in Philosophia profecit , ut ultra 40. volumina conscripserit , & Præceptori in Academia successerit , ejusque scripta illustraverit . In suis scriptis non minus ingenii Clitomachus ostendit , quàm Carneades eloquentiæ , ut notat Cic. l. c. In tribus maxime Sectis versatus est , Academicorum , Peripateticorum , & Stoicorum . Hinc Cic. Acad. Qu. 4. eum acutum appellat ut Pœnum . Rhetoricæ infensissimus hostis , sicut de Critolao Peripatetico , & de Charmida refert Sext. Emp. adversus Rhetor. p. 68. ipsam summopere damnabat . Ex ejus libris sequentes tantum à Cic. Tusc. Qu. 3. & Acad. Qu. 4. superstites numerantur : Consolatio , quam ad cives suos sub Romanis armis , everfa Carthagine , captivos misit : Liber ad C. Lucilium Poëtam , & ad L. Censorinum de assensionis suspensione : & alios libros 4. de sustinendis assensionibus .

C A P U T VII.

De reliquis Academiis , & Academicis .

P H I L O .

Qui Clitomacho successit Philo Laryssæus , suus per complures annos discipulus , & Ciceronis præceptor , Quartam condidit Academiam , ex Sexto Empirico . Philo , ut notat Cic. Acad. Qu. 1. 4. negavit , duas esse Academias , erroremque eorum , qui ita putarunt , redarguit . Philone vivente , Academiae patrocinium non defuit , quem etiam Romani , teste Plut. in Vit. Cic. super omnes Clitomachi discipulos admirati sunt ob morum excellentiam , & sermonum suavitatem .

Hic Philosophum Medico similem esse dicebat ; res autem omnes esse incomprehensibiles : ipsas tamen in seipsis spectatas comprehendere , minime repugnare ; ut Sext. Emp. notat .

A N T I O C H U S

Ascalonita , L. Luculli , & Attici familiaris , Ciceronis vero , dum Athenis esset , etiam præceptor , Aristi frater , & Philonis discipulus , & successor fuit . Hic , teste Plut. in Vit. Cic. sive ex sensuum evidentia , sive ex ambitione , & æmulatione Clitomachiorum , & Philoniorum , à Carneadis secta defecit . Hinc à Sext. Emp. Quintæ Academiae autor dicitur . Sed quamvis Academicus appellaretur , erat tamen , ex Cic. Acad. Q. 4. 43. si pauca mutasset , Stoicis germanissimus . Unde dictum à Sext. Emp. l. c. ipsum Stoicam Philosophiam in
media

media Academia docuisse; Stoicas enim doctrinas à Platone traditas esse ostendebat. Senex jam factus ad Veterem Academiam rediit, antiquorum sententiam diligentissime profecutus, Aristotelis præcipue, & Xenocratis, ut ait Cic. l. c. & 5. de Fin. Idem Cic. de Nat. Deor. 1. 7. refert, Antiochum existimasse, Stoicos, & Peripateticos verbis tantum invicem discrepare, re autem consentire; quo spectare Ciceroni videtur liber ille, qui ad Balbum ab eo missus est. Alterum idem scripsit librum adversus præceptorem suum Philonem, qui *Sofus* inscribitur, ut narrat idem Cic. 4. Acad. Q. 4. & 4. 35. ipsum plus novitatis, quàm doctrinæ invexisse, dicit, licet acutissimum, & politissimum suæ memoriæ Philosophorum pronunciet. Atque hæc de Academicis, qui Platoni in Academia successerunt. Nam qui post toties variatam Academiam Platonis dogmatis insistebant, non Academici, sed Platonici dici maluerunt. Tales è Latinis fuerunt Apulejus, & Chalcidius, Maximus Tyrius, & Syrianus Alexandrinus, & Philo Judæus. Nemo tamen Latinorum laudabilem magis Platoni operam dedit, quam Marsilius Ficinus. De Apulejo hæc habet August. de Civ. D. 1. 8. c. 12. *In utraque lingua Apulejus Afer Platonicus extitit nobilis.* Hujus extat liber de Dogmate Platonis. Chalcidius Commentarium scripsit in Timæum. August. l. c. etiam Plotinum, Jamblicum, & Porphyrium inter Platonicos recenset, dum ait: *Ex Platonici valde nobilitati Græci Plotinus, Jamblicus, & Porphyrius.* Verùm hi Eclectici potius fuere, quàm Platonici, sicut & Syrianus, & Proclus, de quibus in fine hujus libri, ubi de Eclecticis.

Inter Platonicos numeranda etiam est HYPATIA, Theonis filia, Alexandria, quæ sec. 5. Alexandriae Platoniam Philosophiam magna sui nominis fama, & auditorum concursu publice docuit, omnes sui temporis philosophos morum probitate, & Philosophiæ doctrina antecellens. Hujus se discipulum fateatur Synesius Episcopus, quam magni semper fecit, non secus ac reliqui fere omnes in Philosophicis scientiis eruditi. Solus Divus Cyrillus, Alexandriae Episcopus ipsam odio habebat, sed hac solum de causa, quod Platoniam Philosophiam doceret, quam ipse summe oderat. Hinc cum hæc Hypatia in publica seditione an. Christi 415. necata esset, impius Suidas non est veritus dicere, ipsam Episcopi Synesii jussu peremptam fuisse. Vide Socratem Hist. Eccles. 1. 7. c. 5. Vossium de Philos. atque alios.

C A P U T V I I I.

De Philosophis Peripateticis.

HActenus de Academicis; veniendum nunc ad Peripateticos, qui etiam à Platonis Schola per Aristotelem originem habent. Hujus autem sectæ Philosophi Aristotelici ab Aristotele sectæ autore, & Peripatetici à Peripato, ubi ille docebat, dicti sunt. Videndum igitur primo nunc est, quis, ac qualis fuerit Magnus Peripateticorum Princeps

A R I S T O T E L E S

Natus Stagiræ, quæ Thraciæ oppidum dicitur ab Herodoto, Thucydide, Pausania, & Suida; Macedoniae vero Urbs ab aliis, qui Barbari opprobrium ab Aristotele depellere conantur; aliis tandem ea dicitur ad Strymonam fluvium sita, Macedoniae, Thraciamque distinguens. Patrem habuit Nicomachum Medicum, Machaonis filium (cujus Medicam artem Homerus laudat) Amyntæ

Amyntæ Macedonum Regis Medicum, & familiarem; matrem vero Phæstidem, sive Phæstiadem, quæ, non secus ac Nicomachus, ab Æsculapio originem ducebat, ut testatur Ammonius in Vit. Aristot. horum versuum testimonio usus:

*Nicomacho genitus fuit hic Patre, Phæstide matre
(Ambo Asclepiadæ) divus Aristoteles.*

Natalis autem tempus ab Apollod. in Chronic. Dionys. Halicarn. & aliis traditur an. 1. Olymp. 99. anno scilicet post natum Platonem 44.

Post patris, matrisque obitum educatus fuit, teste Ammon. in Vit. ab Atarnensi quodam Proxeno, cui deinde ipse, ut grati animi testimonium daret, statuum posuit, quod ejus etiam uxori fecit; filiumque eorum Nicanorem omni disciplinarum genere erudit, in filium adoptavit, ac generum, & hæredem fecit.

Platonem 17. ætatis anno audivit, à quo potissima suæ doctrinæ dogmata mutuatus est, sub cujus disciplina ad præceptoris obitum usque fuit, annis scilicet 20. Platoni ob ingenii acumen, & in studiis diligentiam carissimus, & commendatissimus fuit: quare ipsum, referente Philopono, *Νοῦν τῆς διαφύβης*, *Mentem Scholæ* appellabat; eoque absente dicere solebat: *Intellectus abest, surdum est auditorium*; sive, ut Rhodiginus habet: *Philosophum veritatis abesse*. Alii vero contra cum Ælian. 3. 19. asserunt, Platonem inter & Aristotelem magnam fuisse animorum dissensionem, eo quod Plato Aristotelem corripere, splendendam vestem, annulosque gestantem, calceis preciosis, tonsaque coma utentem, & quod acris, ac pertinax in contradicendo esset. Unde factum dicunt, ut cum Plato ob eam causam Speusippum, Xenocratem, aliosque discipulos Aristoteli in Scholæ successione præferret, hic Platoni adversam in Lyceo scholam erexit. Quare Plato dicere solebat: *Aristoteles in nos haud secus ac in matres equorum pulli, recalcitravit*; hinc Aristotelem plerumque *pullum* appellabat.

Verum Ammonius in Vita affirmat, Aristotelem non Platoni, sed Platonis scripta male interpretantibus, & pervertentibus contradixisse; nam & idem Plato præceptoris sui Socratis vestigiis non in omnibus inhærebat, dicens: *Amicus Socrates, sed magis amica veritas*; & alibi idem Plato: *Non æque Socratis attendenda sunt dicta, quàm veritati studendum*. Imo aram etiam Platoni erexit, ut ait cit. Ammon. cum hac inscriptione:

*Gratus Aristoteles struit hoc altare Platoni,
Quem turbæ injustæ vel celebrare nefas.*

Ad Philippum Macedonum Regem, ut Alexandrum filium in liberalibus disciplinis erudiret, invitatum in Macedoniam se contulit an. 4. Olymp. 108. ut testantur Apollod. & Dionys. Halicarnas. quo tempore Alexander 15. annum agebat; ibique in ejus institutione moratus est annos octo. Quo tempore magna apud Philippum, uxoremque Olympiada, & Alexandrum autoritate, & familiaritate fuit; itaut non solum ipsi statuum ei erexerint, Stagiram restauraverint; sed æqualem fere in regno administrando partem ipsi Philippus tribuerit. Imo in epistola ab eodem illi scripta, referente Gellio, cum ad filium instituendum invitabat, hæc verba notantur: *Diis itaque gratias ago, non tam quòd natus ille sit mihi, quàm quòd tua sit natus ætate*. Plutarchus ait, Aristotelem præter Philosophiam, aliasque liberales artes, etiam Medicinam Alexandrum docuisse, & Homericam Iliadem, quam optimam ad virtutem militarem institutionem appellabat, à se correctam ipsi tradidisse, qui deinde illam maximo semper in precio habuit. Plutarchi verba in Alexandro sunt: *Ego quidem arbitrator, Medicinæ quoque studio imbutum ab Aristotele Alexandrum*. Namque non
tantum

tantum commentatione ejus delectabatur, verum multis etiam amicis succurrit in morbis, præscripsitque certa remedia, & rationem victus. Quod ex epistolis ejus discas. Librum etiam ad Alexandrum scripsit, quo eum in imperandi arte institueret; cujus Laërt. & Ammonius meminere. Hinc est, quod Alexander ab Aristotele in omnibus tam bene eruditus ipsum æque ac patrem diligebat, dicens; A patre, ut viveret, ab Aristotele verò, ut bene viveret, se habere.

Ubi vero Alexandro instituendo per annos octo satis sibi visus est navasse operam, Athenas rediit, ubi Academiam à Xenocrate occupatam videns, Lyceum sibi an. 2. Olymp. 111. in Scholam elegit, ibique quotidie deambulans usque ad horam, qua ungi Græci solebant, quod ante cœnam fieri mos erat, Philosophiam docebat; hinc à Deambulando, quod Græcis est Περιπατικὴν, Peripateticus dictus est. Lyceum hoc, quod secundum fuit Athenarum Gymnasium, alii cum Luciano sic dictum tradunt, quod Apollini Lycio sacrum fuisset, à Pisistrato inchoatum, & postea à Pericle extructum ad novos milites in bellicis artibus instruendos: alii cum Pausania contendunt, Lyceum à Lyco Pandionis filio nomen habuisse, & Apollinis Templum & olim, & nunc creditum fuisse. In hoc Gymnasio suas discipulis commentationes tradebat, quas in duas species distribuit, Ἐξωτερικὰς scilicet, & Ἀκροαματικὰς; quarum has matutinis horis selectos tantum discipulos docebat, hoc est eos, qui ipsas audire, & intelligere apti erant, ab ἀκροάομαι enim audio nomen habent; vespere verò Exotericas, five Exteriores, & Triviales juvenibus sine delectu præbebat. In Acroamaticis remotior, subtiliorque Philosophia, & Dialecticæ quæstiones tractabantur; in Exotericis vero Rhetorica, argutiarum facultas, & civilium rerum notitia tradebantur.

Sed ad tanti Viri doctrinam, quam ingens Philosophorum turba, nostro hoc ævo potissimum, vel clausis oculis amplexata est, recensendam accedamus. Aristoteles omnem Philosophiam in Πρακτικὴν, seu in eam, quæ circa actus verfatur, & in Θεωρητικὴν, seu in eam, quæ in intelligentia, & speculatione consistit, divisit. Practica Ethicam, seu Moralem, & Politicam, & Economicam continet; Theoretica vero, seu Speculativa Physicam, & Metaphysicam. Logica enim per Aristotelem non Philosophiæ pars est, sed Ars, quæ mentem dirigit ad veritates, quæ in Philosophia manifestantur, inquirendas. Veritatis Κριτήριον, Judicium in iis quidem actionibus, quæ secundum imaginationem sunt, Sensum definivit; Moralium vero, & quæ ad simplicem cogitationem pertinent, Mentem.

Et primo quod ad LOGICAM, nulli dubium est, quin Aristoteles hanc præ omnibus excoluerit, imo & ad summum perfectionis gradum, in quo etiam nunc est, perduxerit, & omnes Logicas Methodos, ut Philoponus ait, invenerit. At doctissimus Jo: Lud. Viv. de Discipl. l. 3. p. 171. de Logica differens ait: *Sed indubie Aristoteles eam in artis faciem reduxit, ut & Rhetoricam. Cæterum, quod liceat cum bona venia dicere, præterquamquod more suo obscure, & proluxe, etiam parum apte ad usum vel inveniendi argumenta, vel judicandi argumentationes. Nemo est enim, qui quantumlibet diligenter lecta, & excussa universa Aristotelis Logica, sentiat, se instrumentum habere, quo in aliqua ad differendum materia argumenta in promptu excogitet. Ejus Κατηγορίας, seu Prædicamenta, quæ Quintilianus transfert Elementa, Capella Prædicationes, quas à Pythagoreis nonnulli inventas contendunt, quia vulgatissimas, cunctisque notas, recensere sciens prætermitto, Tandem hoc est de Aristotelis Logica Neoterici cujusdam in Arte Cogitandi judicium; quod præcipuum vitium, quod in hac invenitur, sit, non quod falsa, sed quod nimis vera ea sit, ut quæ nos ea doceat, quæ impossibile est, ut quis ignoret.*

Quod

Quod ad PHYSICAM spectat, notandum, Aristotelem, antequam sua statuatur Physica Principia, omnia antiquorum evertere. Sed an validis id faciat rationibus, alii plures examinarunt. Ejus tantum præcipuas hac in re sententias ut proponam; sciendum, eum rerum naturalium Principia tria statuisse, Materiam scilicet, Formam, & Privationem. Nemo tamen est, si verum fateri velimus, qui Materiam, & Formam rerum materialium Principia non agnovit: vera namque, sed nimis generalia rerum Principia hæc sunt; quibus scilicet si solis mens utatur, naturæ phænomenon rationem reddere nequeat. Hoc enim in Aristotelis Physica vitium est, quod res materiales metaphysico potius, quàm physico modo pertractentur. Tertium rerum Principium, ut dictum est, Privationem Aristoteles posuit, quod unum eorum est, quæ ipse detexisse gloriatur, omnes antiquos Philosophos insultans, quod hoc tam celebre rerum Principium ignoraverint. Sed nemo est, qui non videat, quàm facile sit cognoscere, nullum antiquorum hoc Aristotelis arcanum ignorare potuisse; sed quia omnium maxime ad naturæ Phænomena explicanda inutile est, pro rerum materialium principio non agnovisse. Ecquis enim ignorat, unamquamque rem, antequam talis fiat, talem non esse; hoc est, habere privationem ejus, quod fit? Atque hæc de Principiis rerum materialium; veniamus nunc ad ea, quæ de Elementis dicit.

Elementa, ex Aristotelis sententia, sunt corpora simplicissima, ex quibus omnia fiunt, & in quæ omnia resolvuntur. Sed nemo est, qui non videat, quod per hanc definitionem, tantum abest, ut claram, & distinctam ideam de his simplicissimis corporibus, Elementis scilicet, ad cæterorum corporum, quæ ex ipsis componuntur, detegendam naturam, habeamus; ut confusam potius, & obscuram. Quatuor enim ex Aristotele sunt Elementa, *Aër* scilicet, *Ignis*, *Aqua*, & *Terra*. Hæc autem & Elementa, & nonnisi quatuor esse sic probat. Omnia corpora simplicia oportet moveri motu simplici; atque hanc propositionem, (quæ obscurissima, & falsissima est) tanquam Axioma probatione non indigere, putat. Quæ enim, quæso, connexio est inter corporum simplicitatem, & ad simplicem motum potentiam? Sic tamen argumentando sequitur: Duo tantum sunt simplices motus, alter quidem deorsum, sive à circumferentia ad centrum, alter vero sursum, sive à centro ad circumferentiam. Sed hi duo motus Terræ, & Igni tantum conveniunt, quorum Terra simpliciter, & absolute gravis, Ignis simpliciter, & absolute levis est. Igitur Terra, & Ignis Elementa sunt. Denique quia gravitas, & levitas corpori vel simpliciter, seu in totum convenit, vel secundum quid, seu in partem; concludit esse alia duo Elementa, seu simplicia corpora, quorum unum in parte leve, alterum in parte grave sit, hoc est, *Aër*, & *Aqua*. Qui verò nihil ex se grave, vel leve esse ex regulis motus didicit, ex illa præcipue: *Omne, quod movetur, ab alio movetur*, facile iis respondeat.

Quatuor deinde his quatuor Elementis tribuit qualitates, *Calorem*, *Frigiditatem*, *Humiditatem*, & *Siccitatem*; atque Ignem Calidum, & Siccum, Aërem Calidum, & Humidum, Aquam Frigidam, & Humidam, Terram denique Frigidam, & Siccam dixit. Harum qualitatuum definitiones, & cætera apud ipsum videre est. Argumenta, quibus omnes hæc Aristotelis propositiones falsas esse quidam demonstrare contendunt, legere est apud ejus Criticos, qui fusius de his egerunt.

Credidit ipse, Mundum esse ingenitum, & natura sua æternum, incorruptibilem, & immutabilem, & Cælos ex materia corruptioni non subjecta, vel mutationi, compositos putavit. Sphæram quoque Ignis Elementaris supra Lunam nulli innixus rationi locavit. Stellam solido, diaphanoque Cælo, quod
Cry-

CrySTALLINUM inde dixit, fixas esse, docuit. Sed hæc soliditas, quam Aristoteles Cælo tribuit, vel ex hoc falsa est, quod Cometæ modò appareant, modò supra Planetas positi evanescant. In Physica etiam agit de Meteoris, quæ corpora *imperfecte mista* vocat, & juxta naturæ legem, modo tamen minus constante, & ordinato producta. Meteororum materiam Elementa in genere sunt; causa vero efficiens cœlestia corpora, quæ in his agunt. Et de Physica fatis.

Quam Aristotelis Sectatores, & Interpretes METAPHYSICAM, ipse vero multis in locis PRIMAM PHILOSOPHIAM, SAPIENTIAM, & THEOLOGIAM dixit; de Ente in genere agere, ac de ipso tanquam unico hujus Philosophiæ partis objecto quatuordecim libros conficere, omnes norunt. Ens in decem *κατηγορίας*, seu Prædicamenta divisit, quarum prima Substantiam, reliquæ novem substantiæ Modos, seu Accidentia considerant. Mirum certe quàm abstracte, & confuse de his loquitur in Metaphysicis; unde tot, ac tanta de Materia Prima, & Forma substantiali ad ipsius mentem explicandam verba facere ejus sectatores conati sunt: quæ tamen ipsi prædicant Axiomata à Recentiorum plurimis refelluntur. In hac igitur Philosophiæ parte omnes Entis differentias, & attributa explicat, ut Ens Actuale, & Possibile; Entis Actum, & Potentiam. Inde de tribus Entis attributis Unitate, Bonitate, & Veritate loquitur. In septimo Metaphysicorum libro de Primo Ente agit, quod omnium Primam Causam demonstrat. Quæ tandem de Anima dixit, adeo obscura sunt, ut ejus sectatores circa Animæ immortalitatem in varias sententias abire coacti sint; ex ejus enim verbis mortalis ne, an immortalis sit, liquido non constat. De Deo autem sic bene sentit: Deus est *Ens æternum, vivum, entium nobilissimum, substantia immobilis, à rebus sensibilibus penitus diversa, quantitatis corporeæ, partiumque expertis, quodque dividi nulla ratione possit*. Clem Alex. in Adm. ad G. ait, Aristotelem dixisse, Deum esse Mundi Animam, ipsumque Mundum Deum esse; cujus tamen Providentia ultra Lunam non se extendat. Atque hæc ex Aristotelis Metaphysicis potiora.

ETHICA, POLITICA, & ŒCONOMICA, quæ, ut supra dictum est, Practicam Philosophiæ partem constituunt, laudabiliora Aristotelis opera sunt, & ab omnibus fere commendata; quorum doctrinam à Præceptore Platone hauserat. Ethicorum libros decem, Nicomachia dictos, sive quod ipsos ad Nicomachum filium Aristoteles scripserit, sive quod à Nicomacho ipso scripti sint, ut Suidæ, & Ciceronis 5. de Fin. sententia est; duos Magnorum Moralium; unum tandem de Virtutibus, Aristoteles reliquit: in quibus Bona omnia in Honesta, Utilia, & Jucunda dividens, atque iterum in Bona Animæ, Corporis, & Externa; docet quæ bona sint appetenda, quid sit Beatitudo, quæ Virtutes exercendæ, &c. Virtutibus, morumque doctrina explicatis, ad Œconomica pergit, asserens, primam Rempublicam, ac societatis initium familiam esse. Hæc enim parva quædam civitas videtur, cum ex Familia Familiæ, ex Familiis viciniæ, ex viciniis Civitas componatur. Imo ne dum Civitati, & Reipublicæ ortus semina familiam tribuere, asserit, verum etiam regni quoddam specimen, optimates, & populum in ipsa cerni, parentes scilicet, liberos, & servos. Tandem à re familiari ad Rempublicam transiens, docet in Politicis qui sint Cives, quæ Civitates, quibus virtutibus Politicos viros ornatos esse deceat; quæ sit optima Respublica, quæ pessima: quæ Democratia, quæ Oligarchia, quæ verò Aristocratia sit; has autem omnes Respublicas vel vi, vel dolo omnes interire. Denique Magistratus, & omnes populi ordines pro Reipublicæ conditione creati, demonstrat.

De Aristotelis Ethica hoc apud omnes in confesso judicium est, hoc opus omnium

omnium esse perfectissimum, & à Platonis Ethica quod ad principia non differre. Differentia sola hæc est, quòd Aristotelis quidem Ethica intra hujus tantum vitæ limites versatur, & homini non nisi civilis vitæ bonum, & felicitatem proponit; secus verò illa Platonis, quæ ultra præsentis vitæ terminos adspiciens, etiam ad futuram vitam mores componit. In prima suæ Ethicæ parte ostendit Aristoteles, in quo virtus privata consistat: in secunda Virtutem Civilem constituit; ubi de Justitia in genere, ejusque speciebus; de jure naturali, ac gentium; ac potissimum de Prudentia, quam virtutum omnium potissimam considerat, verba facit. Solam virtutem hominem felicem reddere haud posse, ipse putat, nisi, quæ corporis sunt, & quæ extrinsecus adveniunt, bona simul habeat. Reliqua apud ipsum videre est, in quibus omnibus Civilis, & Privatæ vitæ specimen exhibetur. Hinc Cic. 5. de Fin. ait: *Omniū fere Civitatum non Græciæ solum, sed etiam barbariæ ab Aristotele mores, instituta, disciplinas, à Theophrasto leges etiam agnoscimus.*

Præclaras ejus quamplurimas ex Laërtio, aliisque Ethicas habemus sententias, quarum præcipuas hic subnectere liceat. Interrogatus quid mendaces lucrarentur? respondit: *Ut cum vera dixerint, non credatur eis.* Cum ei probro daretur, quòd flagitiosum hominem commiserans, ei opem tulisset, inquit: *Non mores miseratus sum, sed hominem.* Discipulis dicere consueverat: *Adspicere quidem à circumfuso aëre lumen accipere, animum verò à disciplinis liberalibus. Studiorum liberalium amaras radices, fructus autem dulces esse,* asserbat. *Tria, dicebat, pueris esse necessaria, Ingenium, Exercitationem, Disciplinam.* Audiens à quodam sibi maledici, respondit: *Ille absentem etiam verberet. Doctos ab indoctis differre,* inquit, *quod viventes à mortuis.* *Eruditionem, dicebat, in prosperis esse ornamentum, in adversis refugium.* Parentes, qui liberos bene erudiendos curassent, longe nobiliores esse iis, qui solùm genuissent: *Hos enim tantum vivendi, illos autem etiam bene, beateque vivendi autores esse.* *Veros amicos esse,* inquit, *animam in pluribus corporibus habitantem.* *Ex Philosophia id lucratus sum, dicebat, ut injussus ea faciam, quæ alii per legum metum faciunt.* Rogatus, quales nos erga amicos esse debeamus; *Quales eos, inquit, erga nos esse optamus.* Refert Phavorinus, eum crebro dicere solitum: *O Amici, Amicus nemo.* *Virtutem optimum ad senectutem viaticum, dixit, vitæque finem ex virtute vivere.* Plura vide apud Laërt. aliosque.

Mathematicos etiam scripsit libros, & Philologicos, ex quibus laudabiles certe sunt Rhetoricæ, & Poëticæ Institutiones. Scripsit etiam Problematum, Mirabilium, & adversus Philosophos libros, quorum Elenchum omnium, præter Epistolas, Laërtius habet, usque ad 400. numerans, sive, ut aliis placeat, 513. Qui omnes ad nos non pervenerunt, multis jam perditis, & ex iis, qui exstant, multi vel corrupti, vel exesi habentur. Deperditos, & superstites Aristotelis libros, & eorum Interpretes, atque Commentatores ultra quinquaginta numeratos, ex instituto recenset Patritius Discussion. Peripat. t. 1. l. 10. 11. atque alii.

His de Aristotelis doctrina, scriptisque notatis, redeamus ad ipsius vitam, ac de ejus ab Athenis in Chalcida discessu, morte, uxore, liberis, & testamento aliqua subnectamus. Tredecim annis Aristoteles Philosophiam Athenis docuit, ubi maxima semper, Alexandro vivente, autoritate fuit, itaut nemo illi infensus esse auderet. Alexandro tamen vix mortuo, multi ob magnam ipsius eruditionem ex invidia ei infensi in ejus vitam inimico animo conspirabant. Qua re ab eo cognita, Athenis clam relictis, in Chalcida secessit, impietatem caussantibus inimicis; ibique vitæ reliquum consumpsit, amicis red-

ditus,

ditus, quibus fugæ causam exquirentibus respondit, se hoc fecisse, *Ne Athenienses bis peccarent in Philosophum*, Socratis mortem, suumque vitæ periculum innuens. Hic Aristotelis ex urbe Athenarum discessus ad 2. Olymp. 114. à Dionys. Halicarnass. refertur. In Chalcide igitur annos natus fere 62. ægro, affectoque corpore vivens, à Sectatoribus ad eum visendum venientibus rogatus, ut Scholæ successorem sibi deligeret, Theophrastum delegit, brevique dein tempore è vivis sublatus est anno 3. Olymp. 114. ætatis vero 63. sive ex infirmitate stomachi, nimio studio, vigiliisque fere perennibus contracta, sicut Laërtius, Apollodorus, Dionysius Halicarnassæus, & Censorinus affirmant; sive quòd aconitum biberit, ad id damnatus ab Atheniensibus, ut Socrates, vel ut eorum effugeret iudicium, ut Strabo, Hesychnus illustris, & Suidas referunt. Vulgaris fabula est (ipsam tamen amplectuntur, mortisque causam volunt Justin. Mart. Parænet. p. 34. Greg. Nazianz. Stelieut. 1. p. 228. Cæll. Rhodig. Ant. lect. 19. 8. & Etymologus Græcus v. *Εὐριπ.* atque alii) propositam ei fuisse quæstionem de Euripi (qui ex Strabone l. 1. p. 55. & 4. p. 403. pelagi in terram recedentis portio est) fluxu, & refluxu; quam cum solvere non posset, præ dolore, & pudore mortuus sit; sive, ut alii malunt, quod in littore confidens, & fluxum, refluxumque illum capere nequies, sese in Euripum præcipitem dederit dicens: *Quoniam Euripum Aristoteles capere non potuit, Aristotelem Euripus jam capiat.* Stagiritani Aristotelis cadaver inde Stagiram traduxere, & altare in sepulcro construxerunt, Aristotelem exinde locum illum appellantes.

Prima Aristotelis Uxor Pythais, secunda Herpylis, quæ ei superstes fuit. Ex hac filium Nicomachum suscepit, & filiam Pythaida. Aristotelis discipuli, & familiares pene innumeri, & fama illustres, de quibus librum integrum Nicanor Alexandrinus confecit. Obrectatores item habuit non paucos. Testamentum vide apud Laërt. 5. 11. atque alios in ejus vita. Sed antequam ad alios transeam, quid de tanto viro celebriores viri senserint, liceat hic pro Coronide adnotare.

Et primo qualis Aristotelis doctrinæ fortuna fuerit, paucis hic referam. Aristotelis scripta Theophrastus ab ipso Præceptore accepit; quæ moriens Theophrastus Neleo amico, & discipulo suo tradidit. Hujus hæredes, ne à Pergami Rege, undique tunc libros ad Bibliothecam efformandam colligente, raperentur, scripta in crypta quadam absconderunt. Inde extracta, quod ad magnam tamen partem corrupta, Apelliconi, diviti Atheniensi vendita sunt; à quo Sylla Romam abduxit. Deinde ad Tyrannionem Grammaticum pervenerunt; à cujus hæredibus Andronicus Rhodius Philosophus, tempore Cic. vivens, scripta emit, quæ, ut potuit, instauravit, & Romæ publici juris fecit. Sectatores Aristoteles omni fere ævo quamplurimos habuit. Primus Peripateticam Philosophiam, Romæ ab Imperatoribus Marco Aurelio, & Lucio Vero fundatam, professus est Alexander Aphrodisiensis, de quo infra. Primi Catholicæ Ecclesiæ Doctores Aristotelis doctrinam damnarunt. Pro ipsa deinde fuerunt Anatolius, Laodicensis Episcopus, Didymus Alexandrinus, Divi Hieronymus, & Augustinus, atque alii. Boëthius Andronici discipulus, genere Sidonius, primus in Occidente Aristotelem latine reddidit, & notum fecit seculo VI. Sed usque ad finem VIII. solus Peripateticus recensetur Divus Johannes Damascenus Undecimo tamen seculo Aristotelis doctrina per Græcos re floruit, quæ jam in Africa inclaruerat per Alfabarium, Algazelum, Avicennam, Abenroëm, atque alios, qui in Hispaniam, ipsorum ditionis factam, Aristotelis opera cum suis Commentariis adduxerunt: atque inde Hispani in Galliam. Primum quidem Lutetiæ Parisiorum Universitas ipsam excepit. Paulo tamen post Amau-

ri particulares quasdam opiniones ex Aristotelis principiis propugnans, hæreticus declaratus, & damnatus est à Concilio in eadem Urbe habito an. 1210. Aristotelis libri cremati; ejusque doctrina sub anathematis pœna prohibita. Gregorius IX. ejus Physicam damnavit; ac duo Parisienses Doctores, quòd Aristotelici essent, hæreseos accusati sunt. Deinde Alexander de Ales, Albertus Magnus, & Divus Thomas Aquinas, Aristotelis doctrinam instaurarunt, Nicolai V. studio, ut ajunt, nova ejus operum traductione, & editione facta an. 1447. prius enim semper Arabum textus in Scholis legebatur, unde tot barbaræ voces promanarunt. Seculo autem 14. ingens orta est contentio inter Nominales, & Reales, Thomistas, & Scotistas, itaut Sectis his addicti quamplurima ederent contentionum volumina, quæ Patricius ad duodecimmillia numerat. Varia deinde sub aliis Pontificibus Aristotelis doctrinæ fortuna fuit, præcipue in dicta Parisiensi Universitate, ubi tandem ex Supremi ejusdem Urbis Magistratus sanctione an. 1624. & 1629. facta, jam exponitur, sicut & in omnibus fere Europæ civitatibus. Vide Joh. de Launoi de Aristotelis Fortuna Tractatum, Patricii Discussiones Peripateticas, & P. Rapin Comparationem Platonis, & Aristotelis.

Aristotelem Græci Interpretes ob verborum nimiam obscuritatem *Σφίγγα* *Sphingem* nominarunt. Decreta sua aliter domi tradidit, aliter foras edidit: hinc Alexandro Magno, ipsum acriter increpanti, quòd eas disciplinas, quibus ipse reliquis anteire cupiebat, divulgasset, respondit, se quidem edidisse *Ἀπομυκτήσει*, sed iis solum, qui ipsa à se audierint, cognoscibilia esse; atque ita edita, ac si edita non essent, ut refert Plutarchus in Alexandro, & Gellius l. 20. c. 1. Unde & Themistius ait; *Furori simile esse, si quis speret, se ex Aristotelis scriptis sententiam ejus penitus assequuturum.* Prima Aristotelis laus est, quod non usus sit Philosophia Mythica, seu Fabulosa, ut veteres Poëtæ: non Symbolica, ut Pythagoras, & sæpe etiam Plato; sed aperta, ut quæ proprietate gaudeat verborum, ut Simplicius adnotavit. Altera, quod clariori methodo, quàm cæteri, utatur, ut qui accuratius definiat, ac dividat, meliorique omnia ordine pertractet. Luculentam ei laudem plures laudati viri contexerunt. Cic. lib. 1. Tusc. Aristotelem virum summo ingenio, scientiæ copia, ac diligentia (Platone excepto) omnibus præstantem appellavit. Et 5. de Fin. eum (Platonem semper excipiens) Philosophorum Principem dixit. Et idem ibidem ait, sicut & Plinius, eum summum in omni scientia virum esse. Quintilianus l. 10. de Aristotele hæc ait: *Quid Aristotelem? Quem dubito scientia verborum, an scriptorum copia, an eloquendi suavitate, an inventionum acumine, an varietate operum, clariorem putem.* Macrobius quoque non veritus est dicere, nihil tantum virum ignorare potuisse. Et Divus Hieron. ipsum vocat *Finem humani intellectus.* Vide & alia ejus elogia apud Plin. Ælian. Lætant. Augustin. Joh. Lud. Viv. & alios. Tandem ex Aristotelis Interpretibus maxime omnium legendus est Alexander Aphrodisiensis, qui antiquissimus ipsius interpres fuit, quo non alius Aristotelem vel melius intellexit, vel studiosius defendit; vixit enim temporibus Severi Imperatoris, & filii ejus Antonini, qui que Aristotelis sententiam maxime sequitur, optimeque defendit, unde non immerito inter Græcos *Ἐρμηνεύς*, Interpres, ut inter Arabas Abenroës, Commentator dictus est; *homo tamen*, ut ait Lud. Viv. de Discipl. l. 5. p. 296. *qui in Aristotele enarrando nihil minus explicat, quàm eum ipsum, quem susceperat declarandum.* Vide cit. Viv. ibi, & seq. ubi de hujus Commentatoris manifesta inscitia plura habet. Celebres inter ejus Commentatores fuere etiam Themistius, Simplicius, Proclus, Olympiodorus, Ammonius, & Philoponus. Sed his de Aristotele adnotatis, ad ejus successorem gradum facio.

THEO.

THEOPHRASTUS

Aristotelis successor, Ereffius dictus ab Ereffo maritima Lesbi urbe, in qua natus est ex patre Melanta, ut ex Apollodoro, vel Leone, ut ex aliis, vitæ genere fullone. Hic primùm in patria Leucippum civem suum audivit, inde Platonem, postremo Aristotelem; à quo, cum prius Tyrtamus vocaretur, ob divinam facundiam Theophrasti nomen accepit, qua condiscipulos omnes, teste Cic. Plin. Laërt. & Strabone anteivit. Fuit hic vir summæ prudentiæ, studiique singularis, beneficus, & maxime affabilis, unde Atheniensibus carissimus fuit, itaut ab Agnonide impietatis accusatus, parum abfuerit, quin in actorem ipsum causa retorqueretur; imo & ejus funus universus Atheniensium populus pedibus est secutus. Patriam à tyrannis oppressam bis libera vit. Cic. l. 5. de Fin. quæ Theophrastus de stirpium natura, omniumque fere rerum, quæ è terra gignerentur, causis, atque rationibus; ejus quoque librum de Beata Vita, & quæ de legibus tradidit, commendat; ubi, & alibi quoque ipsius elogia habet. Ad ipsum audiendum discipuli etiam doctissimi ad duo millia accurrebant. Omnino igitur hic Præceptoris suo jungendus partim ob ea, de quibus Aristoteles non scripsit, partim ob ea, de quibus Theophrastus melius scripsit; in nonnullis enim ab Aristotele dissensit. Quamplurima conscripsit opera, quorum meminit Laërt. in ejus Vita. Deum alibi quidem Cælum, alibi vero Spiritum esse existimat, referente Clem. Alex. in Protrept. Sentum autem fidei initium statuit. Inter ejus Apophthegmata hæc præcipua. Juveni in convivio tacenti ait: *Si quidem indoctus es, prudenter facis, se doctus, imprudenter. Demosthenem, dixit, dignum esse Atheniensium Civitate; Demadem verò majorem, quam ut illa caperet civitas. Verere te ipsum, & non erubescas apud alium. Adolescentulo erubescenti dixit: Bono esto animo, virtutis enim iste est color. Amorem, ait, esse animæ affectum ociosæ. Mulierem pulcre ornata neque videre alios, nec ab aliis videri debere; utrumque enim ad res inhonestas esse incitamento.* Dicere solebat: *Nos, cum vivere incipimus, mori.* Reliqua vide apud Laërt. Plut. Stob. atque alios. Obiit tandem senex ætatis anno 85. exhaustis, ut Suidas ait, scribendi assiduitate spiritibus. Celebriores ejus discipuli fuere Demetrius Phalereus, Nicomachus Aristotelis filius ipsi carissimus, Erasistratus Medicus, Menander Comicus, &

STRATO

Lampfacenus Arcesilai, sive Arcesii filius Theophrasto præceptoris suo in Scholæ regimine successit, vir eloquentissimus, maximæ dignitatis, & Ptolemæi Philadelphii præceptor. Physicus iccirco appellatus, quòd Physicam Philosophiæ partem præ cæteris diligentissime coluit, in qua multa innovavit, non à Platone tantum, sed etiam à Præceptore suo dissentiens. Hinc Cic. l. Acad. Qu. *Nam Strato, quamquam fuit acuti ingenio, tamen ab ea disciplina omnino semovendus est: qui cum maxime necessariam partem Philosophiæ, quæ posita est in virtute, & moribus, reliquisset, totumque se ad investigationem naturæ contulisset; in ea ipsa plurimum discedit à suis.* Idem Cic. de Nat. D. l. 13. ait, Stratonem, omnem vim divinam in natura sitam esse, putasse. Scholæ præfuit anno 3. Olymp. 123. ut Apollod. in Chron. refert, quam rexit an. 8. Vid. Suid. in Strat. & Laërt. qui cuncta ejus opera enumerat. Stratoni successit

L Y C O N

TRoadensis ejus discipulus, Astyanactis filius, vir eloquens, educandis, instituendisque pueris, ut Laërt. refert, maxime idoneus; agebat enim: *Ut equos calcare æque ac fræno, ita pueros quoque pudore, & laude regendos.* Clem. Alex. Strom. 2. p. 416. refert, Lyconem dixisse, verum hominis finem esse animæ lætitiâ. Eo enim in loco pro *Λύκος Λύκων* legendum est. Hic à nonnullis ob summam in dicendo suavitatem, literam & nomini suo addentibus, Glycon est appellatus, referente Plutarcho. Omnia corporis exercitia libentissime obibat, pila ludens, & athletico certamine, in quo corporis agilitate pollebat, palæstricum olens oleum, se exercens. Consilio in rebus dubiis sæpe Atheniensibus profuit. Corporis cultu mundissimus fuit, toga usus ad excessum usque, ut Hermippus ait, delicata, & pretiosa. Vid. etiam Athen. 1. 12. p. 546. qui multa habet de ejus luxu. Podagra affectus obiit annos natus 74. Scholæ præfuit an. 42. ipsi à Stratone ex testamento præfectus Olymp. 127. Ejus successor fuit

A R I S T O

CHius, sive Cejus, ex insula enim Ceo fuit, quæ celebris est ea lege, quæ 60. annis majores vita exire coguntur, ut reliquis victus sufficiat. Cic. hunc concinnum vocat, & elegantem. Scripsit de Nitro tractatum, à Strabone allegatum (nisi hoc opus Aristonis Alexandrini sit junioris Peripatetici, quod patria, & scriptionis argumentum verosimile reddunt) atque alios, quos refert Laërtius. Hujus successor.

C R I T O L A U S

EX Phaselide, Lyciæ urbe clarissima, si Plutarcho credimus, ortus est, qui præceptori suo Aristoni in Schola successit. Atheniensium nomine una cum Carneade, & Diogene, ut supra quoque dictum, Romæ legationem obiit anno 2. Olymp. 140. seu U. C. 534. Scripsit contra Rhetores, quos *ὀνοματομαχῶς*, quod scilicet nominibus, sive vocibus tantum contenderent; eorumque munus non artem, sed malum artificium appellans, ut habemus ex Sext. Emp. advers. Mathem. 1. 2. & Clem. Alex. Strom. 2. Summum bonum dixit esse perfectionem vitæ recte fluentis (perfectionem à majoribus traditam intelligens; Clem. enim Alexandr. 1. cit. *προγονικῶς τελειότητα* habet) secundum naturam. Animi bona supra bona corporis, & externa maximi æstimanda asserebat. De Mundi æternitate quid senserit, legendus Philo 1. de Mundi Incorrumpibilitate. Tandem Peripateticorum ultimus

D I O D O R U S

CRitolai discipulus, & successor, ut ait Clem. Alex. 1. Str. ubi hominis finem statuisse ipse dicitur, citra ullam molestiam, & honeste vivere. Hujus mentio est apud Cic. *Quandiu vixerit, & docuerit, quisque ejus fuerit successor, incertum est; in hoc enim Peripateticorum successio dicitur terminasse.*

CAPUT IX.

De Philosophis Cynicis.

AB Academicis, & Peripateticis veniendum nunc ad alios Socratis discipulos, qui & ipsi Sectarum auctores fuere. Et primo ad Cynicos, quorum
Caput

ANTISTHENES

ATheniensis, Antisthene patre Atheniensi, & matre Phygia ortus. Gorgiam oratorem primum audivit, unde & in Dialogis oratorium exprimit dicendi genus; deinde Socrati se addixit, à quo tolerantiam, & animi, pacatis passionibus, tranquillitatem didicit. Hinc Dialectica, Physica, omnibusque liberalibus disciplinis repudiatis, morali tantum operam, & studium omne impendens, atque hominis finem secundum virtutem vivere statuens, *Cynosarges* Gymnasium non procul à portis Civitatis delegit, ibique Cynicam Sectam primum instituit, unde & Cynicorum Pater, atque *Ἀπλοκύνων*, *Genuinus canis*, vocatus est. Nulli dubium, quin Cynica hæc Secta *ἀπὸ τοῦ κυνός* à *Cane* dicta sit: cur autem sic dicta in varias autores abiire sententias. Cic. communem opinionem secutus, eam à canina impudentia sic dictam putat. r. de Off. dum ait: *Cynicorum natio tota ejicienda est. Est enim inimica verecundiæ, sine qua nihil rectum esse potest, nihil honestum.* Hunc sequitur S. Aug. lib. de Nupt. & Concupiscent. c. 22. Empir. de Pyrrhon. l. 1. c. 14. inde dictos censet, quod canum instar tuerentur bonos, malos adlatrarent, & invaderent. Id vero ex hoc originem duxisse videtur, quod interrogatus Diogenes Cynicus ab Alex. Magno cur canis vocaretur, respondit: *Quia eis, qui dant, blandior, in eos, qui non dant, adlatro, malos verò mordeo.* Alii denique cum Hesychio Milesio, & Laërtio, & quidem rectius, Cynicam Sectam dictam volunt ab eo, quod Antisthenes ejus sectæ princeps in *Cynosarge*, quod tertium fuit Athenarum Gymnasium, doceret. Hæc autem de *Cynosarge*, ejusque nominis origine scripta reliquerunt antiqui. Hesychius sic ait: *Cynosarges, locus sacer, appellatus sic ob hanc causam. Ajunt, Diomo sacra Herculi faciente, canem victimæ femur abripuisse, ac aliis insequentibus profugisse. Locus autem ita dictus ab albore, vel celeritate canis.* Et Eustath. ad Iliad. 2. *Cynosarges locus erat ita dictus à cane albo, victimæ parte ablata, illuc excurrente.* In hoc igitur omnes fere conveniunt, *Cynosarges ἀπὸ τοῦ κυνός, καὶ ἀργῆ*, à cane albo, vel celere dictum esse. De hoc ita Liv. l. 31. *Sed & Cynosarges, & quicquid sancti, amenive circa urbem erat, incensum est à Philippo Macedonum Rege, Demetrii filio, dirutaque non tecta solum, sed & sepulcra.* Plura vide apud Meursium Athen. Attic. l. 2. c. 2. & 3.

Antisthenes primus, abjecta tunica, duplicato pallio usus est, & baculo, ac pera armatus incedebat. Hinc factum, ut Sectæ Cynicæ insignia Pallium, Baculus, & Pera essent. Inter Cynicorum, & Stoicorum sectam magna fuit sententiarum concordia; victus enim utrisque simplex, facile parabilis, & qui na turæ necessitatem non excederet: vestis sordida, divitiarum, gloriæ, & nobilitatis despectus; itaut ipsorum multi solis uterentur herbis pro cibo, frigida ve rò pro potu, Socratis dictis utentes: *Deorum proprium est nulla re indigere, eorum vero, qui similes illis essent, egere quam minimis.* Hinc Seneca de Brevic. Vit.

Vit. c. 14. *Homini naturam Stoicos vincere, Cynicos excedere.* Et Laërt. in Vita Menedemi Cynismum vocat *Συμτρονον ἐν' ἀγέρτῳ ὁδῶν*, *Brevem, & concisam ad virtutem viam.* Legatur Arrianus de Cynismo l. 6. c. 22. Epist. l. 3. Dissert. 23. Suidas in Cynismo, Salmaf. in Tertull. de Pallio p. 386. & seq. & Lips. in Manuduct. ad Stoicam Philosophiam.

Sed ut ad Antisthenem redeam, præcipua ejus placita, & apophthegmata hic referam. *Virtutem solam, dicebat, sufficere ad felicitatem; ac nobiles eos tantum esse, qui virtutem colant: Sapientem solum nosse quid amabile sit; eumque Remp. non juxta leges receptas, sed ut virtus præscripserit, recturum; ac sobolis procreandæ causa pulcræ daturum operam feminae: sapienti novum videri nihil: Amicos esse, inter quos virtus conjungat amorem. Bona esse ea sola, quæ honesta, mala vero, quæ inhonesta: Voluptatem pro summo malo se habere, ac proinde, Gellio referente, se malle furere, quàm voluptati litare: Inter virtutem, & vitium medium non dari: Virtutem disciplina acquiri posse, amitti non posse: Sermonem esse, qui quicquid sit, aut fuerit, exprimit. Interroganti, qualis ducenda sit uxor? respondit: Formosam ducens habebis *κοινῶν*, communem, deformem vero, habebis *Ποινῶν*, pœnam. Platonem de se male loqui audiens, dixit: Regium est male audire, cùm benefeceris. Cum aliquando à malis laudaretur, inquit: Misere metuo, ne mali quippiam fecerim. Rogatus, quidnam à Philosophia lucratus esset? respondit: Mecum alloqui posse. Interrogatus, cur cum impiis versaretur? respondit: Medici inter ægrotos versantur, neque tamen febri-citant. In corvos, dicebat, se incidere malle, quàm in adulatores; illi enim mortuos, hi vivos etiam dilaniant. Nil homini magis exoptandum, quàm mors beata. Immortales esse cupientes, pie, & recte vivere oportere. Ea comparanda viatica esse, quæ cum naufragis etiam possint enatare. Remp. malis expurgandam hominibus, ut triticum lolio, militia inutili milite purgatur: Neque Symposium sine congerronibus, neque opes sine virtute jucundas esse. Reliquas ejus morales sententias videre est apud Laërt. Plut. Stob. atque alios. Plura scripsit, quæ ad decem Tomos Laërtius numerat. Tandem magnus hic Philosophus, qui Diogeni tranquillitatis, Crati continentia, & Zenoni tolerantia dux, & auctor fuit, mortuus est; eique successit*

D I O G E N E S

SInope, Ponti Civitate, ortus ex patre Icesio trapezita, ut ex Laërt. sive Iceta, ut ex Suida, an. 3. Olymp. 81. E patria una cum patre pulsus ob æs ab ipsis adulteratum, Athenas concessit, ubi Antisthenem audivit; qui licet sæpe ipsum è schola repelleret, ejus tamen perseverantia victus est: illo namque aliquando baculum intentante, subjecto capite inquit: *Cæde; non enim ita durum baculum reperies, qui me abs te, quandiu aliquid dixeris, arcere poterit.* Hinc ejus auditor, & semper in carissimis habitus, quia inops, & ex patria profugus, se ad simplicem victum contulit, pallioque primus omnium, teste Laërtio, usus duplicato, quo dormiens se obvolueret; peramque tulit, in qua cibos ferebat, omnique ad omnia utebatur loco & prandiens, & dormiens, & loquens. Quare dicere solebat, Jovis porticum, & Pompæum, publica Athenarum loca, digito ostendens, Athenienses sibi hæc condidisse palatia, in quibus habitaret. Baculo utebatur primùm cum infirmus esset, deinde solum iter agens. Cùm ad quemdam scripsisset, ut sibi cellulam pararet, & ille tardius exequeretur, dolium, quod in Metroo erat, pro domo habuit, ut ipse in Epist. testatur; quod dolium cùm quidam juvenis perforasset, Athenienses, qui Diogenem magni semper faciebant, juvenem punjentes, novum ipsi dolium dona-

donavere. Ut corpus ad tolerantiam adfuetum redderet, nudis pedibus per nives ambulabat, nive obductas statuas amplectebatur, & æstate fervente in arena seolvebat. Diogenem, victum mendicantem, homini, à quo stipem petebat, dixisse, refert Laërtius: *Si aliis dedisti, da & mihi; si nemini ante me, initium à me facito*. Statuam aliquando compellans, ut daret, interrogatus, cur id faceret? respondit: *Ut me repulsæ assuefaciam*. Minam à prodigo cum petiisset, atque ille interrogaret, cur obolum ab aliis, à se minam exigeret? respondit: *Ab aliis iterum me spero accepturum, à te autem an postbac accipere queam iterum, in Deorum positum genibus est*. Cereri, & Veneri palam dare operam non sibi turpe ducebat: hinc publice, multisque intuentibus ne dum cibum sumebat, sed & sua venere utebatur.

In Æginæ itinere jam senex à piratis captus, & Xeniadæ venditus, ab emtore, ipsum Corinthum abducente, interrogatus, quam artem magis calleret? respondit: *Hominibus liberis imperare*. Quod responsum demiratus Xeniaades, ipsum manumisit, filiosque suos ei tradens, inquit: *Accipe liberos meos, quibus imperes*. Rem etiam familiarem sibi administrandam demandavit, quam ita curavit, ut fateretur Xeniaades, bonum genium domum suam ingressum esse. Xeniaadæ emtori suo eum dixisse, ferunt: *Mirari se quidem, quòd cum ollam, atque operculum non sine tactu, ac tinnitu emamus, in solo homine emendo ad spectu contenti sumus*. In Xeniaadæ filiis optime juxta suam Moralem instituentis reliquum vitæ tempus impendisse, refert Eubulus in Auctione Diogenis; apud quem senio confectus, ac vita functus an. r. Olymp. 114. ætatis suæ 90. à Xeniaadæ filiis honorifice sepultus est; nam super ejus tumulum columnam erigentes, canem desuper ex lapide Pario sculpservnt. Ejus dein cives æreis statuis ipsum honorarunt.

Magno semper apud homines in honore fuit, potissimum apud Alex. M. qui ad eum apricantem, & solis calore gaudentem, veniens, ipsum salutavit, & ut quid sibi vellet, peteret, monuit; cui ille respondit: *ἀποσκόπισόν μου, nolē mibi umbram facere*. Cumque ille diceret: *Alexander ego sum ille Magnus; Ego vero sum canis*, ipse respondit. Hinc stupens Alexander, ejusque animi magnitudinem miratus, dixisse fertur à Cic. 5. Tusc. aliisque: *Vellem Diogenes esse, nisi essem Alexander*; quasi vero ipsi non liceret, ut Plut. illi objicit, animo esse Diogenem, fortuna vero Alexandrum. In dolio etiam eum dormientem cum aliquando Alexander vidisset, exclamavit: *O dolium mentis bonæ plenissimum!* Et Seneca de Animæ Tranquillit. c. 8. de ejusdem felicitate hæc habet: *Si quis de felicitate Diogenis dubitat, dubitare idem potest de Deorum immortalium statu, an parum beate degant, quòd illis non prædia, non horti sint, &c.* Diogenem igitur, quem concives sui ridebant, mirabatur nimis Alex. M. miraturque etiam Basilus M. lib. de legendis gentilium libris.

Quod ad ejus doctrinam, hæc potissimum sunt opiniones: *Exercitationem duplicem esse, dicebat, alteram mentis, corporis alteram; alteram autem altera carere haud posse, quum bonus habitus, atque vires confirmatæ in corpore æque, ac animo sint necessariæ*: unde & virtutem exercitio parari, & nihil in vita sine exercitatione perfici posse, dicebat. Plus naturæ, quam legi tribuens, Libertatem rebus omnibus præferebat. Hoc argumento, omnia Sapientum esse, evincebat. *Omnia Deorum sunt: Sapientibus amici sunt Dii: amicorum vero communia sunt omnia: omnia ergo sunt Sapientum*. *Remp. sine lege ordinari non posse. Nobilitatem, gloriam, & divitias contemnenda omnia. Conjugium rem vanam esse; sed mulieres, ac liberos communes esse oportere. Bonos viros imagines Deorum esse.*

Plurima ejus traduntur Apophthegmata à Laërt. Plut. Stob. aliisque, quorum

selectiora sunt: Calcans aliquando Platonis stratum, sive, ut aliis placet, vestem, dixisse fertur: *Calco Platonis fastum*; illumque respondisse: *Sed fastu alio, Diogenes*. Acer enim nimis erat, teste Laërtio, in ridendis, despicientisque aliis. Cum vidisset aliquando Magistratus, qui ἱερομνήμονες dicebantur, quemdam phialam ex ærario furatum adducentes, dixit: *Magni fures parvum ducunt*. Rogatus à quodam, quonam tempore ducenda sit uxor? respondit: *Juvenibus non dum, senibus vero numquam*. Dicebat quoque: *Manus ad amicos non complicatis digitis extendi debere*. Inductus in domum magnifice instructam, atque exspuere prohibitus, in faciem prohibentis conspuit, dicens, se locum magis scœdum, in quem conspueretur, non invenisse. Cum aliquando clamasset: *Heus homines*, & plures accurrissent, baculo illos abegit dicens: *Homines, non purgamenta vocavi*. Et interdiu lucernam accendens, interrogatus, quid hoc sibi vellet? ait: *Hominem quæro*. Cùm vidisset puerum cava manu aquam bibere, cotylam abiecit, inquires: *Puer frugalitate me superavit*. Projecit etiam catinum, quum alterum puerum vidisset, vasculo fracto, concavo pane jusculi lenticulam excipere. Projectis à quodam ei ossibus, ut cani, ea ille ut canis quidem sustulit, sed ut canis, pede sublato eum perminxit. Oratores, & omnes gloriæ studiosos, *Ter homines*, hoc est, *Ter infelices* appellabat. Prodigum in diversorio olivas comedentem videns, inquit: *Si ita prandisses, non, ut nunc facis, cœnares*. Interrogatus, quid in vita miserrimum? respondit: *Senex egenus*. Roganti cuidam, quis belluæ morsus magis noxius? ait: *Ex feris quidem morsus obtrechtoris, ex cicuribus adulatoris*. Audiens, Didymonem mœchum comprehensum esse, ait: *Dignus est ex ipso nomine suspendi; ἐκ τῶν διδύμων* scilicet, qui Latinis dicuntur testiculi. Feminas videns in olivæ arbore suspendio enecatas, inquit: *O utinam omnes arbores fructus hujusmodi tulissent*. Adolescentem rubescentem videns, inquit: *Confide, fili, est enim iste virtutis color*: Theophrasto etiam hoc dictum tribuitur, ut supra in ejus vita. Dicenti, malum esse vivere, respondit: *Non vivere malum est, sed male vivere*. Interrogatus, quod vinum suavissimum? dixit: *Quod alterius bibitur impensa*. Monetæ falsitatem exprobranti ait: *Tempus omnino fuit, quo tui similis eram, mei autem tu similis evades nunquam*. Myndi amplissimas videns portas, inquit: *Myndii, portas claudite, ne urbs vestra egrediatur*. Scorti filium in turbam lapides mittentem videns, ait: *Cave, patrem ne ferias*. Interrogatus quid boni è philosophia tulisset? inquit: *Si non aliud, hoc saltem, ut ad omnem sim paratus fortunam*. Quæ sibi patria? rogatus, ait: *Κοσμοπολίτης, Cosmopolita*, hoc est, *Mundi civis sum*. Sacrificanti, ut liberos sulciperet, dixit: *Ut bonos suscipiatis, non sacrificatis*. Dicenti, se Philosophiæ aptare non posse, ait: *Quid igitur vivis, si, honeste ut vivas, non curas? Avaros hydropicis similes dicebat; ut enim isti aqua, sic & illi argento repleti, ad suam perniciem sitiunt, & bibunt, nec sitire desinunt*. Ut mortuo medicina, dicebat, ita seni admonitio prodest. *Non minus vitium dare indignis, ac dignis non dare*. Quid difficillimum? rogatus: *Nosse seipsum*. Rogatus, quomodo conversandum cum iis, quibus summa potestas est? ait: *Perinde ac cum igne, ita nempe, ut neque accedamus propius, quàm par est, ne accendamus, neque recedamus, ne frigore obrigescamus*. Sicut oculos, & faciem, quæ tenerrimæ corporis partes sunt, hyeme non tegimus, sic etiam nec pedes tegendos, qui duriores sunt, dicebat. Plura lege apud citatos Autores. Scripta ejus enumerat Laërtius, & Sotion. Diogenis discipulus, & successor fuit

M O N I M U S

Syracusanus, ut Socrates testatur, mensarii cujusdam Corinthii famulus, vir quidem eloquens, & doctus, gloriæ, & divitiarum maximus contemptor. Hic ut à domino manumitteretur, vesaniam fingens, omnem mensæ pecuniam abjecit: unde à domino repudiatus ad Diogenem, deinde ad Cratetem Cynicum, aliosque sui ævi Philosophos se contulit. Scripsit ludicra quædam seriis mista, & alia, inter quæ memorantur libri 2. de Appetitionibus, & Protrepticus. Monimi meminit Menander in Hippocomo. Sext. Emp. adv. Mathem. 1. 7. ipsum cum Xeniate Corinthio conjungit, aitque, ipsum omnia putasse *οἴοντιν*, *opinionem*, ac judicandi facultatem sustulisse. Fuere & alii Diogenis discipuli, inter quos

O N E S I C R I T U S

Æginensis, sive, ut Demetrius ait, Astypalensis. Duos hic filios habuit, quorum Antisthenem natu minorem Athenas misit, qui Diogenem audiens, in patriam reverti noluit. Quare pater natu majorem Philiscum ad Antisthenem reducendum misit, qui pariter Diogenis doctrina captus una cum fratre ad patrem redire non curavit. Postremo pater Athenas venit ad filios; sed ipse, non secus ac filii, Diogenis eloquium miratus, ejus auditor factus est, ac inter præcipuos præceptoris discipulos numerari meruit. Hunc Laërtius Xenophontem comparat; ut enim hic Cyri castra secutus, *Cyropædiam* scripsit, sic & ille pugnantem sequens Alexandrum, Alexandri laudes literis tradidit, simili plane dicendi genere usus; cujus operis mentio apud Arrianum quoque est. Commentarium quoque de Rebus Indiæ scripsisse fertur, citatum à veteribus, præcipue à Plin. H. N. 2. 73.

C R A T E S

Thebanus, Ascondi filius, Diogenis (quamvis Hippobotus Brysonis Achæi auditorem faciat) discipulus, floruit circa Olymp. 113. philosophus quidem insignis, gloriæ autem, & pecuniæ contemptor itrenuus fuit. Huic persuasit Diogenes, referente Diocle, ut omne suum peculium projiceret: quod eò constans perfecit, ut propinquos ad se venientes, ut eum à proposito dimoverent, sæpe etiam baculo persecutus sit. Nobili igitur genere ortus cum esset, pingue suum vendidit patrimonium, ex quo omnia collecta talenta civibus divisit dicens: *Crates Cratetem liberat pecuniis, nolens Cratetem haberi ab istis, quæ tenet.* Demetrius tamen Magnesi refert, eum pecuniam omnem apud trapezitam hac conditione deposuisse, ut si quidem filii sui idiotæ fuerint, eis pecuniam restitueret, qua vivere possint; sin contra philosophi evaderent, eam plebi distribueret: nihil enim philosophos egere, putabat. Facie erat deformi, animo vehementissimus, atque inter differendum ridebatur. Feminarum, quæ pudicitiam prostituerunt, acerbissimus erat insectator. Vitam omnem ridendo, & ludendo exegisse dicitur. Ex Philosophiæ studio hæc sibi allata commoda dicebat: *Cbænix lupini, & cura nullius rei.* Ejus quoque fertur & istud: *Amorem sanat fames, & tempus sedat; uti hisce si non possis, utere laqueo.* Tandem ex senectute curvus factus, morti jam proximus, ait:

- - - *Vadis nunc, optime curve,*

Vadis ad Orci ædes longa gibbose senecta.

Quantum sermone, ac philosophicis rationibus valuerit, ostendit Plutarchus in Demetr. ubi ait, ipsum Athenas obsidione liberasse; cujus verba sunt:

Cæterum misso ad ipsum philosopho à populo Cratete, claro viro, & magnæ auctoritatis, partim illius adductus pro Atheniensibus precibus, partim pensitatis illis, quæ Crates de rationibus suis subjiciebat sibi, solvit obsidionem, &c. Stylo plane Platonico Epistolas scripsit, egregiam, teste Laërt. Philosophiam continentem, & Tragoedias, sententiarum gravitate commendatissimas. Filias discipulis locavit, ut ipse ait:

Eis probandas ter decem mittens dies.

Cratetem audivit

M E T R O C L E S

Hipparchiæ, Cratetis uxoris, frater, postquam Theophrastum Peripateticum, & Xenocratem audivit. Pusillo adeo erat animo, ut ex ventris crepitu inter recitandum facto, tali animi pudore, & tristitia affectus sit, ut intra cellam se abdens, mori fame vellet. Quod ut Crates audivit, cellam ingressus non solum verbis ipsum solatus est, quod rem necessariam, & quæ omnibus fieri soleat, fecisset; sed lupinis de industria voratis, ipse etiam pedere cœpit, sicque eum servavit. Cratetis inde disciplinæ se dedit, ex qua Philosophus clarissimus evasit. Libros à se scriptos ipse combussit, teste Hecaton, dicens: *Hæc somniorum sunt imaginacula, quasi nugæ.* Dicitur etiam Theophrasti Magistri sui dictata combussisse. *Divitias*, dicebat, *nocere, nisi quis recte utatur. Res quidem alias pecunia comparari, ut domus, alias verò tempore, & diligentia, ut artes liberales.* Tandem senex obiit laqueo à se suspensus.

H I P P A R C H I A

MAronita, Metroclis soror, Cratetis vero Uxor. Hæc puella pulcra, & honesta cum esset, tanto Cratetis amore accensa est, ut nulla prorsus procorum excellentia, opibus, vel nobilitate ab hoc amore abduci potuerit; sed hæc omnia, dicebat, mihi Crates est: imo & parentibus sæpe minabatur, nisi huic nuberet, seipsam occisuram. Quare cum parentes ejus Cratetem rogassent, ut eam ab hoc proposito averteret, postquam Crates omnia ad persuadendum frustra dixit, omnem Cynicam suam supellectilem ante illius oculos exponens, ait: *Hic sponsus, hæc tua possessio est, ad hæc delibera; non enim nostri consors esse poteris, nisi eadem prorsus studia attigeris.* Quod puella continuo eligere non est verita; unde sumto Cratetis habitu, una cum viro circuibat, & in aperto congregiebatur. Hæc, referente Laërt. Theodorum impium in Lysimachi convivio redarguit, illi hoc sophisma objiciens: *Quod faciens Theodorus injuste facere dici non posset, hoc neque Hipparchia faciens, injuste facere dici posset: sed Theodorus seipsum feriens injuste non facit; ergo Hipparchia Theodorum feriens, injuste non facit.* Cui quidem sophismati ille nihil respondit, sed ejus pallium revolvit, corpusque nudavit. Hanc tamen injuriam non ut mulier terita, & turbata, sed æquo philosophantis animo suscipiens, Theodoro sibi dicenti, quod radios apud telas ipsa reliquisset, respondit: *Equidem, Theodore; non tamen errasse me putem, quæ tempus in telis consumendum Philosophiæ impendi.* Sunt & alia plura hujus philosophantis feminæ dicta, & scripta, in quibus altissimo Philosophiæ stylo, Platonici simillimo, ipsa optime philosophatur; præcipue liber Epistolarum, qui Crateti inscribitur, ac Tragoediæ elegantissimæ. Sequitur alius Cratetis discipulus

M E N I P P U S

PAtria Phœnix, conditione servus, ut refert Achaicus. Serium scripsit nihil. Hermippus eum *Hemerodanistam* vocatum ait, hoc est, *Quotidianum fœneratorem*; nautica potissimum usura delectatum, ex qua plurimam sibi pecuniam comparavit. Hac tamen deinde per insidias privatus, laqueo sibi vitam ademit. Cynicorum tandem ultimus

M E N E D E M U S

Coloti Lampfaceni discipulus fuit. Prodigiosæ superstitionis vir traditur Hippoboto; furia enim habitu sibi assumpto loca omnia circuibat, dicens, se ex inferis speculatorem venisse in eos, qui peccarent, ut illuc rediens, inferis ea, quæ vidisset, nunciaret. Talaris hæc sua vestis erat, puniceo adstricta balteo, pileus Arcadicus, habens intexta duodecim elementa; cothurni Tragicæ, barba prolixa, & virga in manu fraxinea. Atque hæc de Cynicis, quibus Sidonii ævo deficientibus, ut ipse significare videtur hoc versu:

Exclusi prope jam Cynici vix limine restant,
Stoici ex ipsis derivarunt; ad quos gradum facio.

C A P U T X.

De Philosophis Stoicis.

Stoicæ Sectæ originem Cynicæ deberi, ut diximus, apud omnes Scriptores in confesso est. Quamvis autem Stoici cum aliis Sectis convenerint; quod ex eo factum est, quia Zeno hujus Sectæ autor plurimum sectarum philosophos præceptores habuit, ut supra dictum est; cum Cynicis tamen societatem habuerunt, & in dogmatis maxime convenerunt, tunica tantum, & verecundia discrepantes. Unde Satyricus:

Et qui nec Cynicos, nec Stoica dogmata curat,
A Cynicis tunica distantia

Videndum nunc est, quomodo hanc Sectam instituerit ejus caput

Z E N O

EX Mnaseo, sive, ut aliis placet, Demeo patre mercatore natus Cittii, quæ maritima in Cypri insula urbs est, Phœnicibus potissimum habitata, unde & Phœnicus, Pœnus, & Pœnulus, referente Suida in Zen. quibusdam dictus est. Cratetis vero discipulus hoc modo factus dicitur Laërtio in ejus vita. Cum ex Phœnicia purpuram mercatus rediret, ad Piræum naufragium fecit. Quæ jactura occasionem illi fecit, ut Athenas annos natus 17. ut quibusdam traditur, vel 22. ut Persæo, vel 30. ut Laërtio, veniret; sedensque juxta librarium, ibique secundum Xenophontis Commentariorum legens, ejus lectione nimis delectatus à bibliopola peteret, ut ubinam tales viri degerent sibi indicaret. Cumque opportune Crates transfiret, eum Zenoni indicans dixit: *Hunc sequere*. Quare ex eo tunc Cratetis discipulus factus est. Verum quamvis ad philosophandum alioqui aptissimus, verecundior tamen, quàm ut se ad impudentiam Cynicam accommodaret. Audivit quoque Stilponem, & Xenocratem decennio continuo, & Diodorum Cronum, referente Hippoboto, &

Polemonis auditorium frequentavit, ut præter alios testatur Timocrates in Dione. Ajunt etiam, Zenonem, cum ex naufragio Philosophus jam Athenis evaderet, dixisse: *Tunc primum secundis ventis navigavi, cum naufragium feci.* Demetrius tamen Magnesium in Æquivoc. refert, Mnaseum Zenonis patrem, utpote mercatorem, sæpe Athenas adventasse, atque inde plures Socratis libros ad filium portasse; qui Philosophiæ studio accensus Athenas venit, ut Philosophiam disceret.

Timotheus Atheniensis in lib. de Vitis, & Apollonius Tyrius, talem habent de Zenone descriptionem, ut & Laërt. in Vit. Collo fuit oblongo, & in alteram partem inclinatiore; corpore gracili, & procero; cruribus turgidis, imbecillibus, & infirmis; cute atra; unde Chrysippus 5. Proverb. eum dixit *Ἀἰγυπτίον κληματίδα*, *Ægyptium palmitem*: facie gravi, & severa; gestus ei erat tristis, & acer; frontem enim rugare, & ora contrahere consueverat. Severitate autem non obstante, facilem se omnibus præbebat, itaut sæpe Antigonus Rex cum ipso cœnaret, & cum eo ad Aristotelem Musicum iret comissatum. Ejus victus tenuis nimis; pane enim, & melle, & libenter quoque ficibus viridibus, & ad solem exsiccatis vescebatur.

Hinc in Comœd. de Philosophis Philemon.

*Cum pane caricas vorat, & aquam bibit,
Exercet ignotum Philosophiæ genus,
Docet esurire*

Quare in proverbium apud antiquos erat: *Zenone continentior.* Hecaton, & cit. Apollon. Tyr. l. 1. de Zen. referunt, eum Oraculum consuluisse, ut sibi indicaret, *Quo pacto vivere optime posset?* & responsum habuisse: *Si mortuis concolor esset.* Quare magno studio se ad legendos antiquorum libros dedit, ex quorum continua lectione mortuis concolor evasit; ex hac autem lectione multum profecit, erat enim acri ingenio, & sapiens nimis: hinc Carneades adversus eum scripturus cerebrum aliquoties albo elleboro purgavit, ut ait Gellius lib. 17. c. 25. Vestis ei vilis erat, unde de eo dictum:

*Hunc non acris hyems domuit, non frigidus imber,
Non solis radii, non vis deterrima morbi,
Nec quicquid vulgo pretiosum, invictus at unus
Instabat gravibus studiis noctesque, diesque.*

Magno inde semper in honore ob suam sapientiam, morumque probitatem apud Athenienses fuit, adeo, ut Urbis, & mœnium claves apud ipsum deponerent, eique soli publica libertas tutissimè concrederetur. Magni quoque eum faciebant concives ejus tum Cyprii, tum Sidonii, eique post mortem, non secus ac Athenienses fecerunt, statuam ex ære posuerunt, magno sibi ornamento tanti Viri imaginem fore putantes. Antigonus etiam Gonata, Macedoniæ Rex, virtute non minus, quàm autoritate conspicuus Princeps, quoties Athenis erat, illum audire consuevit, literisque rogavit sæpius, ut ad se erudiendum veniret, ut cit. Apoll. Tyr. qui Literas servavit, testatur. Quod cum ipse ob senectutem, octogenarius enim erat, facere non posset, discipulos ei cum literis misit, qui eum erudirent.

Postquam vero Zeno eos omnes Philosophos, quos diximus, audivit ad annos 20. se ad Porticum quandam Athenis celebrem convertit, quæ *Στοὰ Ποικίλη*, *Porticus Varia*, propter varias periti Polygnoti picturas, & *Pisiana* etiam appellabatur. Volens igitur locum illum stabilem, nec ullis ultra seditionibus violabilem facere (ibi enim Athenienses ad 1430. ab Athenarum Tyrannis occisi fuerant) in ea discipulos docere cœpit, qui à Porticu, quæ Græcè dicitur *Στοὰ*, dicti sunt *Στωϊκοί*, *Stoici*, Latine *Porticenses*, vel Por-

Porticuarii (prius enim , ut Epic. in Epist. ait , à Præceptoris nomine Zenonii dicebantur) quo etiam nomine appellabantur Poëtæ , quî in ea morabantur . Qui Stoici Philosophi ad Apostolorum usque tempora durasse creduntur ex eo , quod in Act. Apost. traditur , eos , Divo Paulo , de Resurrectione docenti , restitisse .

Zenonis præcipua dicta , & facta hæc traduntur . Edaci cuidam , nihil obsoniorum sociis inter convivandum relinquenti , appositum ingentem piscem sustulit , quem solus comedere velle videbatur ; illi autem transversim in eum intuenti ait : *Socios semper te tolerare putas , qui meam edacitatem semel tolerare non vales ?* Brevis erat in dicendo , & circumcisus ; hinc cuidam dicenti , breviter esse Philosophorum dicta , respondit : *Equidem ; oportet enim , fieri si posset , breves esse illorum & syllabas .* Cum animadverteret quendam ex discipulis inflatum , ac sui plenum , illum percutiens ait : *Non si magnus fueris , bonus eris , sed si bonus , magnus .* Nihil fastu indecentius esse , dicebat , maxime in juvenibus . Adolescenti loquaci dixit : *Aures tuæ in linguam defluxere .* Similiter & adolescenti inepta multa loquenti ait : *Ideo nos habemus aures duas , os unum , ut plura audiamus , quam loquamur .* Cæteris inter pocula eruditionem ostendantibus , interrogatus cur ipse solus taceret ? respondit : *Nihil magis quàm silentium difficile est .* Unde & dicere solebat : *Melius est pedibus , quàm lingua labi .* Interrogatus quisnam esset amicus , respondit : *Alter ego .* Cuidam unguentis delibuto ait : *Quis mulierem olet ?* Dicebat : *Vive , homo , non solum ut edas , & bibas , sed ut vita ad beatam vitam acquirendam utaris .* Hoc etiam : *non esse quærendum , sintne homines ex magnis civitatibus , sed an magna digni sint civitate .* Reliqua vide apud Laërt. Stob. aliosque . Ajunt , eum jurare solitum per capparim , sicut Socrates per canem . Uxores ipse etiam in Rep. communes statuebat .

Denique postquam Scholæ præfuit , referente Apoll. annis 58. mortuus est annum agens 98. ut ajunt Laërt. & Lucian. Quod autem nonnulli , Persæi autoritate ducti , illum mortuum dicunt an. æt. 72. ex eo falsum evincitur , quòd ipsemet Zeno ad Antigonum scribens octogenarium se esse fatetur . Omnem ætatem morbis expertem duxit . Hæc autem mortis occasio traditur . Cum è schola rediret , offendit in lapidem , digitumque confregit ; unde manu terram feriens illud ex Niobe dixit : *Ἐρχομαι , τί μ' ἀνέειπες ; Venio , cur me vocas ?* Quæ cum dixisset , se jugulando interiit . Sunt qui dicunt , ipsum non sic , sed annis consumptum , alii fame , periisse . Athenienses deinde eum nobili sepultura , ærea statua , & aurea corona honorarunt .

Zenonis discipulos , eorumque scripta enumerat Laërt. in ejus vita . Nos vero potissimos , & in Schola successores breviter infra trademus . Videndum , tamen antea , quæ in genere fuerit

STOICORUM DOCTRINA.

OMnis Stoicorum Philosophia in tres partes dividebatur , in Logicam scilicet , Ethicam , & Physicam . Philosophiam quidam animali assimilabant , cujus ossa , & nervi Logica , caro Ethica , anima Physica sit . Alii eam ovo , alii agro frugifero , alii denique civitati munitæ assimilabant . Stoici in Logica , quam in Rhetoricam , & Dialecticam dividebant , maxime exercebantur : quin dicere solebant , solum Dialecticum esse sapientem . Imo Aristoteles ipse in Sophista ingenue fatetur , Zenonem Dialecticæ fuisse inventorem . Quam Dialecticam ipse similem esse dicebat manui in pugnum contractæ , Rhetoricam vero eide in manui expansæ in palmam : ut in hoc velut sermonis ædificio

ficio Grammatica cædat ligna, & lapides. Logicæ partium definitiones, divisiones, & munera fusius habet Laërt. in Vita Zen. ubi scientiarum etiam omnium, quas ipsi profitebantur, earumque præcipuorum dogmatum rationem habet.

Ethicam Philosophiæ partem dividunt in hæc capita. De Appetitu, de Bono, & Malo, de Passionibus animi, de Virtute, de Fine, de Prima Æstimatione, de Actionibus, de Officiis, de Exhortationibus, & Dehortationibus. Zeno in lib. de Nat. hom. nostræ vitæ finem dixit: *Consentaneè secundum naturam vivere*; hoc est, secundum virtutem, ad eam enim natura nos ducit; nostræ namque naturæ omnes, ut Chrysippus ait, partes sunt naturæ Universi. Quæ definitio conformis videtur definitioni Diogenis, qui ait: *Finis est Rationi rite obtemperare in iis eligendis, quæ secundum naturam sunt*. Et Archedemi: *Nibil officiorum omittendo vivere*. Idem Chrysippus 4. Quæst. Nat. Zeno, & Persæus, peccata omnia paria existimant: Nam si verum, inquit, vero majus non est, nec falsum falso majus erit, ita nec fraus fraude, nec peccatum peccato. Quid vitii, virtutis, & neutrius; quid boni, mali, & neutrius nomine apud Stoicos venerit; & quam optime in moralibus præcipue, & logicis philosophati fuerint, vid. Laërt. ib. ubi totius Stoicæ Philosophiæ epitomen habet, Stob. alique, præcipue vero cit. Stob. in Ecl. Eth. ubi fusius ex Stoicorum sententia de Offic. agit, & de Paradox. Sapientum, ibique omnes Sapientis virtutes, & characteres exponit.

In Physicis hæc potissima Stoicorum dogmata sunt: Differunt Principia, ajunt, & Elementa; illa enim ingenita sunt, & corrumpi non possunt; hæc vero per igneam evaporationem corrumpuntur: illa etiam corporea sunt, & informia, hæc autem formata. Duo sunt rerum Principia, Agens, & Patiens; Patiens est Substantia, sive Materia sine qualitate. Agens autem est Verbum, sive Ratio, Græcis Λόγος, Deus, qui in ipsa est; ipsumque sempiternum per ipsam omnia creare, dicunt. Sic Zeno Cittieus in lib. de Essentia, Cleanthes in lib. de Atomis, Chrysippus, alique.

Apollodorus in Physica Corpus appellat, quod secatur in tria, longitudinem, latitudinem, & altitudinem, atque hoc solidum appellat. Superficiem, dixit corporis finem, sive corpus longitudinem, & latitudinem habens sine altitudine, Linea superficiæ finis est, sive corpus longitudinem habens sine latitudine. Punctum denique lineæ finem, notamque minimam ait. Corpus in infinitum dividi potest, infinitis tamen non constat corporibus. Stob. Ecl. Phys. c. 17. p. 32.

Zeno in lib. de Univ. alique, Deum unum esse dixerunt, eumque Mentem, Fatum, Naturam, & Jovem, multisque aliis nominibus appellari. Hic autem Deus principio substantiam omnem, quæ erat apud se, per aërem in aquam convertit; ut quemadmodum in fœtu semen continetur, ita & in hac omnium rerum semina continerentur. Ex hac autem primum genita dixerunt quatuor Elementa, Aquam, Terram, Aërem, & Ignem. Quæ sententia ex illa Thaletis, & Anaximandri simul diducta videtur; Anaximander enim ex Præceptoris Aqua quatuor dicta Elementa primus confluxit. Elementum vero Stoicum Peripateticis appellant, ex quo primum prodeunt, quæ fiunt, & in quod extremum solvuntur. Elementorum quoque Ignem calidum, Aquam liquidam, Aërem frigidum, Terram aridam esse voluerunt.

Mundus est qualitas universæ substantiæ, sive ut Possidonius in Meteoricis Præceptis ait, qui constat ex Cælo, & Terra, atque ex illorum naturis, sive qui constat ex Diis, & Hominibus, illisque rebus, quæ illorum gratia conditæ sunt; qui regitur, & administratur secundum Mentem, & Providentiam, Men-
te per

te per omnes illius partes pertingente, sicut in nostra anima contingit. Quem Mundum Antipater Tyrius in 8. de Mundo, animatum dixit, & rationale animal, unum tamen esse, finitum, & corruptibilem, globosa figura donatum, ut ad motum aptior sit. Extra Mundum vero circumfusum esse Vacuum immensum, quod sit incorporeum. Id autem incorporeum esse, quod à corporibus contineri queat, non autem contineatur. Porro nihil in Mundo esse vacuum, sed inter se mirabili unitate devinctum esse: quæ unitas cœlestium ad terrestria concordiam, & congruentiam parit. Hic tamen Mundi, & Elementorum generationis modus est.

Quum substantia ex Igne per aërem versa fuerit in humorem, crassior ipsius pars in Terram versa fuit, subtilior in aërem cessit, eadem vero magis magisque extenuata in ignem evasit. Tempus definiunt, esse intervallum mundani motus: Solem esse purissimum ignem, orbicularem, terra majorem: Lunam plus de Terra habere, & lumen à Sole mutuare; deficere vero, cum Soli ex parte, qua Terram respicit, se opposuerit.

Iridem dixere radios ex humidis nubibus reflexos: Coruscationem accensionem nubium à ventis ruptarum, ut ait Zeno in lib. de Univ. Tonitru esse fragorem ex nubium collisione natum. Sic discurras de reliquis Meteoris; quibus omnibus Cartesii sententia uniformis videtur, sicut in omnibus fere physicis dogmatis, & systemate. Putant insuper in hoc Visionem consistere, ut id, quod inter visum, subjectumque lumen est, in coni speciem intendatur, cujus basis prope id, quod cernitur, sit. Porro audire, cum aër, inter loquentem, & audientem medius, verberatur orbiculariter, deinde sic agitatus auribus influit; non secus ac cisternæ aqua à lapide injecto percussa, per orbes agitur.

De Deo denique nedum bene, sed & religiose sentire videntur Stoici, dum ajunt, Deum esse Animal, hoc est, Animal Ens, immortale, rationale, perfectum, ac beatum, à malo omni remotissimum, quod Providentia sua Universum hoc regit, cujus ipse opifex, & omnium pater est: itaut omnium Deorum nomine Deus hic solus veniat, prout varie juxta suas proprietates accipitur. Sic in aëre consideratus Juno dicitur, in Terra Ceres, in Mari Neptunus, in igne Vulcanus &c. Fatum vero, quo omnia fieri Zeno, Chrysippus, aliique dicunt, per eos non est, nisi *Connexa rerum series, sive Ratio, per quam Mundus gubernatur*. Demum præter Deum, Dæmonas quosdam esse volunt, humanarum rerum inspectores, quibus hominum miseratio, & cura demandata sit.

Atque hæc est omnis Stoicorum doctrina compendifacta, quæ ex multis Sectis veluti decerpta videtur ex eo, quia Zeno hujus Sectæ autor plurimum Sectarum Philosophos habuit præceptores, ut supra quoque dictum: semper autem Arcesilao contradixit, nec Peripateticis assentita est. Cum Academicis tamen, & Cynicis omnium maxime in dogmatis conveniebat, ut diximus. Plura qui cupit, adeat Laërt. lib. 6. Epist. Enchir. in Moral. Simplicium in Scholiis; Arrianum in Dissert. ab Epict. collectis; Barlamum Episc. Gyracens. in Physicis; Cleomedem in Meteor. Senec. Plut. Cic. in Paradox. & alibi. Stob. Ecl. Phys. & Ethic. Scoppii Moral. Stoic. ac in primis Lips. Manuductionem ad Stoicam Philosophiam, & Physiologiam Stoicorum.

Zenonem præter alios audivit Persæus Cittieus, Herillus, Aristo Chius, Dionysius, & Athenodorus Solensis, cujus meminit Seneca. Ex his Herillus Carthaginensis hominis finem, & felicitatem statuit solam *Sapientiam*: vixit an. Romæ 475. Olymp. 125. Aristo Chius, cognomento Siren, qui vixit Olymp. 126. circa an. Romæ 478. aliqua Zenonis doctrinæ adjecit, ut alterius Sectæ autor quibusdam videretur. Summum bonum dixit *Indifferentiam* in iis omnibus,

bus, quæ Vitium inter, & Virtutem sunt. Unde ajebat, sapientem similem esse optimo cuique Comædo, qui æque bonus Comædus erit, si servi, quàm si Regis personam repræsentet, modò bene in utrolibet agendo se gerat. Physicam, ac Logicam respuens, solam Moralem amplectebatur; Logicorum ratio- cinia araneorum telis similia dicens, quæ licet mira arte elaboratæ, inutiles ta- men sunt. Magnam in suadendo vim habebat. Scripsit Dialogos de Dogmatis Zenonis; Commentaria de Usu; Epistolas, atque alia. Dionysius Heracleus, cognomento Desertor, Theophanti filius, Heraclidis, Menedemi, Alexini, & tandem Zenonis discipulus fuit, Poëseos amator, & Stoicæ Philosophiæ secta- tor. Hanc deinde respuens, Cyrenaicæ se addixit, ac *Voluptatem* vitæ finem statuens, lupanaria frequentare non est veritus. Gravi oculorum dolore affe- ctus, experientia didicit, dolorem non esse quid indifferens, ut docebat. Octo- genarius cum esset, voluntaria fame mortuus est. Præter Athenodorum Solen- sem fuere ejusdem nominis duo, ambo Tarsenses, & Stoici, quorum alter, qui Cordilion dictus, cum M. Catone vixit, & apud eum mortuus est. Alter Bonavita, à vico quodam, appellatus; Augusti præceptor; qui, ut ait Suidas, cum ipsum ad iram procliviorē videret, hoc ei præcepit: *Cum ira te, Cæsar, ceperit, nihil prius vel dixeris, vel feceris, quàm 24. Græcarum literarum elementa tecum ipse percurreris, ut ita ira illa, quæ momentosa est, parvi tempo- ris interjectu languescat.* Ab Augusto in concessis habuit, ut Tarsus nullum solveret tributum. Plura scripsit, quæ Cæsari dicavit. Zenoni successit

C L E A N T H E S.

PHaniae filius, Assius, quòd Assi Lyciæ urbe ortus fuerit. Hic Cratetem primùm audivit, deinde Zenonem annis 19. Inops erat adeo, ut præcepto- ris dictata testis, boumque ossibus exciperet, omni ad chartas emendas pecu- nia destitutus. Imò, ut interdiu Philosophiæ studiis vacare posset, noctu aquis è puteis hauriendis manus locabat, farinam pinsebat, terramque colebat. Hinc Antigono quærenti cur aquas hauriret? respondit: *Num aquas verò haurio solum? nonne & fodio, & rigo, & omnia facio studio Philosophiæ?* Ex hoc factum, ut ipsum *ορεάνθλιω*, hoc est, *puteos exhaurientem, & Novum Herculem* appella- rent. Ita Laërt. in Vit. & Hesych. Illustr. & Arrianus in Epiet. l. 3. c. 27. qui ait: *Ubi Cleanthes simul & studiis vacans, & aquam hauriens?* Magnus plane vir fuit, ut ex ejus, quæ extant, reliquiis colligere licet; ingenio tamen ob- tuso, & tardissimo, cujus ipse tarditatem labore, studio, & diligentia vince- bat: quo vitæ instituto obtinuit, ut unus ex multis Zenoni succederet.

Vitæ finem, & beatitudinem posuit in *Vivendo naturæ convenienter, & in bene ratiocinando*; quod in iis, quæ sunt secundum naturam eligendis situm esse statuit, ex Clem. Alex. 2. Strom. & l. 2. de Volupt. idem Cleanthes di- cit, Socratem ubique docere, idem esse virum justum, & beatum; eumque execrari, qui primus divisit justum ab utili, ut qui rem fecerit impiam. Quàm bene autem hic de Deo senserit, docet cit. Clem. in Admon. ad Gentes, & 5. Strom. ubi Cleanthis versus citat, quibus non poëticam Theogoniam, sed ve- ram Theologiam ipsum ostendisse fatetur.

Ex ejus Apophthegmatis hæc notatu digniora. Condiscipulis ipsum obtre- ctantibus, & asinum appellantibus respondit: *Se solum ferre Zenonis sarcinam posse.* Iisdem timiditatem sibi exprobrantibus ait: *Hæc vero, ut minus peccem, efficiet. Peripateticis idem accidere, dicebat, quod literis (alii scribunt lyris) quæ cum bene sonant, seipsas tamen non audiunt.* Dicere etiam solebat. *In- doctos à brutis animantibus sola forma differre.* Interroganti, quomodo posset dives

dives evadere? respondit: *Si desideris pauper evadas*. Optimos plures scripsit libros, quos refert Laërt. ib.

Denique annos natus 80. ex Laërt. vel 99. ex Lucian. de Longæv. sic mortuus traditur. Quum illi in gingiva, vel in labiis, ut Lucian. vel sub lingua, ut Stob. refert, ulcus putridum nasceretur, & ex cibi abstinentia, ipsi à medicis indicta, convalesceret, cibum deinde ei ab iisdem, ut vires resumeret, oblatum recusavit, dicens: *An mihi suaderitis, maxima viæ parte superata, ut reverterer, atque de novo iter istud ingrediar?* Magnam igitur vitæ partem se absolvisse dicens, per biduum inde omni cibo abstinens inedia mortuus est. Simplicius in Epiët. c. ult. ait, se egregiam à Sen. Rom. statuam Assi Cleanthi positam vidisse. Multis etiam, præclarisque elogiis à Cic. insignitur, à quo l. 3. de Nat. D. *Pater Stoicorum* dicitur. Et 4. Acad. Qu. *Majorum gentium Stoicus* appellatur. Et Sidon. Carm. 2.

- - - - *arroso quicquid sapit ungue Cleanthes.*

Præter Sphærum Bosphoranum, fuit etiam Cleanthis discipulus

C H R Y S I P P U S

SOlenis, quodd Solis, Ciliciæ urbe, natus sit, quæ & Pompejopolis dicta est; vel Tarsensis, ut Laërtio, & Suidæ dubitatum, quod ex Apollonio, sive Apollonide Tarsensi patre natus, qui Solos deinde sedem transtulit. Vir fuit, ut Ciceronis verbis utar, vaserrimus, & ingenio acri; honorum aspernator maximus, itaut Ptolemæi præceptor esse recusaret, ad quem erudendum Sphærus à Cleanthe missus pro eo est. Paucis contentus, unius vetulæ ministerio utebatur, quæ ipsum ad quingentos versus quotidie scribere testata est. Zenonem, sive, ut Diocli placet, Cleanthem audivit, à quo etiam vivo discessit. Arcesilao etiam, & Lacydæ in Philosophiæ studiis se adjunxit, Academicis sæpe usus argumentis. De se elate nimis sentiebat, dicens, si sciret aliquem se doctiorem, ab eo se Philosophiam audire paratum esse. Corpore erat tenui, & imbecillo, ut ex ejus statua, quæ in Ceramico est, videri potest. Quam statuam in Gymnasio, quod à Ptolemæis nomen habuit, Pausanias Attic. c. 17. positam dicit. In copiosis potationibus mente non movebatur omnino, sed crura tantum agitabat; itaut ejus ancilla diceret, *Chryssippi sola crura inebriari*.

Sapientem dolere, dicebat, *non tamen perturbari; ejus enim mens dolori non cedit*. Audiens, sibi quosdam obtrectare, ait: *Hæc se non curare; ita tamen se gesturum, ut ne fidem inveniant*. Interrogatus cur ad Remp. non accederet? dixit: *Quia qui male eam administraverit, Diis, qui bene, civibus displicebit*. Quæ scripsit volumina omni quidem laude digna septingenta quinque à Laërt. numerantur.

Hoc de Chryssippo autorum judicium est. Sen. de Benef. 1. 3. subtile, dixit, penes Chryssippum est illud acumen, & in imam penetrans veritatem, qui rei agendæ causa loquitur, & non ultra, quam ad intellectum satis est, verbis utitur. Sed ib. c. 4. ait, acumen ejus nimis tenue retundi, & in se sæpe replicari, etiam cum agere aliquid videtur, pungere, non perforare. Cic. l. 1. de Fin. scribit, *Nil esse à Chryssippo prætermisum in Stoicis*. Et Laërt. *Nam nisi fuisset Chryssippus, Porticus non fuisset*.

Tandem cum jam annos 73. vixisset, Olymp. 143. ut refert Apollod. in Chronic. ex spiritus angustiis, sive ex vertigine, ut Hermippus in Odeo ait, à dulcis meri haustu producta, quinta die mortuus est. Alii, quod ex immodico risu, asinum ficus comedentem videns, & ancillæ, ut asino vinum daret, di-

cens, mortuus sit, dicunt, postquam diu in Lyceo docuit.

Præter Zenonem Tarsensem, sive Sidonium, ut alii dicunt, ex Dioscoride patre ortum, Chrysippi in Schola successorem, plurimorum quidem discipulorum magistrum, sed paucorum librorum scriptorem; Chrysippum audivit

D I O G E N E S

S Eleuciæ natus, & Babylonicus dictus ob loci viciniam. Cic. Tusc. Qu. 3. 12. ipsum magnum, & gravem Stoicum appellat. Seneca 3. de Ira 38. ait, ipsum leniter, & sapienter tulisse, quod protervus adolescens ei de ira differenti in faciem conspuerit. Unus fuit ex Legatis, Athenis Romam missis. Cic. de Senect. eum ad longam usque senectam vixisse testatur. Idem de Nat. D. 1. 15. ipsum inter alia librum de Divinatione, & alterum, qui Minerva inscribitur, scripsisse, ait. Hujus meminere præter dictos, Cic. aliis in locis, Gell. 1. 7. c. 14. & Macrob. 1. Saturn. c. 5. Hujus discipulus fuit

A N T I P A T E R

S Idonius, quem Cic. 3. de Offic. acutissimum hominem vocat; & Sen. Ep. 92. inter magnos hujus Sectæ autores refert. Hic Carneadi oppugnanti nunquam voce, sed calamo solum respondebat, unde & Καλαμοβοδῆς, *Calamoclamator* dictus est, ut ait Plut. de Garrulit. p. 54. Inter alia duos de Divinat. scripsit libros: item de Discordia Cleanthis, & Chrysippi. Extant etiam ejus plura Epigrammata passim in Anthologia, & Sophismatis cujusdam solutio apud Sen. Ep. 87. Val. Max. & Plin. referunt, Antipatrum quotannis in natali suo die febris ephemera, hoc est, unius diei, laborasse, ac ipsa tandem periisse. Vixit Olymp. 171. Fuit alius Antipater Tarsensis, Philosophus item Stoicus, ex illustri familia ortus, qui vixit circa Olymp. 160. Huic Athenæus tribuit tractatum unum de Superstitione, atque alterum de Bile. Antipater quoque fuit Tyrius, & ipse Stoicus, coævus Sidonii, atque Catonis minoris præceptor. Antipatrum audivit.

P A N Æ T I U S

R Hodus, Lælii, & Scipionis Africani familiaris, & in Alexandrino itinere comes, ut testatur Cic. 4. Acad. Qu. & Plutarchus in Apophth. Princeps prope Stoicorum, & Stoicorum gravissimus eidem Ciceroni loc. cit. & Offic. 2. appellatus. Hic licet Platonis admirator fuerit magnus, eumque divinum, sapientissimum, sanctissimum, Homerum Philosophorum appellaverit; ejus tamen de Immortalitate sententiam improbat, & argumentis confutare conabatur. De Astrologorum divinandi vi dubitabat. Tres de Offic. libros scripsit à Cic. commendatissimos 3. de Offic. & de Providentia. Diu vixisse Lipsius ex eo probat, quod Cicero ex Posidonio tradat, eum editioni suorum librorum de Officiis triginta annis superstitem fuisse. Tandem

P O S I D O N I U S

A Pameæ in Syria natus; Rhodius autem dictus, quod Rhodi vixerit, & docuerit, ut testantur Athenæus, & Strabo, qui l. 16. eum virum Πολυμαθῆσαντων sui ævi, hoc est, doctissimum appellavit. Ad hunc Rhodi Remp. administrantem, ut idem l. 14. refert, Pompejus è Syria abiens deflexit, ut ipsum
audi-

audiret, eique hoc honoris habuit, referente Plin. l. 7. c. 30. ut *Percuti de more fores à liſſore vetuerit, & fasces januæ submiſerit is, cui Oriens ſe, Occidensque ſubmiſerat.* Deinde magnum hunc Philoſophum viſens, & copioſe diſputantem de hoc, *Quòd Nihil bonum ſit, niſi quod honeſtum eſt,* audiens; cùm ipſum graviter arthritide laborantem vidiffet, valere juſſit, & imperare quid vellet. Cui Philoſophus

Rem gere præclare, atque aliis præſtare memento.

Sphæram confecit, quæ ſuis converſionibus Planetarum omnium motus æmulabatur. Quinque libros de Divinatione, & alios quinque de Nat. Deor. ſcripſit, quos laudat Cic. in ſuis ejuſdem argumenti operibus. Pompeji quoque res geſtas deſcripſiſſe, Strabo l. 11. affirmat. Romam, ducente M. Marcello, veniſſe, Suidas in Poſid. ait; ipſumque ibi ſe vidiffet Cic. de Nat. D. 1. 3. & audiſſe fatetur; & cum Scipione, Carthaginis domitore, conviſſe traditur Athenæo l. 14. Atque hæc de Stoicorum ſchola, quæ in Poſidonio in Græcia terminavit. Stoicus enim etiam fuit Archedemus, qui voluntario exilio ad Parthos profectus, Babylone ſuæ ſectæ ſucceſſores reliquit, ut tradit Plut. l. de Exilio, Tull. 4. Acad. & Strabo l. 14. Stoicus etiam Sotio fuit, quem Sen. præceptorem agnoſcit Ep. 49. & 58.

Fuere quoque ex nobiliſſimis Romanorum, qui hanc Sectam ſecuti ſunt, Tubero, Cato, Varro, Thraſeas Pætus, Helvidius Priſcus, Rubellius Plautus, & Imperator M. Antoninus, cujus tempore, ut Sext. Emp. narrat, plures erant Stoici præ aliis ſectis. Hæc enim animum ad contemptum rerum humanarum, & patientiam in adverſis formabat. Unde Sen. de Conſt. Sap. c. 1. ait: *Tantum intereſſe inter Stoicos, & cæteros Sapientiam profeſſos, quantum inter viros, & feminas.* Et Ep. 83. eam vocat *Fortiſſimam, & Sanctiſſimam ſectam.* Et Divus Hieron. in Eſaiæ c. 10. *Stoici cum noſtro dogmate in plerique concordant.*

Ex antiquis etiam Theologis plures Stoici fuere, ut Pantænus Alexandrinus Antiſtes, qui, referente cit. Hieron. ad Indorum Brachmanas miſſus eſt, ut Chriſtum prædicaret, Philoſophus Philoſophos facilius converteret, Stoicus Brachmanas, cum quibus in multis conveniebat. Ejuſ diſcupulus Clem. Alex. qui ſe Stoicum paſſim prodit. Et de Stoicis ſatis, qui, juxta ordinem à Laërt. conſtitutum, poſtremi in ſcholæ ſucceſſione ex Thalete derivarunt.

C A P U T XI.

De Secta Italica.

QUAMVIS hæc ſecta Jonicæ propago cenſeatur, quòd ejus autor Thaletis diſcipulus fuerit, ut Jambl. in Vita Pythag. teſtatur; ab illa tamen ratione loci, autoris, & doctrinæ diverſa eſt; nomenque ab Italia, in qua hæc ſecta inſtituta eſt, accepit. Ab illa igitur Italiæ parte, quæ à frequenti Græcarum Coloniæ concuſſu Magna Græcia dicta eſt, hæc ſecta Italica dicitur; quam ad nonam uſque, & decimam generationem duraffe, plures teſtati ſunt. Ejuſ autor fuit celeberrimus ille

P Y T H A G O R A S

SAMius, quòd in Sami inſula ex patre Mneſarcho, juxta Hermippum, annulorum ſculptore, mercatore, juxta alios, & matre Pythaide natus ſit, ut ait

ait Hippobotus, cui sanior veterum scriptorum pars adsentiri videtur. Aristoxenus vero in Vit. Pyth. Aristarchus, & Theopompus, referente Clem. Alex. 1. Strom. eum Tuscum faciunt: Syrium tamen, sive Tyrium putat Cleanthes; ita ut ex plurimorum sententia Pythagoras esset genere Barbarus. Tanta autem autorum de Pythagoræ patria, & patre quoque, contentio est, ut jure merito Lycus & Pythagoræ, & Homeri patriam indicare difficile nimis duxerit. In tribus Mnesarchi filiis ipse natus minimus fuit, habens primum fratrem Eunostum, juxta Cleanthem, Eunomum, juxta Laërt. & Suid. secundum vero Tyrrenum dictum; & præter hos patruus ei fuit nomine Zoilus, ut Laërt. refert. Natus autem dicitur Olymp. 53.

Pythagoras, annum agens 18. Philosophiam discendi studio impulsus, se ad Thaletem jam senem contulit, à quo *Μαθήματα*, Disciplinas accepit. Thalete deinde ætatem, & imbecillitatem caussante, & consilium dante, ut in Ægyptum ad Sacerdotes Memphiticos, & Diospoliticos pergeret, à quibus ipse etiam suam hauserat sapientiam; Ægyptum petiit, ac tres argenteos calices fabricatus, (ipsum enim *δακτυλιολύφον* fuisse, hoc est, gemmarum sculptorem, notat Apul. 1. 2. Florid.) eos Ægyptiis Sacerdotibus donavit, à quibus Theologicis, Philosophicisque dogmatis instructus est. Imo, ut Ægyptiorum disciplinas, quas deperibat, addisceret, non veritus est circumcisionem pati, ut testatur Clem. Alex. Strom. 1. & Porphy. in ejus Vita. Notat Val. Max. 8. 7. Pythagoram Ægyptiæ gentis literis assuefactum, & præteriti ævi Sacerdotum commentarios scrutatum, innumerabilium seculorum observationes cognovisse. Et ipsum Sacerdotum auxilio omnium rerum accuratam hausisse cognitionem, & loca omnia invisisse, in quibus se singulare aliquid inventurum speraret, notat Jambl. in Vit. c. 4. Id autem peculiariter refert id. Clem. ib. Pythagoræ præceptorem præter alios extitisse Sonchidem Ægyptium Archipphetam. Ab hoc igitur, reliquisque Ægyptiis præceptoribus præter eorum linguam, & triplex literarum genus, Epistolicum, Hieroglyphicum, & Symbolicum (de quibus supra 1. 2. ubi de Philos. Ægypt. egimus) *Metempsychoseos* etiam, sive *Animarum Transmigrationis*, sive *Animæ Recidivatus*, ut Cic. eam vocat, errorem hausit. Cujus erroris, quod scilicet hominum animæ post mortem in aliquas plantas, vel animantes transirent, ipse præcipuus fautor, & veluti autor factus est. Unde factum creditur, ut is à fabis, & animalium carnibus abstineret, quod hominum animas continere putaret. Vid. Jambl. in Vit. 1. 1. c. 5.

Ad Thebanos à Memphitis missus, multa pertulit, ut eorum præceptis sibi injunctis, duris quidem, & Græcorum religioni etiam oppositis, pareret; quare factum, ut ipsi tantam juvenis tolerantiam, & ingenium admirantes, eum ad sacrorum, & studiorum communionem admitterent, quod nulli unquam extero homini contigisse reperitur, ut notat Porph. in ejus Vita. Præter hos Pherecydem etiam in Lesbo tum commorantem, cui à patruo suo Zoilo, referente Laërt. commendatus fuerat, audivit; & Anaximandrum Physicum, apud quem naturalia fertur commentatus. Cleanthi etiam, & Suidæ, referente Porph. in vita, Pythagoræ præceptor dicitur Hermodamas, sive, ut Apulejus in Flor. ait, Leodamas Creophylus Samius tum valde senex.

Phænices etiam Prophetas, Mochi, naturæ interpretis, successores, & sacrorum Antistites adiit, à quibus & sacros ritus, & omnem ejus gentis disciplinam, & ea, quæ in multis Syriæ partibus singulari modo celebrantur, edoctus est; idque antequam ad Ægyptios pergeret. Annis vero 22. in Ægypto absumentis, quo tempore Cambyfes Ægyptios à se jam subjugatos Babylonem abduxit, Pythagoras etiam inter captivos in eam ductus est, ibique annis 12. moratus Zoroastre præceptore usus est, ut refert Apul. in Flor. qui *Omnis divi-*

ni arcanum antistitem eum vocat. Hic autem non Magnus ille Zoroaster, qui primus artium omnium apud Chaldæos inventor extitit, quique Pythagoram ætate longe præcessit, credendus est, sed illius nominis sextus, idemque cum eo, quem Diogenes Zabratum, Alexander de Symb. Pythag. Nazaratum Assyrium, Suidas Zarem, Cyrillus Zaranem, & Plutarchus Zaratam vocat. Babylone igitur cum Chaldæorum præstantissimis, & Persarum Magis, eo quod Persarum imperio subdita tunc Babylone esset, versatus, à Magis quidem in sublimi de Deorum cultu doctrina, numerorum, & Musicæ arte, reliquisque disciplinis instructus, siderum motus, ut ait Val. Max. 8. 7. cursusque stellarum, & uniuscujusque vim, proprietatem, & effectum didicit. Spartam etiam adiit, & Cretam, ut Minois, & Lycurgi inclytas eo tempore leges cognosceret, & Epimenidem Cretensem, quem Apul. in Flor. 2. Fatiloquum appellat, audiret, cum quo in Idæum antrum descendit nigra lana amictus, diesque 27. ibi moratus Jovi parentavit, & pulvinar vidit, quod ei quotannis sternitur, ac sepulcro Epigramma inscriptum reliquit, cujus initium: *Zan jacet hoc tumulo, vulgo qui Jupiter audit.* Delum quoque venit, & Delphos ad Apollinem, cujus sepulcro elegiam inscripsit, ibique, teste Aristoxeno, complura moralium dogmatum à Themistoclea accepit.

Tandem notandum, Pythagoram, præter omnes modo dictos, etiam Judæos, Babylone tunc temporis commorantes, habuisse præceptores, quibus eum plura debere testantur Hermippus in 1. de Pyth. lib. quem citat Flavius Josephus contra Appionem, Origenes l. 1. contra Celsum, & Clem. Alex. l. 1. Strom. ubi ait: *Pythagoras etiam multa ex nostris transfudit in suorum dogmatum traditionem.* Neque mirum, quum plura ei cum populo Dei communia fuerint; præcipue quando in urbe Sidone cum Carmelitis, Eliæ, & Elisæi disciplinam professis, versatus est. Godefridus Wendelinus in epist. ad Erycium Puteanum dissertatione de Pythagoræ Tetracty, edita an. 1637. docet, signari ab eo nomen Dei *πυθαγορείου*; atque hoc à Judæis, & quidem propheta Daniele, Magorum principe haulisse, qui tum fuerit septuagenarius. Sane ex Clem. Alex. constat, fuisse circumcisum ut dictum supra: sive id factum sit, cum adolescens ageret Babylone, sive cum in urbe Biblio, vel Sidone versaretur cum Carmelitis. Imo & nonnulli veterum putarunt, Ezechielem fuisse Pythagoram; quod falsum, asserit Clem. Alex. 1. Strom. Sic itaque omnibus sive Græcorum, sive Barbarorum mysteriis initiatus fuit. Jure igitur Clem. l. c. ait: *Semper Platonem magnificere Barbaros, ut qui meminisset, se & Pythagoram plurima, eaque præstantissima, & nobilissima dogmata didicisse apud Barbaros.* Alexander etiam apud Clem. Alex. l. c. addit, eum Galatas, & Brachmanum Gymnosophistas adiiisse.

Ex longa autem hac, & totius fere Orbis peregrinatione anno ætatis 56. in patriam suam Samum reversus est, ibique rerum publicarum regimen à concivibus sibi oblatum non recusavit. In eadem Urbe scholam erexit, Pythagoræ Hemicyclium postea dictam, ubi Samii de publica re consilia collaturi conveniebant. Extra Urbem vero, Minoem Jovis filium imitatus, antrum sibi, Philosophicis, & Mathematicis contemplationibus aptum, paravit, ubi maximam diei, noctisque partem transigebat. Facta hinc celebri per universam Græciam ejus fama, undique ad ipsum discipuli ad Philosophiam capeffendam confluebant. Sed cum & Reipublicæ regimini, & Philosophiæ studiis vacare simul difficile considerans, Urbis administrationem declinare statuisset; Samiorum etiam in literarum studiis socordiam aspernatus, in Italiam profectus est Olymp. 62. ex Jambl. Romæ regnante Servio Tullio, ut testatur Liv. l. 1. sive paucos post annos, ut ex multis scriptoribus deducit Stanl.

Prima Italiæ urbs, ad quam magnus hic Philosophus, plurimarum regionum peregrinatione clarus, appulit, Crotona fuit; ubi statim ejus fama divulgata est à piscatoribus, quibus ipse numerum piscium in sagena, in mari adhuc existente, positorum prædixerat; unde ad eum omnium fere civium multitudo convenit, ut tantum virum agnoscerent. In hac itaque Civitate sede sibi electa, quatuor ibi primum orationes habuit, ad Senatores scilicet, ad Juvenes, ad Pueros, & ad Mulieres; quibus præter cætera præcepit, ut plus viros suos, quàm parentes diligerent, & nulla in re ipsis refragarentur, iisque si cesserint, tum se vicisse existimarent. Pretiosis insuper vestibus abstinendum eis suavit, easque ut Junoni sacrarent præcepit, quod & omnes fecerunt, auratas vestes, ornamentaque lasciviora huic Deæ consecrantes. Tanta igitur fuit apud Crotoniatis autoritate, ut, suæ etiam vitæ severæ simul, & integerrimæ exemplo, eos luxuria, multisque vitiis diffluentes ad frugalem vitam, cultumque revocaverit. Crotoniatis, Metapontinos, vicinosque populos Philosophiam docuit. Crotonam, Sybarin, Catanam, Rhegium, Himeram, Agrigentum, Tauromenium, aliasque civitates in servitutem redactas, per discipulos suos, quos è singulis civitatibus habebat, in libertatem asseruit, discipulorum animum ad libertatem semper accendendo, factionesque funditus evellendo. Iphis liberis jam factis leges dedit, quibus ad multas ætates bene viventes vicinis populis æmulationi diu fuere.

Schola in Crotonæ civitate instituta, magnus ad eum discipulorum concursus factus est, quos prima oratione in ea urbe habita ad sexcentos, & Nicomachus ad duo millia sibi conciliaffe, fatetur; quos ex facta vitæ, bonorumque communione Cænobitas appellant ejus vitæ scriptores. Et quidem ut omnes eodem vitæ instituto viverent, & ne domo amplius abessent, in unum collatis omnium opibus, amplissimum sibi Κοινόβιον, Cænobium ædificarunt, ad quod omnes, feminæ etiam, puerique admittebantur. Hoc autem idem iis fuisse, ac nobis Ecclesia est, interpretatur Clem. Al. Strom. 1. Societatem hanc Laërt. Systema vocat, Cassiodorus Collegium, Agellus vero Consortium. Huic autem Cænobio regendo, bonisque dispensandis, discipulorum quosdam destinabat, ab officio Politicos, & Economicos appellatos. Civitates etiam condebant, omnemque eam Italiæ partem incolebant, quæ Magna Græcia dicta est; & in ipsis ex divinis Pythagoræ legibus, & institutis viventes, summa omnium concordia habitantes, à vicinis populis laudati, pro divinis habebantur.

Non æque tamen omnes ad eadem studia, eandemque vitæ rationem admittebat, sed singulis pro indolis, & ingenii aptitudine diversa studia, diversumque vitæ institutum statuebat. Iis itaque, qui Ἀκρητικοί, sive Ἀκρησιατικοί dicebantur, qui scilicet vel ingenio minus valerent, vel Reip. negociis impediti, se totos Pythagoræ studiis dare non possent, τὸ ὅτι, sive id, quod est, nudis præceptis tradebatur; aliis vero, qui Μαθησιατικοί vocabantur, τὸ διότι, id, propter quod, sive cur aliquid sic, & non aliter se haberet, tradebatur, ut habetur apud cit. Clem. Alex. 5. Strom. Sic iis, qui ad Systema pertinebant, & Pythagoreorum nomine vocabantur, bonorum omnium communionem indixit, & per omnem vitam sic vivere voluit; cæteris vero præcepit, ut suas quisque opes seorsim possideret, sed studiorum tantum gratia in unum convenirent. Anonymus Pythagoræ vitæ scriptor apud Photium tres Pythagoram sequentium species memorat: Πυθαγορικῶν, qui cum ipso Pythagora fuerant versati; Πυθαγορείων, qui istorum discipuli erant, & Πυθαγοριστῶν, qui licet non in schola eorum fuissent, magni tamen Pythagoram facerent. Vid. etiam Suid. v. Πυθ.

Sed ut ea, quæ ad Pythagoræ discipulos, eorumque institutionis modum, spectant, breviter attingamus, sciendum primo est, ejus discipulos in duo genera

genera divisos esse, in *Exotericos*, & *Esotericos*. Exoterici dicebantur, qui explorantis adhuc subessent tentaminibus, quæ si prout decebat sustinuissem, inter *Esotericos* recipiebantur. Eos insuper in suos non admittebat, nisi prius vultum, mores, indolem, & similia scrutaretur. Nec satis Pythagoræ videbatur τὸ φυσιογνωμονεῖν ad discipulos deligendos, sed eos ante ad purgandam mentem toto quadriennio variis afflictionibus, ferro quoque, & igne peragendis, probabat. Quos autem post hoc examen probaverat, eos triennio contemptui haberi jubebat, ut eorum ad gloriæ, honorisque contemptum constantiam exploraret. Sine mercede semper docuit, discipulisque docere præcepit.

Quod tamen Pythagoras omnium primo discipulos suos docebat, Silentium erat, quod ut difficillimum, ita & maxime necessarium est. Idem etiam sentire videtur Cato in distichis, cum ait:

Proximus ille Deo est, qui scit ratione tacere.

Hoc autem Silentium duplicis erat generis; alterum certo tempore definitum, alterum perpetuum. Primum Εἰρημωδία dicebatur, & minimum ad biennium, summum ad quinquennium erat. Nam *Jubebat certum tempus tacere; non omnes idem, sed aliud aliis tempus, pro aestimato captu solertiæ, sed non minus quisquam tacuit, quam biennium*, ut notat Gell. l. i. c. 9. Εἰρημωδία autem dicebatur quasi ἔχων ἐν ἑαυτῷ τὸν μῦθον σιωπῆς, ut ait Hesych. & Suid. in εἰρημωδία, hoc est, *continens in seipso sermonem silentio*. Hoc silentium imitatus etiam videtur Basilides Hæreticus, qui Πενταετη σιωπῆς, *Quinquennale Silentium* à discipulis exigebat, ut habet Euseb. Hist. Eccles. l. 4. c. 7. Secundum silentium, quod Perpetuum erat, Παντελής, hoc est, *Omnimodum* dicebatur, quo Pythagoricis de iis, quæ ex Pythagora didicerant, inter se quidem loqui fas erat, cum extraneis vero, & profanis, hoc est, cum non Pythagoricis nefas. Quod respexisse videtur Cic. l. i. de Nat. D. dicens: *Nec tu me celas, ut Pythagoras solebat alienos.* Cujus silentii finem hunc voluit Clem. Alex. 6. Strom. ut scilicet melius ad meditationes incumberent discipuli. Sic enim ibi: *Hoc sibi vult etiam Pythagoræ quinque annorum silentium, quod præcipit discipulis, ut scilicet averse à rebus sensibilibus, nuda mente Deum contemplarentur.*

Somni item, cibique abstinentiam ipsis præcipiebat, ut mens facilius difficilioribus Philosophiæ studiis vacare posset. Si qui igitur vitæ probitate, abstinentia, laborum tolerantia, & quinquennali silentio probati essent, in *Esotericos*, ut diximus, admittebantur, & Pythagoram intueri, ipsumque intra velum audire permittebatur; Exoterici enim nec magistri faciem videre, nec ipsum intra velum audire poterant, sed extra velum subsidentes, docentem ipsum audiebant. Si vero discipulorum aliquis rejiciebatur, is opum, quas contulerat, recipiebat duplum; sed ei tanquam vita functo monumentum à condiscipulis extruebatur.

Statas diei horas studiis, vel corporis exercitationi addictas habebant. Examen, quum lecto confurgerent, instituebant tum eorum, quæ præterita luce didicerant, ut perfecte memoriæ mandarent; tum eorum, quæ in die ordinatim agere deberent. Secundum sibi Examen præceptum erat, Vespertinum: scilicet, antequam dormitum irent, quo peracta in die, & peragenda considerabant, & attentius perpendebant. In hoc examine Vespertino hos versus recitandos jussit:

Nec fessa in dulcem declines lumina somnum,

Quin ter cuncta prius repetiveris acta diei;

Quæ prætergressus? quid gessi in tempore? quid non?

Matutini vero Examinis canones his versibus recitandis continebantur:

E somno verò evigilans, quum strata relinquis,

R

Dispo-

Disponas animo luce expedienda futura.

His de Pythagoræ Vita, & docendi ratione notatis; videndum nunc quæ fuerit

DOCTRINA PYTHAGORÆ.

OMnis Pythagoræ doctrina in Mathesim, & Philosophiam dividebatur. ^{Μαθηματικῆς} Græcis, Latinis *Disciplina* ea dicitur, quæ non extrinsecus ab objectis extra positis, per sensuum organa in animam agentibus, menti advenit, sed ab iis, quæ nobis apparent, excitatur, atque intus perficitur à cogitatione in seipsam conversa. Hujus duæ sunt partes, altera scilicet, quæ *Multitudinem*, altera, quæ *Magnitudinem* considerat. Quæ *Multitudinem* contemplatur, subdividitur in eam, quæ *Multitudinem* spectat in seipsa consideratam, & dicitur *Arithmetica*, sive *Scientia Numerorum*; & in eam, quæ spectat *Multitudinem* consideratam in alio, & dicitur *Musica*. Sic pariter *Mathesis*, quæ *Magnitudinem* contemplatur, vel ipsam considerat, ut quiescit, & *Geometria* dicitur; vel ut movetur, & dicitur *Sphærica* scientia. Quatuor igitur ex Pythagora Matheseos partes sunt, *Arithmetica*, *Musica*, *Geometria*, & *Sphærica*; quas ipse primus ^{Μαθηματικῶν} nomine appellavit, ut refert Proclus in *Euclid.* l. 1. p. 13. Has autem omnes Mathematicas disciplinas Philosophiæ studiis præmittendas duxit; iisque veluti præexercitationibus necessariis ad Philosophiam utebatur. Atque hinc factum, quod Justinus Martyr à Pythagorico quodam, alti in sapientia supercilii viro, in discipulum admitti non potuit, quod Mathematicarum disciplinarum ignarus esset, ut ipse de se testatur in *Dial.* cum Tryph. p. 219.

Arithmetica potissimum Pythagoram sese addixisse affirmat Timæus. *Stobæus*, eam omnibus aliis scientiis prætulisse, dicit, atque à mercatorum usu abductam in luce, & claritate collocasse. *Isidorus* in *Chron.* aliique ipsum *Arithmeticæ* inventorem dicunt, *Numerique* disciplinam apud Græcos primum Pythagoram conscripsisse, deinde à *Nicomacho* diffusius compositam. Et magno quidem studio circa numeros versabatur, quod summum hominis bonum in exactissima numerorum scientia positum existimaret.

Numerorum genera duo statuit, *Intellectualem* scilicet, sive *Immaterialem* numerum, & *Scientificum*. *Intellectualis* numerus est substantia æterna numeri, quam Pythagoras in sermone de Diis principium esse dixit providentissimum *Universi*, cœli, atque *Terræ*, & *intermediæ naturæ*. Præterea radix est *divinorum*, & *Deorum*, & *Dæmonum*. Hoc est, quod principium vocat, fontem, & radicem omnium, atque definit, quod sit id, quod ante omnia existit in mente divina, à quo, & ex quo omnia digeruntur ordine, atque indissolubili serie numerata manent. Vid. *Meurs.* *Denar.* cap. 1. *Nicomach.* *Arith.* c. 1.

Scientificus numerus est *Progressio* numeri à monade incipiens, *regressio* in eandem desinens. *Scientificus* numerus dividitur in *Infinitem*, seu *Æqualem*, & in *Finitum*, sive *Inæqualem*. *Inæqualis*, seu *Imparis* numeri secretum à Pythagora inventum dicitur *Macrobio* *Saturn.* 1. 13. & in *Somn. Scip.* 1. 6. masculæ esse virtutis traditur. *Serv.* ad *Ecl. Virg.* 5. v. 65. Diis cœlestibus proprium dixit, nam

- - - *Número Deus impare gaudet.*

Vocatur etiam hic numerus plenus, & perfectus; unde & Diis nonnisi hoc numero sacra fiebant. Contra vero *Æqualis* indigens dicitur, & imperfectus, & se mineus, & inferis proprius, quibus semper æqualia offerebantur.

Præter

Præter has numerorum distinctiones, Symbolicos etiam numeros agnovit Pythagoras, quorum singulis diversas res tribuebat. Sic Monadi, ex. gr. sive Unitati tribuebat Deum, Mentem, Bonum, &c. Dyadi, seu Binario Genium, Tenebras, Dianam, Malum, &c. assignabat; & sic de reliquis. Vid. Meurs. Denar. Theologum. Arithm. Nicomach. apud Phot. Alexander Aphrodis; Theon Smyrn. Mathem. Plat. atque alii.

Divinationem etiam per Numeros Pythagoram instituisse fatentur Jamblichus, & Porphyrius ejus vitæ scriptores; qui addunt, in hac eruditum ab ipso etiam fuisse Abaridem Hyperboreum Sacerdotem, qui per victimarum extispicia divinationem prius instituebat. Atque hinc factum, ut quidam sub Pythagoræ nomine obtrudere hominibus ausi sint Onomasticam quandam Arithmeticam, qua certis quibusdam numeris, literis Alphabeti, Planetis, diebus, hebdomadibus, & Zodiaci signis assignatis, varias quæstiones, natales, victorias, vitam, mortem, prospera, & adversa &c. divinabant. Rotam etiam quandam ad divinandum à Pythagora inventam memorant Robertus à Fluctibus, & Apollonius. Sed hoc recentiorum inventum esse optime notat Tritemius, atque alii.

Secundam Numerorum scientiam, quæ scilicet in alio Numeri spectantur, Musicam Pythagoram vocasse, diximus, quam ipse etiam maxime coluit. Et primam quidem Musicam in Planetis posuit, unicuique ipsorum proprium tonum assignans; ita ut omnes cum fixarum Sphæra perfectam efficiant harmoniam. Diatonicam, Chromaticam, & Harmonicam, omnesque Musicas Institutiones ipsum invenisse, sicut & Monochordum, cit. ejus vitæ scriptores, Nicomach. in Harmonic. Manual. atque alii testantur. Notandum hic, Pythagoram Medicinam per Musicam etiam excogitasse; qua sæpe, verno potissimum tempore, pro purgatione utebatur, ratus, Musicam plurimum ad sanitatem conferre, si legitimo modo adhibeatur. Ad hunc finem varii rhythmus versus componebat, alios quidem ad iram sedandam, alios ad cupiditates compescendas, omnes denique variis animi affectibus, vel morbis accommodatos, quibus ipsum irracionales animæ motus sanasse, in juvenibus potissimum, testantur Ammon. & Cic. Pythagoram, ejusque discipulos ad mentes componendas mane, dum somno surgerent, & vesperi, dum lectum irent, Musica usos fuisse referunt Quintil. Plut. & Censorin. Hanc igitur Pythagoras utilissimam humanæ vitæ, morumque correctionem per Musicam instituit. Semper tamen ad Lyram canebat, ut constat ex Aristide l. 2. de Mus. discipulisque præcepit, ne unquam instrumentis, quæ flatu inflantur, uterentur.

Geometriam, quam illam Matheseos partem diximus, quæ Magnitudinem, quatenus quiescit, spectat, ab Ægyptiis, & Chaldæis acceptam Pythagoras primus in Scientiæ formam redegit, ut testatur Proclus, & Timæus, qui ipsum hanc scientiam primum perfecisse affirmat. Et Aristoxenus addit, primum ipsum mensuras, & pondera Græcis tradidisse. Pythagoras Punctum Unitati, Lineam Binario, Superficiem Ternario, Corpus Quaternario, proportionem respondere dixit. Plures ejus extant de Triangularibus, & Quadrangularibus figuris Propositiones, quas apud Pythagoricos videre est. Illud tantum adnotabo, quod habent Laërt. Vitruv. & alii, Pythagoram scilicet Diis, sive Musis, ut aliis placet, hecatomben sacrificasse, eo quod invenisset celebre illud Theorema, quo probavit, trianguli οἰσδογώνιος, Rectanguli latus recto angulo subiectum tantum valere, quantum valent latera, quæ illum continent; ac proinde quadratum, quod lateri rectum angulum subtendenti imponitur, æquale esse duobus quadratis, quæ lateribus rectum angulum continentibus imponuntur. Quod sequentibus versibus probatur:

*Pythagoras quondam Dis fecit nobile sacrum,
Inventa est illi linea quod celebris.*

Ultimam tandem Matheseos partem, quæ Magnitudinem, ut moxetur, considerat, Astronomiam scilicet Pythagoras maxime etiam excoluit. Sphærarum systema sic statuit. Prima, & inerrabilis Sphæra, quæ & Firmamentum dicitur, fixarum est, extimam mundi superficiem occupans. Secunda Saturni, tertia Jovis, quarta Martis, quinta Veneris, sexta Mercurii, septima Solis, octava Lunæ, nona Ignis, decima Aëris, undecima Aquæ, duodecima tandem Terræ nostræ. Sic ex Anonymo Pythagoræ Vitæ scriptore apud Photium. Alii tamen decem tantum Sphæras ipsum statuisse scribunt, quarum ultimam ponunt Antichthona, hoc est, terræ partem nostræ oppositam. Illud tamen hic adnotare placuit, Pythagoram primum in mundi medio Solem immotum statuisse; in extrema vero ejus superficie immobilem item Fixarum Sphæram: inter Solis, & fixarum Sphæras medios Planetas, & Terram, quippe, quæ planeta sit, discurrere. Terræ etiam Pythagorici duplicem tribuere motum, unum diurnum circa proprium axem, alterum annum circa Solem. Quam sententiam primus Philolaus, ex Laërt. 8. 85. literis consignavit, & publicam fecit; & ex eodem Pythagoræ fonte Aristarchus Samius hanc doctrinam derivavit, cujus autor à nonnullis creditus est. Tandem Nicolaus Copernicus ultimus omnium ipsam renovavit, ac clarius explicavit per Eccentricos, & Epicyclos, sicut & Pythagoras fecerat, phænomena planetarum.

Sphærarum item Harmoniam explicabat per stellarum motum *ἑρμῆιον*, & ipsarum intervalla musicis diastematis congrua, ex quibus pro vario ipsarum tono sonitum varium, & harmonicum reddant, pro sua quæque altitudine; quæ melodia nobis quidem non auditur propter vocis magnitudinem, quam capere aurium nostrarum angustia non possunt. Hinc Athen. 14. Diogenes ex Pythagora ait, Mundum constare vi musica; quare ex Diis Apollinem, ex Semideis Orpheum omnium maxime musicos credidit, & doctos. Et Cic. 3. de Nat. D. ait: *Aut ad harmoniam canere Mundum, ut Pythagoras existimavit.*

Sed eam breviter examinemus Pythagoricæ Doctrinæ partem, Philosophiam scilicet, ad quam nonnisi his Matheseos scientiis prius ornati Pythagorici non procedebant, ut melius possent & mundi opera, & principia naturæ perspicere. Philosophiæ nominis inventum, & definitiones ex Pythagora traditas hinc prætereo; de ipsis enim in principio hujus Operis actum est.

Philosophiam Pythagoras in *Practicam*, & *Theoreticam* divisit; quarum prima mores, & res civiles respicit; secunda naturæ arcana contemplatur. Practicæ Philosophiæ inventum Pythagoræ tribuitur ab Aristotele Magn. Moral. 1.1. c.2. Quod vero Socrati vulgo tribuatur, causam addit idem Aristoteles, quod scilicet Socrates, post Pythagoram vivens, melius, pleniusque id argumentum tractaverit. Practica Philosophia adhuc dividitur in *Pædeuticam*, quæ agit de virtutibus privatis, ad nos spectantibus; & in *Politicam*, quæ virtutes publico usui inservientes, & ad alios spectantes, docet. Sic etiam apud Laërtium legimus, eum tres tractatus scripsisse, *Pædeuticum*, *Politicum*, & *Physicum*. Pædeuticas virtutes ad hæc capita, ut ex Jamblichō, redegit; *Institutio*, *Silentium*, *Abstinencia à carnibus*, *Fortitudo*, *Temperantia*, *Sagacitas*: in quibus præclara quidem moralia dogmata tradit, docetque quomodo cuique bene vivendum sit. Vide Stob. aliosque.

Politicen, ex eodem Jambl. ad hæc capita redegit: *Communis Conversatio*, *Amicitia*, *Cultus Deorum*, *Pietas in mortuos*, & *Legumlatio*. Quibus omnibus docet, quales nos in Deos, parentes, amicos, reliquosque vivos æque ac mortuos esse debeamus. Inter cætera hac in re præclara dogmata illud ve-

re dignum, quod memoretur; non patiebatur scilicet quemquam pro se orare, quòd ignoret quid sibi expediat. Hanc Philosophiæ partem sic optime tractavit, ut ejus inventor multis audiat.

In prima Theoreticæ Philosophiæ parte, quæ *Metaphysica* est, de rebus *Intelligibilibus* agit. Summum Deum solum sapientem dicebat, primum Ens, nec sensui, nec passioni obnoxium, invisibilem, intelligibilem, omnium opificem, principium omnium, unum, parentem omnium, cœli lumen, mentem, & animationem universonum, & circulo omnium motionem. Deum Pythagoras definit, ut refert Lactant. Instit. 1. 5. quòd sit *Animus per universas mundi partes, omnemque naturam commeans, atque diffusus, ex quo omnia, quæ nascuntur, animalia vitam capiunt*. Et omnes quidem Pythagorici cum Pythagora optime de Deo sentiunt; utpote qui, referente Clem. Alex. in Protrept. dicant, Deum quidem unum esse, non ita tamen, ut quidam opinantur, quasi sit extra Mundi administrationem, sed est totus in ipsa, in toto circulo, speculator totius generationis, universonum contemperatio, qui semper est, & suas facultates deducit ad operationes, omnium operum in Cœlo illustrator, pater omnium, mens, & animatio totius circuli, omnium motus &c. *Metaphysices* hæc sunt capita: *De Summo Deo; de Diis, Dæmonibus, & Heroibus; de Fato, & Fortuna; & de Divinatione*. Mundi partes supra lunam positas sola Dei Providentia gubernari docuit; quæ vero infra lunam, quatuor regi causis, *Deo, Fato, nostro Consilio, Fortuna*. Omne Divinationis genus probavit, & exercuit, eo excepto, quod animantium cruore peragitur. Animam dixit esse ætheris avulsionem; Semen vero cerebri stillam, quæ calidum vaporem, in se contineat.

Physices, sive naturalium rerum scientiæ capita ex Pyth. hæc tradit Jamblichus in Vit. c.6. *de Mundo, de rebus Mundanis, de Cælo, de Terra, & de rebus in medio positis*. Pythagorici in Mundi meditullio Ignem statuebant: quod & Numa Pompilius sensit, teste Plutarcho in Vita. Naturalium rerum Principia, ut refert Alexander in Successionibus ex commentariis Pythagoricis, hæc statuit. Principium, causa, & auctor omnium Unitas est: ex Unitate infinita extitit Dualitas, quæ veluti Materia auctori Unitati subjecta est: Ex Unitate, & indeterminata Dualitate numeri existunt: Ex numeris puncta: Ex punctis lineæ: Ex lineis planæ figuræ, sive superficies: Ex superficiebus solidæ figuræ: Ex his denique solida corpora, quorum quatuor Elementa sunt, *Aër, Terra, Aqua, & Ignis*, quæ per omnia se mutant, & variant; ex quibus variatis, & transmütatis Mundus fit Animatus, Intelligibilis, Rotundus, & mediam Terram continens, quæ & ipsa rotunda, & circumhabitata est; itaut & Antipodes dentur, nobis obversa vestigia prementes; & ipsi Mundo æquis partibus *Lux, & Tenebræ, Calidum, & Frigus, Siccum, & Humidum* insint. Mundum hunc, sive rerum omnium creatarum complexum, primus Pythagoras *κόσμον* ab ordine, & pulcritudine dixit, à Deo non tempore, sed cogitatione ortum, ex sui natura, quia corporeus est, interiturum: sed Dei providentia servatum, ac proinde nunquam interiturum: cujus Dextra Oriens, quia ab ipso motus incipit, Sinistra Occidens dicitur. Extra Mundum Inane infinitum ponunt Pythagorici, ex quo, & in quo Mundus respiret. De Anima Mundi, & Natura legendus est Timæus Locrus, in quo tractatu omnis Pythagoricæ *Physices* doctrina continetur. Pythagoricus enim ipse fuit; atque idem esse dicitur à Suida, qui Pythagoræ vitam scripsit. Hujus Timæi Locrensis nomine Plato divinum illud opus inscripsit, in quo de rerum Creatione differuit, quod Cicero postea Latinum fecit, & de Universitate inscripsit.

Pythagoræ illud præcipuum, ac plane singulare dogma fuit, ut in principio hu-

ius capitis quoque innuimus, quod Animæ ex sua quidem natura immortales, ante corpora genitæ, & numero innumerabiles, si peccatum aliquod commiserint, detruderentur in corpora, ut sic purgatæ ad loca sua reverterentur: eæ vero, quæ humano corpore inclusæ improbam vitam degerent, in brutorum animalium corpora immitterentur ad pœnas pro vitiorum ratione luendas. Sic iracundæ, & malitiôsæ animæ in serpentes, rapaces in lupos, & sic de singulis, migrarent; ut ex Theodorito, Platone, Plotino, aliisque habemus. Hinc animata omnia nobis cognata existimabat; eademque ratione ab animalium carne, & falsis abstinere jubebat. Unde & *Faba cognata Pythagoræ* dicitur Horatio 2. Sat. 6. Hunc autem animarum Transmigrationis circuitum post trium millium annorum ambitum perfici putarunt Ægyptii, à quibus ipse hanc doctrinam acceperat. Quam doctrinam variis ipse narrationibus confirmabat, referens, se meminisse, sese olim fuisse Euphorbum, postea Pyrandrum, deinde Callicleam, inde Alcen feminam pulcra facie meretricem, ut est apud Agell. 4. 11. Hanc ipsam Transmigrationis sententiam pulcre nimis expressit Ovid. Metam. 15. v. 153. & seq.

Medicinam quoque Pythagoram exercuisse ex Laërt. Apul. Ælian. aliisque habemus, præcipue Diæteticam, amicosque ægrotos sæpius visitasse, & curasse Medicina non minus Diætetica, quàm Therapeutica, carminibus, & incantationibus, ut supra quoque diximus. Horum carminum meminit quoque Plin. 1. 28. c. 4.

Omnis Pythagoræ doctrina vel *Διηθροδική* erat, quæ aperta magis, & facilis, vel *Συμβολική*, quæ obscura, & mystica. De prima hucusque actum est; superest, ut de secunda pauca hic adnotemus. Symbolico dicendi genere comprehendebantur brevia illa, atque ænigmatica dicta moralia, ut: *Ne cor edas*, hoc est: *Ne te curis conficias: Stateram ne transfili*, hoc est: *Ne justitiam violes*, vel *Ne avaritia pecces. Ignem gladio ne fodias*, hoc est: *Iratum ne maledictis lacessas. Hirundinem sub tecto ne recipias*, hoc est, *Garrulum ne admittas*, & similia, quæ collegerunt Laërt. Jamblich. & Porphyrius. ejus vitæ scriptores, & Desid. Erasmi. inter recentiores initio Chiliadum, & omnium accuratissime Lilius Gyraldus libello de iis peculiari. Omnia tamen moralia hæc præcepta in uno illo Aureo quidem Carmine, quod Pythagoræ, vel Pythagoricis tribuitur, continentur, quod incipit:

Primum immortales Divos pro lege colunto &c.

Quod hîc, quia vulgatissimum, transcribere supersedeo. Cujus quidem carminis, quod Pythagoræ vulgo adscribitur, Lyfidem Pythagoricum Tarentinum Laërtius autorem facit; qui & Epaminondæ præceptor fuit. Clariss. vero Fabric. Bibl. 2. p. 461. Empedoclem autorem putat, alii alios. Probabilius tamen est, hos versus varia occasione à variis sigillatim concinnatos fuisse, deinde ab aliquo in unum corpus utcumque collectos, ut notat doctiss. Joh. Cler. qui hoc opus *ῥαψωδικόν* esse variorum Pythagoreorum verosimile putat.

Celebris inter autores quæstio est, an Pythagoras aliquid scripserit, nec ne. Plutarchus, Josephus, Lucianus, Porphyrius, atque alii, putant, eum nihil prorsus scriptum reliquisse; quos sequitur Divus August. qui l. 1. de Consensu Evangelistarum c. 7. ait: *Pythagoras, quo in illa contemplativa virtute nihil tunc habebat Græcia clarius, non tantum de se, sed nec de ulla re aliquid scripsisse perhibetur*. Et Joh. Ludov. Vives de Causis Corrupt. Art. l. 1. causam ex aliis tradit, cur Pythagoras (quod & de Druidis quoque traditur) non scriberet, quòd diceret; *Nolle se scribendis sensibus animi sui discipulos desidiæ assuefacere*. Verum Laërt. ex Heracliti Physici testimonio, qui de Pythagoræ scriptis quædam adducit, eos falli dicit, qui asserunt, eum nihil scri-

scripsisse. Hinc affirmat, ipsum tria volumina reliquisse, Παιδαγωγικόν, sive de Institutione, Πολιτικόν, sive de re Civica, & Φυσικόν, sive de Natura. Præter quæ & alia quoque eum scripsisse Heraclides Serapionis filius in Sotionis Epitome refert. Quæ autem ejus discipuli scripserint, videre est apud Vossium de Sect. Philosophorum c.6. §.12. Extat præcipue Didymi liber de Pythag. Philosophia, & Alexandri alter de Symbolis Pythagoricis. Laërtius etiam post opus de Vitis Philos. Pythagorica dogmata collegit ex Hippodamo Thurio, Euryphemo, Hipparcho, Archyta, Theage, Metopo, Clinio, Critone, & Polo, Pythagoricis, quem vide.

Porphyrus, & ex eo Jamblichus in Vita plura referunt miracula Pythagoræ addita. Alii, inter quos Timon, Magiæ ea tribuunt, Pythagoramque γόητα, *magum* appellant. Hermippus, & Sophoclis Scholiastes & alii, hæc prodigia meras imposturas affirmant; narrantque, Pythagoram in subterranea specu diu delituisse, matricque interea præcepisse, ut quicquid fieret in tabulis scriberet, tempusque adnotaret, ac se jam mortuum diceret. Elapso tempore ex specu squalidus, & macie confectus adscendens, advocata concione, dixit, se ex inferis redire; &, ut sibi fidem faceret, omnia, quæ interea evenerant, recitalse, ac quæ apud inferos viderat, narraisse. Hinc apud Crotoniatis in magna fuit autoritate; qui ipsum divini aliquid habere dicebant, ejusque dictis auditis ita afficiebantur, ut in lacrymas etiam, & ejulatus prorumperent.

Notandum vero hîc est, non satis constare, Pythagoram ab animalium omnium, & fabarum esu abstinuisse. Nam Aristoxenus Musicus, Aristotelis discipulus, quem citat Gell. l.4. c.11. Pythagoram porculis minusculis, & hædis tenacioribus victitasse, refert: quod ex Xenophilo Pythagorico, familiari suo, aliisque natu majoribus, & ex Alexis Comœdia, quæ Pythagoræ Vita inscribitur, collegisse, ait. Imo nullo sæpius legumento Pythagoram, dicit, usum, quàm fabis, quoniam is cibus & subduceret sensum alvum, & levigaret, ut ex cit. Aristoxeno refert Gell. ibidem. Hinc, qui rem diligentius scrutati sunt, putant, Pythagoram, ejusque successorem Empedoclem per fabas significasse testiculos; ita ut à fabis abstinentia symbolice, & ænigmaticè intelligenda sit; ac propterea non fabarum abstinentiam, sed veneris profluvium ab hominibus abducere voluisse, credendum est. Aliàs enim ridiculus plane esset Pythagoras, dum ait, ut præter Lucianum, & Chrysoctomum testatur Clem. Alex. Strom. 3.

Γσόν τι κνάμυς φώγεν, κεφαλάζε πατρίων.

Par est qui ppe fabam, atque caput corrodere patris.

Et ejus auditor Empedocles, qui, ut est apud Gell. ait:

Δαίλοι, πάνδηλοι κνάμων ἀπὸ χῆρας ἔχεθε.

Ter miseri, nolite fabas attingere dextris.

Symbolicus igitur, & ænigmaticus in his sensus est. *Hac ratione*, inquit Alexandrinus loco cit. *mystice uti fabis prohibent.*

Pythagoræ Uxor Theano Crotoniata fuit, ex plurimorum sententia, sive Cretenis, ut notat Porphyrius, quæ post Pythagoræ obitum Scholæ præfuit; deinde Aristæo nupsit, qui ei in Scholæ regimine successit. Laërtius ipsam quædam scripsisse refert, ex quibus Suidas allegat *Commentarios Philosophicos, Apophthegmata, & Poëma Hexametrum*. Stobæo etiam Ecl. Phys. l.1. p.27. allegatur Scriptum ejus περὶ Ἐυσεβείας, *de Pietate*; Clem. Alex. Str. p.309. *Poëmata* scripsisse testatur. *De Epistolis* ejus vide Fabricium Bibl. Græc. l.2. c.10. n.24. Fragmentum denique ejusdem citat Clem. Alex. Str.4. p.492. Filios habuit Te-laugem, Mnesarchum (qui idem esse dicitur cum eo, quem Mamercum vocat Plutarchus, & Festus; utrumque enim nomen parenti Pythagoræ tribuitur) &

Ari-

Arimnestum, auctoritate Duridis Samii, ut notat Porphyr. in Vit. p. 181. qui Democriti præceptor fuit: filias vero Sacram, Myjam, & Arignotem, cujus scripta Pythagorica suo etiam tempore extitisse dicit Porphyr. & Damonem (quam filiam facit Jambl. filium vero Suid.) cui scripta sua Pythagoras credidit, præcipiens ei, ne cuiquam extra familiam traderet, quod & fecit, nam nec etiam magno ære ea vendere unquam voluit: Servos duos habuit, Aristæum, & Zamolxidem, quem in carissimis habuit.

Mortuus tandem est magnus hic Philosophus a. 4. Olymp. 70. juxta Eusebium, postquam Crotone vixit annos 20. juxta Justinum. Mortis autem occasio varie ab autoribus traditur. Ex Laërtio habemus, mortuum esse, ne agrum fabis plenum calcaret, quem transire necesse sibi erat, ut ab incendio domus Milonis (alii legunt Cylonis) fugeret. Quidam enim Crotoniata, quem ipse in discipulos admittere noluit, domum illam, in qua ipse cum suis erat, incendit: unde ipse incendium fugiens, solus relictus, cum in agrum fabis refertum incidere, constitit, inquit, *Capi præstare, quàm calcare*: quare à persequentibus interemptus est: eodemque modo discipuli ejus circiter 40. periire, paucis fugæ sibi consulentibus, inter quos Archytas Tarentinus, & Lysis. Vid. Jambl. Porphyr. aliique. Romani Pythagoræ, & Alcibiadi statuas Romæ posuerunt, ut notat Plin. l. 34. c. 6. dum ait: *Invenit & Pythagoræ, & Alcibiadi (statuas) in cornibus Comitii positas, &c.*

In Scholæ successione, ut ex Jambl. c. ult. primus omnium fuit Aristæus, ut diximus, Crotoniata, qui Pythagoræ contemporaneus, septem ante Platonem generationibus vixit, Theanonem uxorem duxit, ac Pythagoræ filios educavit. Huic successit Mnesarchus Pythagoræ filius: Mnesarcho Bulagoras; cujus ætate Crotona direpta est: Bulagoræ Tydas Crotoniata. Variis tandem in locis ejus discipuli docuerunt. Videatur Jambl. loc. cit. Locupletiores vero Pythagoricorum, & Pythagoricarum Catalogum lege apud Fabrit. Bibl. Gr. l. 2.

E M P E D O C L E S

INter Pythagoricos non postremus, Agrigenti, Sicularum Civitatum post Syracusas nobilissima, natus est ex patre, ut notat Laërt. Metone, sive Archinomo, ut ait Telauges Pythagoræ filius in Ep. ad Philolaum. Præceptores habuit, præter Pythagoram, Parmenidem, & Anaxagoram, ut testatur Alcidas in Physico. Magna inter Agrigentinis auctoritate vixit, & fastu. Vir gravis semper extitit: proluxa ei barba, ac servi pedissequi. Imperandi fastum adeo sprevit, teste Aristotele, ut oblatum sibi regnum constanter renuerit.

Vaticiniis, Medicina, & portentis clarus, horum plurima præstitit, ut testantur Timæus, Laërtius, Suidas, & Jamblichus in Vita, Plutarchus lib. de Curios. & Clem. Alex. 5. Strom. Sunt, qui per Goëticam Magiam id fecisse dicunt; & Satyrus in ejus vita refert, Gorgiam Leontinum, Empedoclis discipulum, factum esse, eum, se præsentem, Goëtiæ exercuisse, ac publice hanc artem professum, ut ex his suis vers.

Pharmaca, queis pellas morbos, tollasque senectam,

Percipies, quæ cuncta tibi communico soli,

Compescasque truces ventorum rite procellas, &c.

Unum referam, quod habet Timæus, aliique; ipsum scilicet fecisse, ut graves venti, qui morbos incolis, sterilitatem uxoribus, corruptionem frugibus, ex Agrigenti monte spirantes importabant, omnino cessarent; unde ab eventu *Καλυσανέμιος*, sive *Ἀλεξανέμιος*, ventorum scilicet propulsator dictus sit. Sic & in ejus versibus legitur:

Παύσης δ' ἀκαμάτων ἀνέμων μὲν, οἷτ' ἐπὶ γαῖαν

Ορνύμενοι θνητοῖσι καταφθινύθουσιν ἀρούρας.

*Sedabis autem indefessorum ventorum furorem, qui in terram
Irruentes, hominibus deperdunt campos.*

Dicebat etiam, alios quidem ipsum sequi, qui opus habebant divinationibus, alios vero, qui gravibus morbis diu vexati fuerant. Mirabilis quoque ejus curatio fertur, qua feminam, quæ septem diebus, ut Plin. H. N. 7. 52. ἀπνεύς exanimis, sive, ut Gal. 6. de loc. aff. accuratius ex Heraclide vertit, spiritu destituta, nullo venarum pulsu conspicuo, à cadavere hoc solum differebat, quod parum caloris circa medias corporis partes sentiretur, ita ut inter Medicos, qui aderant, vivane, an mortua esset, fuerit controversum, sanitati restituit.

Empedoclem Oratoriæ inventorem affirmat Aristoteles in Sophista: in libro vero de Poëtis ipsum Homeri imitatore, & in dicendo acutum dicit; scripsit enim *De Natura, Et Lustrationes* versibus ad quinque M. & Medicam disputationem ad 600. versus. Tragedias etiam Empedoclis quadraginta se vidisse Hieronymus ait, & Neanthes: ipsas vero non hujus, sed junioris Empedoclis, hujusque pronepotis, quem Suidas Tragicum facit, fuisse cl. Fabr. Bibl. Gr. l. 2. c. 20. aliique evincunt. Sphæram item, astronomicum inventum, sunt qui ipsi tribuunt: sed eo antiquius est.

In Physicis asserit, quatuor esse Elementa, *Terram, Aquam, Aërem, & Ignem*: quibus duo addit Principia, *Amicitiam* scilicet, qua copulantur, & *Disscordiam*, qua dissident; sicque

Affiduas versare vices, desistere nusquam.

Sic enim de his Principiis in suis versibus legitur:

Nonnunquam connectit Amor; simul omnia rursus

Nonnunquam sejuncta jubet Contentio ferri.

Elementorum vero veluti Elementa, ipsisque priora, statuit exigua quædam quasi fragmenta partium similarium, & figuræ rotundæ. Mundum dixit unum esse, non tamen universum absolvere, sed ejus partem esse, reliquum vero absolvi à materia inerti. Mundum item in ignem reversurum putavit. Sic enim de ipso Clem. Alex. Strom. 5. *Admitte etiam Empedoclem, qui admodum naturaliter universorum meminit instaurationis; quod scilicet aliquando futura sit mutatio in ignis essentiam.* Hunc autem Mundum Solis sphæra circumscribi; partemque ejus dextram esse eam, quæ ad tropicum Cancris vergit, sinistram, quæ ad Capricorni, asserit. Generationem, & Corruptionem in Mundo fieri negans, omnia ex minimis corporibus coalescere ait; hinc concretionibus, & separationibus cuncta absolvi affirmat, sicque composita non alteratione, & qualitate, sed quantitate, & coagmentatione existere.

Cælum solidum corpus esse, factum ex aëre ignis vi, ut crystallus fieri solet, constipato; sidera vero igneæ naturæ; fixas stellas cælo firmatas; errantes libere vagari; Solem ingentem massam igneam, Lunam mole qui superet, dixit: Lunam disci formam habere, ac spatium duplo majore à Sole, quam à terra distare: Mare esse terræ à sole adustæ sudorem: denique Animam omnis generis animalium, plantarumve species induere, ac principem ejus partem in sanguinea massa residere; auditusque sensum à vento, auris concavum cochleæ instar intortum impellente, peragi, docuit.

Mortuus tandem est anno ætatis 77. ex Neanthe, sive 60. ex Aristotele, sive 109. ut ex aliis. Mortis autem causa varie ab autoribus traditur. Quidam cum Neanthe affirmant, eum Messanam celebritatis cujusdam causa cum curru profectum cecidisse, coxamque fregisse, ex qua cruris fractione obiit. Alii dicunt, ipsum è vivis, dum in agro dormiret, sublatum esse ab ingenti voce vocatum,

& cœlesti luce oborta, ac tædarum splendore circumdatum evolasse; unde & ipsi tanquam Deo sacra facere statuerunt. Mortis causas, & modum vide fufius apud Laërt. in Vit. atque alios. Clem. quoque Alex. de eo multa habet, ipsiusque versus sæpe citat.

E P I C H A R M U S

Cous, Helothalis filius, Pythagoræ discipulus, infans adhuc trimestris Megaras Siciliæ delatus est, atque inde Syracusas, ut in suis Commentariis testatus ipse est. *De Natura, de Sententiis, & de Medicina* scripsit. Mortuus est annos natus 90.

A R C H Y T A S

Tarentinus Pythagoricus nobilissimus, & in omni virtutum genere mirabilis, Mnesagoræ, sive, ut Aristoxenus habet, Hestiaræ filius fuit. Hic Platonem à Dionysio necandum per epistolam eripuit; cui binas habet literas, quas videre est apud Laërt. in Vita. Tantæ hic virtutis fuit, ut cum cæteri plusquam annum imperare lege prohiberentur, ipse septies civibus suis præfectus fuerit. Naufragio periisse colligitur ex Od. 28. l. 1. Horatii, ubi Poëta nautam inducit ea de re cum ipso exoptulantem.

Primus traditur mechanicis usus principiis mechanicam excoluisse, cochleas, trochleas, & volentem columbam ex ligno fecisse; quæ tamen ubi semel quievisset, seipsam iterum elevare non posset. Primus Cubum duplicavit, ut testatur Plato in Rep. atque alia in Mathesi invenit. Moribus fuit modestissimus, nec obscena unquam verba protulit; quæ tamen, si ex necessitate proferre debebat, muro potius inscriberet, quàm ore pronunciaret.

Æque difficilem, dicebat, hominem invenire sine dolo, ac piscem sine spina. Naturam temporis primus definivit, quòd sit numerus quidam motus, vel etiam spatium naturæ totius universi. Cato apud Cic. de Sen. c. 12. refert Orationem ejus de Voluptate.

Scripsit quamplurima, quæ citantur à Laërt. Stob. & aliis; potissimum vero notandum hic est, ipsum Pythagoricas sententias numeris adstrinxisse, versusque hodie sub Pythagoræ nomine circumferri, ut notat Jambli. in Vit. Pyth. c. 21. atque Aureum Pythagoræ Carmen vocari; de quo supra. Huic etiam Athenæus *Ὁ ψαγυριὰ* tribuit, sive libros de Arte Coquinaria; quamvis nonnulli tertio hujus nominis eos adscribant. Vide Stanlejum in Vit. & Jo: Cler. in notis ejusdem.

A L C M Æ O N

Crotoniata, Perithi filius, Pythagoræ discipulus, plurimum in Medicina versatus, de Natura disputans, multas humanarum rerum causas esse dixit, animamque immortalem, quæ Solis instar perpetuo moveretur; de invisibilibus vero, & immortalibus rebus manifestam quidem scientiam habere Deos.

Docuit, planetas contrario fixis motu ab occasu in ortum moveri; Nos audire per inane, quod intra aurem est, quod appellente aëre personat, sicut & reliqua vacua; Sapores verò discernere humiditate, & tepore, qui in lingua est; Partem animæ principem in cerebro esse, quæ odores sentit, ipsos spirando attrahens; Mulos steriles esse ob seminis tenuitatem, sive frigiditatem, mulas vero, quia matricibus earum non hiant; Fœtum in utero ali per totum corpus,
spon.

spongiæ instar ad alendum apta recipiens, primumque in utero caput, principem animæ partem formari; Sanitatem consistere in humidi, sicci, frigidi, calidi, dulcis, amari, ac reliquarum qualitatum perfecta æquabilitate; Contrà vero morborum omnium causam esse efficientem quidem mutatam harum qualitatum proportionem, materialem vero si humores deficient, vel redundant. Vid. Plut. Plac. Phil. 2. 4. & 5.

H I P P A S U S

Metapontinus Pythagoricus in mari periisse à Jambl. in Vit. Pyth. c. 18. traditur. Laërtius in Vit. asserit, rerum omnium principium Ignem statuisse, ex quo scilicet omnia oriantur, & in quem omnia resolvantur. Ignis igitur extinctione res omnes gigni, dixit, ejusque partes crassiores condensatione in terram coalescere, quæ igne vicissim solutæ in aquam abeant; hanc vero exhalantem in aërem verti. Mundum universum ad certum aliquod tempus mutationi obnoxium, finitum, & in continuo motu constitutum, conflagratione tandem solvendum esse, defendit. Scriptum reliquit nihil, ut notat Demetrius.

P H I L O L A U S

EX Crotona Pythagoricus, à quo Pythagoricos libros argenti minis Alexandrinis 40. emisse Plato ab Hermippo traditur, obiit tyrannidis occupandæ suspectus. Omnia hic ex Harmonia, & Necessitate, ut refert Laërt. 8. 84. & Plut. Plac. Phil. 3. 13. fieri dixit; primusque τὴν γῆν κινῆσαι κατὰ κύκλον, terram moveri per circulum, asseruit. Quam de terræ circa solem motu sententiam Pythagoricos omnes habuisse, Plutarchus in Numa tradit; ait enim: *Eos non putasse immobilem, sed esse in gyrum circa ignem suspensam.* Quod inventum alii Hicetæ Syracusio tribuendum malunt, de quo Cic. Acad. Qu. 4. *Hicetas Syracusius, ut ait Theophrastus, Cælum, Solem, Lunam, Stellas, supera denique omnia stare censet; neque præter Terram rem ullam in mundo moveri.* Id quod & Plato jam senex sentiit, ut Plutarchus ibidem tradit.

Hanc autem antiquorum de Motu Terræ sententiam primus omnium in Italiam invexit Nicolaus Cusanus Cardinalis S. Petri ad Vincula l. 2. c. 12. Doct. Ignorant. Deinde 80. post annis eam defendit Nicolaus Copernicus in opere, quod Paulo III. Pont. Max. anno 1540. dicavit. Ipsam tandem propugnandam susceperunt Patricius, Galilæus, Foscarius, Itali fere omnes, alique. Damnata tamen fuit à Cathol. Eccles. anno 1616.

Pythagorica de rerum Natura Philolaum edidisse, refert Demetrius. Et Lud. Viv. l. 1. p. 5. ipsum aurei carminis autorem facere videtur, dum ait: *Nec illa aurea, ut vocant, verba legerimus, nisi Philolaus aliquid ausus esset contra magistri præcepta, condiscipulis frementibus, & multum reclamantibus.* Mundum bis interituram dixit, ut testatur Plut. Plac. Phil. 2. igne scilicet cœlitus delabente, & lunari aqua per revolutionem aëris effusa: Solem vero discum esse vitreum, qui reverberantem ignis mundani omnis splendorem accipiat.

E U D O X U S

GNidius, Æschinis filius, Astrologus, Geometra, Medicus, & Legislator insignis, & ipse Pythagoricus fuit, quem Laërt. Geometriam ab Archyta, & Medicinam à Philistione Siculo didicisse refert. Hunc Platonis quoque discipulum fuisse, Sotion in success. testatur. Vigesimo tertio ætatis anno

Athenas venit cum Theomedonte Medico, à quo etiam nutriebatur; summo enim inter paupertatis angustias discendi studio tenebatur. Inde in Ægyptum cum Chrysippo Medico profectus, à Sacerdotibus per menses 16. plura didicit, quæ deinde literis consignavit, atque octo annorum historiam, juxta quosdam conscripsit. Civibus suis, aliisque civitatibus, quibus leges dedit, ac Matheseos disciplinas tradidit, Græcis denique omnibus gratissimus fuit. Plura scripsit præclara Commentaria, quæ habet Laërt. in ejus Vita, & mortuus est annum agens 53. floruitque circa Olympiad. 103. Summum Bonum Voluptatem dixit, ut testatur Nicomachus, Aristotelis filius. Curvas lineas, earumque usum primus invenisse fertur. Huic tres filiæ fuere Actis, Philtis, & Delphis, & filius, cujus Chrysippus, Æthlii filius, discipulus fuit. Eudoxo accepta referre debet, quæ de Diis, de Mundo, & Cœlestibus, literis mandavit Chrysippus Gnidius, Erinei filius. Atque hæc de Pythagoricis ex Laërt.

SEXTUS quoque Pythagoricus traditur, qui scripsit Enchiridion sententiarum; quem librum latine vertit Rufinus. De Pythagoricis doctrinis scripsere Aristoteles, Numenius, Cronius, Moderatus, Thrasyllus, & omnium clarissimus Plotinus, aliique, quorum scripta interciderunt. Videantur etiam doctiss. Henricus Dodwellus in Dissertatione de ætate Pythag. Londini 1704. 8. edita; & Godefridus Wendelinus in Ep. ad Erycium Puteanum Dissert. de Pyth. Tract. Notandum hic, Numenium hunc Pythagoricum, Apameæ, Syriæ Urbis ortum, non confundendum cum Numenio Pyrrhonio. Scripsit Numenius Pythagoricus, præter alia, Tractatum de Principiis Pythagoræ, & Platonis; dixitque, Platonem, quæ de Deo, & Mundi Creatione scripsit, à Mose mutuasse. Vide supra in Plat.

Qui tamen Pythagoræ successerint, præter relatos à Laërtio, hi à Vossio traduntur: Hippodamus Thurius, Euryphamus, Hipparchus, Archytas, Theagis, Metopus, Clinias, Crito, Polus, Lysides, & Theano, Pythagoræ Uxor; de quibus omnibus, præter Archytam, de quo diximus, Critonem, cujus etiam filios Socratem audivisse Laërtius tradit, & Theano, de qua dictum in Vita Pythag. nihil habet Laërtius in Vita. Numam quoque Romanorum Regem, Pythagoricum facit Clem. Alex. 1. Strom. qui Numa ex iis etiam, quæ à Mose dicta sunt, adjutus, Romanis prohibuit, ne Dei imaginem homini, aut animali similem facerent. Sed de Numa fusius lib. 4. hujus Historiæ agemus.

C A P U T XII.

De Secta Heraclitea.

DE Sectis, quæ ab Ionica derivarunt, jam satis supra actum est. Agendum nunc de Sectis, quæ ex Italica profluxere, quæ quatuor numerantur, Heraclitea, Eleatica, Pyrrhonia sive Sceptica, & Epicurea. Primæ igitur Sectæ autor

H E R A C L I T U S

EPhesi natus ex patre, quem Laërtius Blysonem, Clem. Alex. Baufonem, Suidas Blofonem, vel Bleutonem vocant: Avunculum autem habuit Heraclæodorum, cujus meminit in Epist. Hic juvenis cum esset, dixit, *se nihil scire*. Vir deinde factus dicebat, *se nihil ignorare*. *ἄγνοῦσθαι*, nullo scilicet usus magistro dicitur nonnullis; Sotion tamen eum Xenophanis, Suidas etiam Hippasi discipulum faciunt, & Clem. Alex. cum multa ab Orpheo ac-